

BEHEERSPLAN SINT-ALBERTUSKERK

24 april 2017

0. INHOUDSOPGAVE

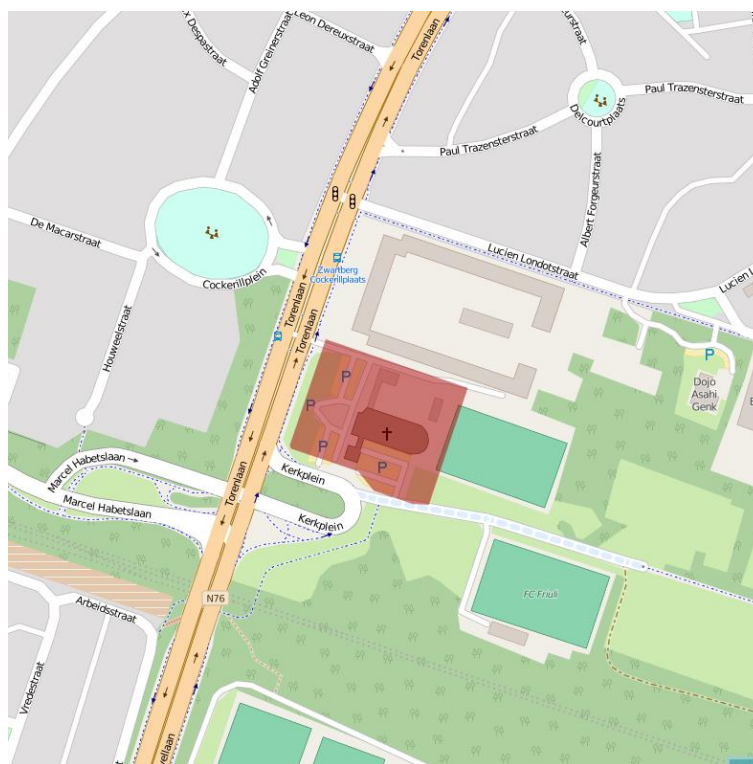
0. INHOUDSOPGAVE.....	i
1. IDENTIFICATIE EN AFBAKENING VAN HET ONROEREND ERFGOED	1
A. Identificatiegegevens van het onroerend erfgoed.....	1
B. Doel van de opmaak van het beheersplan	2
C. Fotoreportage onroerend erfgoed	2
2. HISTORISCHE NOTA.....	3
A. Bouwgeschiedenis van de Sint-Albertuskerk en de pastorie	3
I. Bouw van de Sint-Albertuskerk en de pastorie	3
II. Latere verbouwingswerken	4
B. Stilistisch onderzoek van de Sint-Albertuskerk en de pastorie	4
I. Het exterieur van de Sint-Albertuskerk	5
II. Het interieur van de Sint-Albertuskerk	6
III. kelder van het schip en KOOR	9
IV. Het exterieur van de pastorie.....	9
V. Het interieur van de pastorie.....	10
VI. Rondom de kerk en de pastorie.....	14
C. Reeds uitgevoerde herstellings- en/of restauratiewerken.....	14
I. Exterieurwerken.....	14
II. Betreffende de interieurwerken.....	16
3. BESCHRIJVING EN INVENTARIS VAN DE ERFGOEDELEMENTEN VAN HET ONROEREND ERFGOED	17
A. Bouwkundig erfgoed.....	17
I. Exterieur	17
II. Kerkelijk interieur	19
III. Toren	23
IV. Pastorie.....	24
V. HVAC.....	25
VI. Verduidelijkende plannen ñ opmetingen	26
B. Inventarisatie van de erfgoedelementen.....	26
I. Beschrijving	26
II. Fotoreportage	26
III. Diagnosenota.....	26
C. Landschappelijk erfgoed.....	26
I. Beschrijving van het landschap	26
II. Inventarisatie van cultuurhistorische gegevens	26
III. Verduidelijkende plannen ñ opmetingen	26
D. Archeologisch erfgoed	27
I. Fysieke beschrijving site	27
II. Geologie, bodem en bodemgebruik.....	27
III. Topografie van de site	27
IV. Waterhuishouding.....	27
V. Inventarisatie van knelpunten	27
VI. Digitaal hoogtemodel, degradatiemetingen	27
4. BESCHRIJVING VAN DE ERFGOEDWAARDEN VAN HET ONROEREND ERFGOED	29
I. Artistieke waarde	29
II. Historische waarde	29
III. Architectuurhistorische waarde.....	29
IV. Volkskundige en socio-culturele waarde	30
5. VISIE OP TOEKOMSTIG BEHEER	31
A Kerkenplan	31
B Toekomstvisie voor de Sint-Albertuskerk te Zwartberg	31
I. Algemene visie	31
II. Conclusie.....	33
C Economisch en maatschappelijke relevante opbouw van dossiers	34
D Toekomstige restauratievisie.....	34
I. Fase 1: Comfort op korte termijn	34
II. Fase 2: Restauratie van het exterieur	35
III. Fase 3: Algemene restauratie van het interieur:	36
IV. Fase 4: Buitenaanleg.....	38
V. Fase 5: Technieken	38
VI. Fase 6: Algemeen onderhoud.....	39
VII. Fase 7: Bestemmingswijzigingen.....	39
E Conclusie.....	39

6. OPSOMMING EN VERANTWOORDING VAN DE BEHEERSMAATREGELEN.....	41
A Oplijsting van beheersmaatregelen	41
7. VOORSTEL VAN OPVOLGING EN EVALUATIE.....	45
A Instandhoudingswerken voor aanvang restauratiewerken.....	45
B Restauratiewerken tijdens periode beheersplan.....	45
C Onderhoudswerken na de restauratiewerken	48
D Controlemomenten met betrekking tot erfgoed.....	48
I. permanente controle	48
II. Wederkerende controle-momenten.....	49
III. Occasionele controle-momenten.....	49
E. Evaluatie en bijsturing beheersplan.....	49
I. Budgettering ñ jaarrekeningen	49
II. Meerjarenbegroting en evaluatie budgettering en beheersdoelstellingen	49
III. Evaluatie restauratiewerken.....	49
IV. Wijziging leidinggevend bestuur.....	50
8. BIJLAGEN	51

1. IDENTIFICATIE EN AFBAKENING VAN HET ONROEREND ERFGOED

A. IDENTIFICATIEGEGEVENS VAN HET ONROEREND ERFGOED

<u>Naam van het onroerend erfgoed:</u>	Sint-Albertuskerk, Zwartberg
<u>Ligging (gemeente en deelgemeente):</u>	Kerkplein 1-2 B-3600 Genk
<u>Kadastergegevens:</u>	Genk, 8 ^e afd., sectie A, nrs. 819g2, 819k2 & 819l2
<u>Beschermingsbesluit: benaming en datum:</u>	Besluit nr. 3889 (nrs. 4.01/71016/113.1/OL001721) Datum besluit: 25 juni 2002 Datum publicatie: 20 september 2002
<u>Type bescherming:</u>	Monument
<u>Beheersplan opgemaakt door (naam en adres):</u>	SPECTRUM collectief bvba AMI Hefveldstraat 13 B-3500 Hasselt
<u>Opdrachtgever & eigenaar (naam en adres):</u>	Kerkfabriek Sint-Albertus Zwartberg p/a Driehoevenstraat 21 B-3600 Genk
<u>Datum ter goedkeuring ingediend:</u>	24 april 2017

Liggingplan en afbakening Sint-Albertuskerk zwartberg (Kerkplein 1-2, 3600 Genk)¹

¹ Agentschap Onroerend Erfgoed 2015: Parochiekerk Sint-Albertus. In Inventaris Onroerend Erfgoed. Opgehaald van <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/200589> op 23-12-2015 15:12.

B. DOEL VAN DE OPMAAK VAN HET BEHEERSPLAN

Naar aanleiding van toekomstige restauratiewerken in het algemeen en meerbepaald aan de gevels en de glas-in-betonramen dient er een beheersplan te worden opgesteld. Dit als voorbereiding van restauratieve werken én het toekomstig gebruik van de kerk.

Het beheersplan wordt opgesteld voor de Sint-Albertuskerk, de bijhorende pastorie en de tussenliggende galerij. De beschermde erfgoedelementen zijn gelegen op de percelen met volgende kadastrale gegevens: Genk, 8e afdeling, sectie A, nummers 819g2, 819k2 en 819l2. (zie bijlage 1: omgevingsplan & bijlage 2: afbakening)

Met het opstellen van het beheersplan proberen we op twee vlakken een toekomstvisie uit te werken voor de Sint-Albertuskerk.

- a. Bepalen van de cultuurobjecten van het roerend als onroerend patrimonium met als doel de beschermde delen te identificeren. Aansluitend wordt een historisch onderzoek opgesteld en zal een bondige beschrijving gegeven worden van alle stilistische kenmerken, schade, de impact hierop op het monument en de restauratieve werken die in de toekomst uitgevoerd moeten worden ter bescherming van de gebouwen en het interieur.
- b. Uitwerken van een toekomstvisie met betrekking tot het gebruik en de mogelijke herbestemming van deze Sint-Albertuskerk. In volgende delen zal verder worden ingegaan op de visie die er in samenwerking met het opdrachtgever is uitgewerkt voor het monument en dit voor de komende 20 jaar. Hierbij wordt met verschillende factoren en pistes rekening gehouden, met in het achterhoofd het steeds wijzigende maatschappelijk draagvlak voor kerkelijke gebouwen. Er wordt ondermeer rekening gehouden met een mogelijke herbestemming van de bestaande gebouwen. Hier wordt in het hoofdstuk over de beheersvisie verder op ingegaan.

C. FOTOREPORTAGE ONROEREND ERFGOED

Zie bijlage 3: fotoreportage onroerend erfgoed

2. HISTORISCHE NOTA

A. BOUWGESCHIEDENIS VAN DE SINT-ALBERTUSKERK EN DE PASTORIE²

I. BOUW VAN DE SINT-ALBERTUSKERK EN DE PASTORIE

- Eind 1937: de mijnmaatschappij *Les Liègeois en Campine* van Zwartberg contacteert architect Henri Lacoste voor het maken van een project voor een kerk en pastorie voor de mijnnederzetting van Zwartberg.
- 1937-1938: voorontwerpen (goedgekeurd door de bevoegde instanties in 1938)
 - 10 mei 1938: één van de voorontwerpen:
 - De kerk, een galerie en de pastorie zijn weergegeven
 - De toren staat aan de linkerkant en is voorzien van een puntdak
 - De pastorie is gelegen in een ronde toren aan de rechterkant
 - De delen zijn gespiegeld aan de huidige uitvoering
 - Op het formele vlak heeft dit voorontwerp geen enkele affiniteit met het gerealiseerde ontwerp
 - De uiteindelijke kerktoeren is een kopie van de toren van de Sint-Niklaaskerk te Veurne. Deze toren heeft architect Lacoste opgemeten tijdens zijn werk bij de Mission Dhuicque, een inventarisatiecampagne van het bedreigde erfgoed tijdens de Eerste Wereldoorlog onder leiding van architect-fotograaf Eugène Dhuicque. Er is wel een verschil op te merken tussen de toren van Zwartberg en Veurne. Voor Zwartberg voorziet Lacoste een volledige betonconstructie terwijl de toren van Veurne uitgevoerd is met een traditionele houtconstructie.
- Ontwerp:
 - Horizontaal terrein + kunstmatig verhoogd.
 - De kerk is berekend op 800 gelovigen. Er is rekening gehouden met de mensen die met de fiets komen. Rond de toren zal een helling voorzien worden die vanaf het kunstmatige plateau tot op het natuurlijke terreinniveau terugkomt. De fietsen kunnen gestald worden in de garage op het oorspronkelijke terreinniveau. Vanaf deze plaats zal een binnentrap voorzien worden voor het binnenkomen in de kerk.
 - kerk = één schip zonder kruisbeuk
 - Het schip eindigt aan de oostzijde met de kranskapellen op het gelijkvloers. Op de verdieping wordt de kerk afgesloten met een galerij.
 - De oorspronkelijke sacristie is ondergronds gelegen en met twee trappen te bereiken (thans is deze ruimte een bergplaats en een kleedruimte voor het naastgelegen voetbalterrein).
 - Het altaar en het tabernakel staan onder een groot wit ciborium.
 - De toren staat los van het kerkgebouw.
 - Aan de noordzijde is een galerij van het kerkgebouw naar de pastorie.
 - Bij het ontwerp van de kerk zouden onzichtbare hulpgetallen gebruikt zijn om goede verhoudingen te bekomen. Ivo Keunen heeft het volgende vastgesteld: *De hoogte van de toren (voorgevel) tot aan het dak (44 m) is juist viermaal de breedte (11 m). Deze verhouding wordt in de apostelramen herhaald, die telkens opgebouwd zijn uit vier vierkante panelen met erboven een driehoek.*
De hoogte van de kerk vanaf de vloer is exact gelijk aan de breedte ervan (27 m). Indien men het niveau van de pastorie doortrekt tot aan de toren, dan is de toren tot aan het dak driemaal (46,5 m), en de kerk tot aan de nok tweemaal (31 m) de hoogte van de pastorie (15,5 m).
 - Architect Lacoste maakt heel veel detailplannen. Dit is enerzijds om geen enkele discussie met de uitvoerder te bekomen en anderzijds om het ontwerp perfect te beheersen.
- Januari 1939: de firma Gelpkens & Van Onkelen uit Tienen wordt hoofdaannemer van het project.
- F. Van der Haeghen uit Brussel voert de betonstudie uit. Omwille van de stabiliteit gaat men veel in beton uitvoeren.
- Alvorens te starten met de bouw, voert firma Pieux Franki uit Luik eerst grondproeven uit. Aan de hand van de studie wordt de grondsamenstelling onder de toren afgeleid.
- 26 januari 1939: ingenieur F. Vanderhaegen stelt een funderingsplan op met 150 palen op verschillende aanzetniveaus. Paalfunderingen met verschillende tonnages worden verdeeld over de meest belaste punten. De eigen studie van de firma Pieux Franki draagt ertoe bij dat het funderingsplan op enkele punten gecorrigeerd dient te worden. Het planconcept laat toe dat er verschillende gebouwonderdelen worden bepaald en afzonderlijk gefundeerd (pastorie, galerij, kerk, verbinding tussen kerk en toren, en de toren zelf) (in 1998 is slechts in de galerij tussen kerk en pastorie een zettingsbarst waarneembaar ten gevolge van de ondergrond)
- Voor de kerk is een gezamenlijk rioleringsplan opgesteld samen met de naastgelegen Sint-Albertusscholen. Op het plan heeft men aan de noordzijde regenwaterafvoeren getekend en aan de

² Bouwhistorisch onderzoek uitgevoerd door Caroline Limbos in opdracht van SPECTRUM collectief bvba

zuidzijde niet. In realiteit is de riolering aan de zuidzijde wel uitgevoerd. Het rioleringsstelsel is gescheiden: regenwater en afvalwater worden gestuurd via een zuiveringsstation. Dit station is gelegen achteraan tussen de school en de kerk.

- 30 juli 1939: architect Lacoste stelt een vloerplan voor het schip op.
- De firma S.A. Belge Stein et Roubaix te Bressoux-Luik (Rue du Moulin 320) staat in voor de verwarming van de kerk met gepulste warme lucht. De plannen voor de verwarming dateren van 12 augustus 1939 en 8 september 1939.
- Augustus 1939: de werken aan het schip zijn zo goed gevorderd dat kan overgegaan worden tot het aanbrengen van de draagstructuur van het dak
- 25 november 1939: Skibinski, tekenaar in dienst van de mijnzetel Zwartberg, maakt een tekening met de openingen die uitgespaard moeten worden voor het uurwerk. Aan elke zijde van de toren zal in de middelste opening een uurwerk geplaatst worden.
- 19 december 1939: de uitvoeringsplannen voor de marmere treden voor de doopkapel zijn opgetekend in de groeve van Sprimont.
- 1939: aanlegplan voor de buitenaanleg aan de westzijde van de kerk is opgemaakt door architect Lacoste. Deze aanleg is niet uitgevoerd.
- 1940: de firma Leyser en Verschueren uit Tongeren ontwerpt en plaatst een elektro-pneumatisch orgel op het oksaal.
- 16 april 1940: wijding van de klokken
- 24 december 1940: plan met de balustrade van de galerie boven de kooromgang.
- Inrichting van de kerk duurde tot 1941 door oorlogsomstandigheden.
- De firma Philips uit Brussel (Rue d'Anderlecht 37-39) maakt de plannen voor de geluidsinstallatie. Luidsprekers zijn voorzien op elke steunbeer van het schip (12 in totaal). Bij de inkom worden drie stuks voorzien en links en rechts van het hoofdaltaar twee stuks.

II. LATERE VERBOUWINGSWERKEN

- Doorheen de jaren worden kleine werken uitgevoerd in onder meer het baptisterium, de sacristie (kleedcabines voetbal), verwarming en het parochiecentrum. Deze werken worden uitgevoerd in eigen beheer en met vrijwilligers. Daardoor zijn er weinig of geen gegevens te vinden in de jaarrekeningen. De kerkfabriek wordt ook pas zelfstandig vanaf 1958 met een jaarlijkse gift van de koolmijn en de gemeente.
- Vanaf 1960: aanpassingswerken door mijnsluiting en Vaticaanse hervormingen
 - 1965: aanvraag ingediend tot afbraak van het ciborium wegens de gewijzigde liturgische voorschriften. De Commissie vraagt aan architect Lacoste advies. In zijn negatief antwoord somt Lacoste een veelvoud van voorbeelden uit de geschiedenis op waarbij wel een ciborium is voorzien.
- Midden jaren 70: voorstelling van een verbouwing- en uitbreidingsdossier tot parochiaal centrum (ontwerp parochiecentrum, bibliotheek, bergruimte parochie, sportvelden tussen pastorie en kerk). Het ontwerp is van de hand van architect Lambrechts.
- Na 1970: de parochie koopt een kleiner orgel aan.
- 1989: de kerkfabriek stelt vast dat meer dan de helft van de dakpannen van de kathedraal gebarsten zijn en dat het vrijgekomen gruis alle afvoeren verstopt. Dit veroorzaakt ernstige waterschade aan het dak, de muren en zelfs de glasramen. Een vervanging van de pannen van de kerk de pastorie dringt zich op. Voorzitter Ivo Keunen van de kerkfabriek en architect Lambrechts dienen een herstellingsdossier in bij de gemeente, de provincie en het ministerie van justitie. Pas in 1993 wordt een gunstig advies gegeven. In de tussentijd is de schade toegenomen. De werken worden in 1993 uitbesteed aan de firma Kempische Dakwerken. In maart 1994 zit bijna de helft van de werken erop. Door de vochtinsijpeling werkt ook de kerkklok maandenlang niet meer. Intussen is de klok gerepareerd voor een bedrag van 660.000 frank. De klok wordt radiogestuurd door de atoomklok van het Duitse Stuttgart en de omschakeling van winter- naar zomeruur gebeurt volautomatisch.
- 1998: de wapening in het beton is aangetast. De wapening is onvoldoende diep geplaatst.
- 25 juni 2002: bescherming van de kerk en de pastorie als monument omwille van het algemeen belang gevormd door zijn artistieke, historische, architectuurhistorische, socio-culturele en volkskundige waarde.

B. STILISTISCH ONDERZOEK VAN DE SINT-ALBERTUSKERK EN DE PASTORIE³

De kerk omvat drie bouwvolumes die door middel van galerijen met elkaar in verbinding staan: zaalkerk, toren (met doopkapel) en pastorie (met conciërgewoning). De drie gebouwen zijn opgetrokken in baksteen op een gedeeltelijk verhoogd terrein.

Ten zuiden van de kerk staat een massieve toren met op het gelijkvloers de doopkapel. De toren is geïnspireerd op de West-Vlaamse baksteengotiek, maar met een sterk versoberd profiel.

³ Bouwhistorisch onderzoek uitgevoerd door Caroline Limbos in opdracht van SPECTRUM collectief bvba

Ten noorden van de kerk ligt de pastorie. De toren en de pastorie zijn door middel van een galerij met de kerk verbonden.

Stilistisch is de architectuur van de Sint-Albertuskerk niet onder te brengen in een of andere richting. Zo zijn er verschillende stijlen door elkaar gebruikt zowel van in die tijd recente architectuurstromingen waaronder de Amsterdamse school als historische bouwstijlen als de Vlaamse baksteenarchitectuur, vroegchristelijke kunst, Byzantijnse kunst enzovoort. Ondanks de vele verschillende invloeden creëerde architect met deze zeer diverse kunststromingen een architecturaal zeer samenhangende en eenvoudige kerk voor de mijn van Zwartberg.

Volgend op het ontwerp van het exterieur heeft Lacoste ook het interieur en alle gebruiksvoorwerpen mee ontworpen of heeft hij zijn mening er over kunnen geven en is er een totaal kunstwerk ontstaan waarbij een duidelijke relatie is tussen binnen en buiten.

I. HET EXTERIEUR VAN DE SINT-ALBERTUSKERK

DE GEVELS:

De gevels van de kerk zijn opgebouwd uit bakstenen met verschillende afmetingen. De standaardmaat van de gebruikte baksteen is 210x10x55 mm (waalformaat), geleverd door de firma Nelissen uit Kesselt. Het voegwerk bestaat uit diepe terugliggende horizontale voegen, een duidelijke verwijzing naar de expressionistische architectuur van de Amsterdamse school. De vensterbanken zijn uitgevoerd in schuin en terugspringend metselwerk. Verschillende muren worden beëindigd met ezelsruggen. De gevelvlakken zijn geritmeerd door hoge, mijtervormige vensters.

Een wederkerende versiering die door Lacoste regelmatig werd toegepast zijn de gemetselde friezen met visgraat- of ruitmotief. Vermoedelijk een verwijzing naar de Vlaamse baksteenarchitectuur. De toren is dan weer geïnspireerd op de toren van de Sint-Niklaaskerk van Veurne.

Het metselwerk zorgt voor bouwtechnische problemen zoals het loskomen van verschillende stenen in het schuine metselwerk en het afbreken van het uitspringende siermetselwerk (omwille van te grote vochtopname en vorst).

Het totaalontwerp van Lacoste beperkt zich niet enkel tot het functionele ook het esthetische aspect komt aan bod. Zo koos hij er reeds voor om de regenwaterafvoeren van het schip en de toren aan het zicht te onttrekken. Zo zijn alle zinken regenwaterafvoeren in de muur verwerkt. Enkel ter hoogte van de pastorie bleven de regenwaterafvoeren zichtbaar.

De keuze om de afvoeren aan het zicht te onttrekken stelt momenteel de nodige problemen betreffende de afwatering en het onderhoud van de buizen.

WESTGEVEL

De breedte van de voorgevel van de kerk is gelijk aan de hoogte ervan. Het meest opmerkelijke in de voorgevel is het spel met driehoeken: onder de driehoek van het dak is een driehoek gevormd door de vensters, dan de driehoek onder de vensters en tenslotte de driehoek van het portaal. De toren bezit een kleine driehoek die boven het dak uitsteekt.

Over de hele voorgevel loopt een bakstenen band met horizontale lijnen, ruiten- en visgraten.

Centraal in het voorportaal bevindt zich een grote koperen deur bestaande uit 4 registers (zie artikel buitendeuren). Deze werd enkel gebruikt tijdens grote feesten en plechtigheden. Voor het dagelijkse kerkbezoek maakte men gebruik van de twee secundaire toegangen aan weerskanten van het portaal. Deze secundaire deuren zijn eveneens bekleed met geslagen koper en hebben een gelijkaardige vormgeving als het voorportaal.

OOSTGEVEL

De oostgevel bevat openingen die zich op drie niveaus bevinden. Op de kelderverdieping bevinden zich de vijftien boogvormige vensters van de sacristie. Het niveau van het schip telt zeven kleine vensters waarvan vijf dienen voor de verlichting van de kranskapellen en de andere voor de verlichting van een bergplaats en een traphal. Het niveau van de galerij boven de kranskapellen heeft, net als de kelderverdieping, vijftien rondboogvensters. De verbinding tussen de drie niveaus wordt gemaakt door een profilering met uitstekende bakstenen die rondboogvormig is.

Van buitenaf is duidelijk te zien dat de absis minder hoog en minder diep is dan de hoofdbeuk. Dit is in het interieur niet merkbaar wat een bijzonder optisch effect teweegbrengt en de vensters en de altaar opbouw in het koor groter doet lijken dan ze in werkelijkheid zijn.

De oostgevel van de galerij, tussen de kerk en de toren bezit zeven smalle rondboogvormige vensters.

NOORD- EN ZUIDGEVEL

In de noord- en zuidgevel van het schip van de kerk zijn twee niveaus te onderscheiden die corresponderen met het kelderniveau en het niveau van het schip. Het kelderniveau is aan beide zijden open gewerkt door middel van

zes rondbogen. Boven elke rondboog is een hoog mijterboogvormig raam aanwezig. Tussen de vensters bevinden zich betonnen waterspuwers die zorgen voor de afwatering van het dak.

HET DAK

Het dak is uitgevoerd met een leipannendak en begin jaren 1990 terug vernieuwd. De torenafdichting is met schuin metselwerk uitgevoerd.

De hele dakconstructie is uitgevoerd in beton en bestaat uit dunne opstijgende betonbalken afgedekt met vlakke platen uit aardewerk (cfr. historisch onderzoek p. 61) die aan de onderkant geschilderd zijn. De reden hiervoor is tweeledig: stabiliteit in een mijngebied en de brandveiligheid. De volledige dakstructuur steunt af op spitsbogen in gewapend beton. Aan de binnenzijde zijn deze afgewerkt met zichtbaar metselwerk. De betonconstructie is ofwel ingepakt door een baksteenconstructie ofwel is deze geschilderd.

De dakconstructie tussen de pastorie en de kerk (de gaanderij) is uitgevoerd in een traditionele houtconstructie.

De kerktoeren wordt bekroond door een windhaan en kruis. Dit werd op aanvraag van de mijndirectie door Lacoste ontworpen. De verankeringsconstructie met de betonnen structuur is naar een ontwerp van het tekenbureau van de koolmijn zelf.

HET BUITENSCHRIJNWERK:

RAMEN:

- Ramen in metalen kader met geïriseerde beglazing
 - Kooromgang, oostgevel
- Ramen in metalen kader met enkele beglazing
 - Kelder toren en sacristie
 - Gaanderij tussen toren en schip
- Ramen met kristalglasklontjes gevat in een gegoten betonkader
 - Als prefab elementen gemaakt in de ateliers van de mijnzetel van Zwartberg met hulp van personeel van Val-Saint-Lambert.
 - Bij de apostelramen aan de noordzijde worden voornamelijk koele kleuren gebruikt. Aan de zuidzijde worden warme kleuren gebruikt.
 - De in beton gevatte ramen zijn nog op een traditionele wijze met raamdoken bevestigd.
 - Twee types:
 - Ramen opgebouwd met standaardelementen
 - Ramen met versneden glas
 - Het aangetaste beton bedreigt de stabiliteit van een aantal ramen

BUITENDEUREN:

- De hoofdtoegangsdeuren zijn aan de buitenzijde bekleed met geslagen/gedreven koper.
 - Techniek: op basis van een ontwerp maakt men een model op ware grootte in plaaster of hout. Na goedkeuring wordt dit model de basis voor een negatief gietijzeren model. In dit model drijft men de koperen plaat. Daarna worden deze platen op een drager bevestigd. Voor de deuren is dit het houten kaderwerk. Om beschadiging te voorkomen, worden ver vooruitstekende reliëfs opgevuld met hout of met plaaster.
- De voornaamste deuren bevatten opschriften in Latijn en Grieks. Daarnaast zijn de deuren versierd met allerlei decoratieve motieven waaronder sterren, bloemmotieven, vruchten, ... steeds verwijzend naar de symboliek van het Christelijke geloof.
- De koperwerken werden vermoedelijk uitgevoerd door Les Ateliers Lacoste uit Doornik. Dit bedrijf werd geleid door de vader en de broer van Henri Lacoste.

II. HET INTERIEUR VAN DE SINT-ALBERTUSKERK

De kerk bestaat uit een éénbeukig schip met zeven traveeën, overspannen door spitse gordelbogen onder een open dakstoel. De halfronde kooromgang heeft vijf kranskapellen onder halfkoepels. Boven de kooromgang is een galerij.

Onder het schip van de kerk is een fietsenstalling en sanitair aanwezig. De fietsenstalling is in de vorige eeuw verbouwd tot feestzaal met een podium en een uitgebreide keuken.

Zoals al eerder is aangehaald bij het stilistisch onderzoek van het exterieur heeft Lacoste bij het ontwerp van het interieur verschillende kunststromingen uit het heden en het verleden weten te combineren in één gesamt-kunstwerk. In het inrichting van de kerk en de pastorie zijn zowel stijkenmerken van vroegchristelijke, de Visigotische, de Merovingische, de Byzantijnse, de Anglo-Ierse en Romaanse kunst terug te vinden. Uiteraard zijn deze verschillende kunststromingen nooit letterlijk overgenomen maar zijn ze op een versoberde en eigenzinnige manier geïntegreerd in het interieur en de objecten. De versobering die Lacoste doorvoert in de kerk staan allen in het teken van de monumentaliteit die hij wil geven aan deze parochiekerk.

HET PLAFOND:

Het dak en plafond is opgebouwd uit betonnen spitsbogen, gordingbalken en eveneens betonnen keperwerk. De betonstructuur is aan de binnenzijde in een blauwe kleur geschilderd. Dit blauw heeft Lacoste al gebruikt in de kapel van het sanatorium van Buizingen. Het houten plafond van de verbindingsgaanderij tussen de kerk en de toren, en van de galerij tussen de kerk en de pastorie is ook deels blauw geschilderd.

Het plafond van de vroegere doopkapel was oorspronkelijk open als een verwijzing naar de Heilige Geest. De afbeelding in de glasramen verwijst ook naar de Heilige Geest. Op dit ogenblik is het plafond van de doopkapel verlaagd en dichtgemaakt om akoestische en thermische redenen. De doopkapel wordt momenteel gebruikt als dag/weekkapel.

DE BINNENMUREN:

De binnenmuren zijn uitgevoerd met zichtbaar metselwerk in een machinale steen. Deze steen heeft dezelfde afmetingen als de buitenstenen. Net als aan de buitenzijde wordt een terugliggende voeg gebruikt. Voor de binnenmuren wordt minder kwalitatief metselwerk gebruikt waar dit enkel een invulfunctie heeft. Een voorbeeld hiervan is de binnenzijde van de klokkentoren. Deze minder fraaie stenen hebben allen dezelfde afmetingen om het metselwerk ongehinderd te laten overgaan van zichtbaar naar niet-zichtbaar metselwerk.

De dragende structuren van de kerk zijn in geschilderd beton.

DE VLOER:

De draagvloer bestaat uit gewapend ribbenbeton waarover met een dun mortelbed de tegels zijn geplaatst. Er zijn verschillende afwerkingen toegepast welke afzonderlijk worden belicht.

Opvallend is het verschil van de figuratieve elementen die hij gebruikt in de kerk, het schip en het koor. Hoewel hij gebruik maakt van dezelfde cementtegels is de vormgeving van beide zones, het profane en het sacrale qua stijl anders ingevuld.

Het vloerpatroon dat Lacoste ontwierp, lijkt geïnspireerd te zijn op de vloerpatronen en mozaïekkunst welke hij in Apamea tijdens archeologische opgravingen vond.

Lacoste combineert in de kerk twee soorten materiaal: Het schip is betegeld met cementtegels van Cerabel terwijl op het koor vloeren uit marmer van de groeve van Sprimont samen met de cementtegels worden gebruikt.

CEMENTTEGELTJES SCHIP

In het profane gedeelte heeft hij gekozen om de vloer een eenvoudig motief te geven. Met een gestandaardiseerde tegelmaat gebruikt hij repetitief eenvoudige en geometrische patronen. Deze worden in het gehele schip doorgetrokken tot aan de inkom.

CEMENTTEGELTJES KOOR

In het sacrale/liturgische gedeelte daarentegen maakte hij gebruik om een doorgedreven symboliek. Zo zijn er vijf verschillende bijbeltaferelen afgebeeld.

KOOROMGANG VERDIEPING

De vloer op de verdieping van de kooromgang is een cementvloer. Het cement is vermengd met houtschilfers om verhoogde akoestische eigenschappen te verkrijgen. Hier gebruikt hij een uitgesproken visgraatmotief.

VLOERAFWERKING DOOPKAPEL

Het interne gedeelte van de ronde doopzone is uitgevoerd met keien om het onreine water te kunnen afvoeren. De treden in de doopkapel zijn van marmer uit de groeve van Sprimont. Hierin werd de doopvont geplaatst. Overige gedeelte idem in een patroon van cementtegels

DE KLOKKEN:

De toren is voorzien van vier klokken:

- Klok Palmyra (420 kg) met als peter en meter Arsène Pr  at (directeur der werken van de koolmijn) en zijn echtgenote Palmyre Demees
- Klok Ido (710 kg) met als peter en meter Anthony Allard (algemeen directeur van de koolmijn) en zijn echtgenote Ida Clerx
- Klok Maria (950 kg) met als peter en meter Jozef Lantmeeters (burgemeester van Genk) en zijn echtgenote Maria Reynders
- Klok Adriana (1270 kg) met als peter en meter Edgard Stein (beheerder van Société Générale) en zijn echtgenote Adrana Stassen

De kleine klok in het koor heeft als peter Marie-Louise Allard, dochter van Anthony Allard.

DE AANKLEDING VAN DE KERK:

De aankleding van de kerk is ontworpen door architect Lacoste en bestaat voor het grootste gedeelte uit elementen/objecten van smeedijzer en gedreven koper op een drager.

- Sint-Barbaratoren:
 - Volgens plan arch. H. Lacoste 8.30 m hoog
 - Bestaat uit gedreven koperplaten die bevestigd zijn op een houten kern
 - In één van de vensters staat een beeld van de Heilige Barbara
- De galerie boven de kooromgang heeft een smeedijzeren hekwerk met de voorstelling van schapen
- Het oksaal heeft een hekwerk met een Latijnse tekst met letters in smeedijzer: Alleluia Alleluia Cantate Domino Canticum Novum Alleluia Alleluia Alleluia
- Orgel op het oksaal van de fa.Leyser en Verschuieren (140)
- Bronzen deur van de hoofdingang:
 - In reliëf voorstelling van Paradijsvogels (2)
 - Twee rijen van vier medaillons waarin kruismotief en twee rijen van vier medaillons waarin respectievelijk Christusmonogram met Alfa en Omega, Passiewerktuigen, Druiventros en Korenaren, Vis als symbool van Christus, redder van de wereld, Schip van de kerk, zonnepad, Anker, symbool van de Hoop, drie ringen symbool van de H. Drieuldigheid, met Griekse en Latijnse devotieopschriften
- Bronzen deur van zij-ingang noord: in twee medaillons kruismotief, opschrift uit Evangelie
- Bronzen deur van zij-ingang zuid:
 - In medaillons Christusmonogram met Alfa en Omega en zonnepad
 - Opschrift uit Evangelie
- Altaren:
 - Hoofdaltaar van koperplaat en sierstenen: op altaartafel Christusmonogram met Alfa en Omega
 - Noordelijk zijaltaar is toegewijd aan O.-L.-Vrouw
 - Tegen bovenstel medaillon met buste van O.-L.-Vrouw met Kind
 - Op altaartafel in reliëf twee bijen
 - Bovenstel in marmer met medaillon in plaaster, altaartafel in koperplaat met sierstenen
 - Zuidelijk zijaltaar is toegewijd aan H. Hart
 - Tegen bovenstel medaillon met buste van H. Hart
 - Op altaartafel in reliëf twee paradijsvogels
 - Bovenstel in marmer met medaillon in plaaster met siersteen
- Doopvont van koperplaat: op deksel vis, op kuip devotieopschrift
- Glasramen:
 - In schip:
 - Kristalglas/glasklomp in beton gevat
 - Noordzijde (van west naar oost): voorstelling van de Apostelen, H. Jacobus de Meerdere, H. Thomas, H. Mattheus, H. Johannes, H. Paulus, H. Petrus
 - Zuidzijde (van oost naar west): voorstelling van de Apostelen, H. Andreas, H. Simon, H. Jacobus de Mindere, H. Bartholemeus, H. Philippus, H. Thaddeus
 - In doopkapel: nu weekkapel
 - Kristalglas/glasklomp in beton gevat
 - Voorstelling van H. Johannes de Doper
- Kruisweg
 - Vermoedelijk ontwerp door J. De Fallois met de productie in de abdij van Maredsous. De kruisweg is vervaardigd in opdracht van de kerkfabriek, met tegenkanting van architect Lacoste (vermits de opdrachtgever destijds advies vroeg aan Lacoste: cfr. historisch onderzoek)
- Mozaïek in Venetiaans kristalglas: rond verbindingsdeur naar de toren, voorstelling van H. Albertus van Luik, herdenkingsopschrift over wijding van de kerk onder paus Pius XII, koning Leopold III en Mgr. Kerkhofs in 1940
- Sculptuur:
 - Beeld: H. Hart: getekend GDKW, hout, h. ca. 250 cm
 - Gemaakt door De Koninck van de artiestenschool van de abdij van Maredsous uit een houten stutbalk van de kolenmijnen in opdracht van directeur Allard
 - Beeld: O.-L.-Vrouw met Kind: getekend GDKW, hout, h. ca. 250 cm
 - Gemaakt door De Koninck van de artiestenschool van de abdij van Maredsous uit een houten stutbalk van de kolenmijnen in opdracht van directeur Allard
 - Beeld: H. Antonius van Padua met Jezuskind: gepolychromeerd hout, h. 88 cm
 - Beeld: H. Apollonia van Alexandrië: gepolychromeerd hout, h. 86 cm
 - Beeld: H. Franciscus van Assisi: gepolychromeerd hout, h. 60 cm
 - Beeld: H. Isidorus, landman van Madrid: gepolychromeerd hout, h. 89 cm
 - Beeld: H. Jozef, werkman: hout, h. 86 cm
 - Beeld: H. Lambertus van Luik: gepolychromeerd hout, h. 86 cm
 - Beeld: H. Martinus van Tours: gepolychromeerd hout, h. 89 cm
 - Beeld: H. Rochus van Montpellier: gepolychromeerd hout, h. 85 cm
 - Beeld: H. Theresa van Lisieux: gepolychromeerd hout, h. 85 cm
- Verlichting:

- Koor:
 - Paaskandelaar: op voet kruis, brons, h. ca. 400 cm
 - Kandelaar: geelkoper, h. 33,5 cm, minimum 13 stuks aanwezig
 - Verlicht altaarkruis (boven hoofdaltaar), 1 stuk
- Kranskapellen:
 - Kroonluchters (5 stuks): met afhangend kruis, metaalplaat in de kruiskapellen
- Schip:
 - 12 kroonluchters: met afhangend kruis, geelkoper met sierstenen, diameter ca. 80 cm
 - 12 muurkandelaars in smeedijzer, verankerd in spitsbogen
- Doopkapel:
 - Kroonluchter in koper en kristal afhangend over 2 verdiepingen

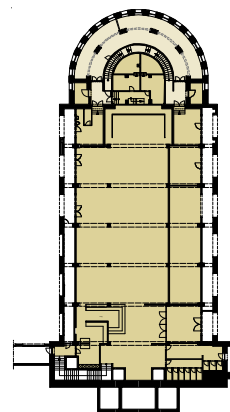
III. KELDER VAN HET SCHIP en KOOR

De kelder van het schip kan opgesplitst worden in twee compartimenten:

- het profane gedeelte
- het sacrale deel.

SACRISTIE

Het sacrale deel bestaat uit de voormalige sacristie en bevindt zich onder het koorgedeelte. Deze is gelegen in de buitenste boog van het kooreinde. Vanuit de sacristie is er door middel van twee trappen rechtstreeks een verbinding met het bovenliggende koorgedeelte van de kerk. De trappen zijn gevat tussen twee wanden en zijn afgewerkt met een granito bekleding, aansluitend op de cementtegeltjes in de kooromgang van de kerk. Tegen de buitenwand van de sacristie stond een lage sacristiekast. Tegen de binnenwand waren hangkastjes voorzien. De aanpalende ruimten en de kern van het koor, onder het ciborium waren ingericht als bergruimte.

De sacristie is (verloederd) verbouwd voor andere functies: een aantal kleedruimtes en nevenfuncties voor de lokale verenigingen. Van de oorspronkelijke afwerking in de sacristie is niets meer aanwezig. De vloeren, wanden en plafond werden aangepast aan nieuwe noden voor de voetbalvereniging, jeugdsamenkomsten, hobbyisten (?), verzamelpunt en berging van allerlei (verloren) voorwerpen enz. Het interieurgedeelte van deze kooromgang is onderhevig aan vandalisme en gedeeltelijke afbraak. Het geheel is uitgeleefd. Nochtans is de structuur nog aanwezig: Muren, (beschadigde) glasdallen en vloeren. De binnenschrijnwerkerij e.d. is ofwel verdwenen of gedeeltelijk vernietigd.

FIETSENSTALLING-FEESTZAAL-PAROCHIECENTRUM

Het profane deel onder de eigenlijke kerk (schip) en de westbouw werd gebouwd voor fietsenstalling voor de kerkgangers. Destijds had de open boogstructuur een architecturale waarde omwille van een open basis/ basement. De voet van de monumentale bouw werd hierdoor bewust door Lacoste doorbroken. Aan de westzijde hadden de kerkgangers via een rechtstreekse trap rond de Barbaratoren toegang tot de kerk. Het geheel werd in een ruwbouwafwerking gelaten en was gans open.

In de jaren 1970 zijn er een aantal verbouwingen gebeurd om deze fietsenstalling en de bijhorende ruimtes om te vormen tot een feestzaal met een keuken, bergingen en een grote sanitaire eenheid. Deze ruimten werden apart verwarmd dmv. een nieuwe installatie. Hiervoor werden deels bogen dichtgemetseld om o.a. een bijkomende CV ruimte te maken. In de feestzaal werd een podium voor toneel en optredens geplaatst.

Door deze verbouwingen zijn deels de wand- en plafondafwerkingen teniet gedaan. Er werd tevens een nieuwe vloer geplaatst. De open bogenstructuur werd verder dichtgemetseld of voorzien van metalen poorten om berging te verkrijgen. Hierdoor is de openheid van de onderstructuur, die bewust door Lacoste was voorzien, aan de noordzijde en deels aan de zuidzijde verloren gegaan. Ook de bogen onder de gaanderij tussen kerk en pastorie zijn heden dichtgemetseld.

Een gedeelte van de zuidzijde werd met houten schrijnwerk en glas gedicht waardoor het zicht met de tuin toch minimaal aanwezig bleef.

IV. HET EXTERIEUR VAN DE PASTORIE

Het materiaalgebruik van het kerkgebouw en de toren nm. baksteen is ook gebruikt voor de pastorie. In de gevel van de pastorie vinden we dezelfde vormtaal die Lacoste gebruikt in de ramen van de kerk. De zichtbare ramen aan de straatzijde hebben dezelfde mijtervormige ruwbouwafwerking als de ramen op de westgevel. Hierdoor ontstaat een eenheid tussen beide gebouwen. Het schaalverschil wordt opgevangen door de open gaanderij welke in verhouding staat met beide functies.

Het dak heeft dezelfde vorm waaruit de voorliefde voor de driehoek naar voren komt. Met regelmaat vinden we enkele driehoekige erkers, dakkapellen of dakvlakramen terug.

Uit onderzoek blijkt dat Lacoste houten ramen had voorzien in de pastorie. Door veroudering en omwille van het opteren voor dubbele beglazing zijn deze reeds vervangen. Echter hebben ze hier voor PVC ramen geopteerd in

plaats van houten ramen. Waarschijnlijk in functie van onderhoud en budget. Alleen in de traptoren zijn de originele houten ramen nog aanwezig, idem de inkomdeur aan de westzijde: deze houten toegangsdeur is voorzien van een versierd doorkijakraam. Dit gebruikte architect Lacoste ook in de deuren van de pastorie te Bléharies en in de toegangsdeur van zijn eigen woning.

V. HET INTERIEUR VAN DE PASTORIE

ALGEMEEN

Hoewel de pastorie als een autonoom gebouw gezien kan worden zijn er duidelijke verschillen tussen de niveaus. Er is een bewuste hiërarchie aanwezig. De bovenliggende niveaus verschillen door behandeling en materialen-toepassing. Het interieurdeel waar de pastoor verblijft is doelbewust stijlvoller ingericht door toepassing van houten wandbeschoot en parketten. Er bevindt zich ook een gemetselde schouw in de stijl van Lacoste. Voor de andere bewoners op de verdiepingen of in de gemeenschappelijk ruimten zijn deze kamers soberder van materialen voorzien (meestal eenvoudig geschilderd).

Het is duidelijk dat dit tijdens de ontwerpfase voorzien is door Lacoste. Ieder niveau heeft bij wijze van spreken een eigenheid. Zo wordt op iedere verdieping een andere houtsoort gebruikt. Een voorbeeld hiervan zijn de binnendeuren. Op ieder niveau is een ander type deur aanwezig met elk een eigen klink en beslagtype. Dit wordt consequent herhaald over een ganse verdieping. Enkel latere verbouwingssporen vormen hierop een uitzondering.

Uit onderzoek blijkt dat het ontwerp van Lacoste nog verder ging dan het afstemmen van de deuren per verdieping. Zo zijn er plannen aanwezig die melding maken van de vloerpatronen, schouwmantels en muurschilderingen. Hiervan zijn enkel de muurschilderingen (wellicht) niet uitgevoerd. (Tenzij deze zouden overschilderd zijn). Deze aspecten worden behandeld bij de verdere beschrijving van het interieur.

De pastorie bestaat uit vijf niveaus waarvan vier bovengronds en één ondergrondse. In de beschrijving wordt een oplijsting gemaakt van de verschillende kamers, niveau per niveau, inclusief hun afwerking. De brede spiltrap verbindt al deze niveaus.

KELDER, BERGRUIMTE – NIVEAU -1

Het laagste niveau is gedeeltelijk ondergronds. Deze zijn de kelders waarvan enkele gebruikt worden als berging, doch veelal leeg staan. Enkele doen nog dienst voor de verwarmingsinstallatie en berging van bovengrondse olietanks. Er is tevens een in/uitgang met trap aan de tuinzijde.

De vloeren en plafonds zijn uit beton (plafond: reliëf van de planken bekisting)

De wanden zijn uit zichtbaar metselwerk en geschilderd.

ONTMOETINGSRUIMTE, KEUKEN, BERGING – NIVEAU AAN DE INKOM WESTZIJDE

Het gelijkvloers kan eerder worden gezien als een verdieping voor accommodatie van vergaderlokalen voor de toenmalige liturgische en culturele verenigingen die verbonden waren aan het kerkelijke gebeuren.

- De vloeren zijn sober gehouden; een rode cementtegels met een karige zwarte omlijsting, de lijnen van de muren volgend
- De muren zijn gepleisterd en wellicht oorspronkelijk enkel geschilderd (heden zijn er op enkele plaatsen verticale wandplanken) Tevens is er een kleine keuken voorzien.
- Plafonds zijn gepleisterd en geschilderd

Er is een zeer beperkte elektro voorziening.

ONTVANGST- EN PRIVÉGEDEELTE PASTOOR – NIVEAU 1 AAN INKOM VANUIT DE GALERIJ EN NIVEAU 2

Op de twee hoger gelegen verdiepingen, de feitelijke pastorie, zijn er rijkere materialen gebruikt en is de detaillering afgestemd op de status van de bewoner.

De vlakke deuren bestaan uit een wittenhoutsoort met een geprofileerde maar vrij sober uitgevoerde deuromlijstingen.

De vloeren zijn afgewerkt met duurdere en warme materialen waaronder houten parketten, mooi afgewerkte cementtegelletjes en bijhorende plinten (vooral de woongedeelten). De trend die Lacoste volgt met de deuren houdt hij eveneens aan bij de vloeren. Per verdieping wordt er een thema of vormgeving ontworpen en wordt deze aangehouden. Dit zowel voor de cementtegels als voor de parketten.

De wanden en plafonds zijn hoofdzakelijk voorzien in pleisterwerk en geschilderd. Op deze wanden bevindt zich voornamelijk (hedendaags) behangpapier, meerdere malen overschilderd. De plafonds zijn een 30-tal centimeter hoger gestoken dan op de andere niveaus.

ZOLDER – NIVEAU 3

Van de rijkelijke versiering van de onderliggende verdiepingen blijft niets meer over. Alles is hier afgewerkt met een gestructureerd behang en (wellicht niet origineel) en nadien geschilderd.

INVENTARIS HISTORISCH INTERIEUR VAN DE PASTORIJ

Om een duidelijk overzicht te geven van de afwerking van de kamers wordt een lijst opgesteld per niveau waarop de kamers zullen worden aangeduid. Deze lijst vermeldt het type afwerking van de muren, vloeren en plafonds. Indien er bijzondere elementen aanwezig zijn in de kamer zal hierover een korte toelichting volgen in het desbetreffende deel.

TRAPTOREN:

De traptoren loopt vanuit de kelder over 3 verdiepingen tot niveau 2 waar hij eindigt in torenspitsvorm. De ronde wanden zijn aan de noordzijde voorzien van lange smalle nog resterende houten ramen waarvan er nog enkele mechanisch functioneren. De wanden zijn afgewerkt met pleisterwerk als ook het plafond dat cirkelvormig mee omhoog draait.

De trap is een brede spiltrap met een grote (holle) centrale spil. Deze spil is bepleisterd. Op ieder bordes van de trap is in de spil een deurtje voorzien dat dienst doet als kleine berging. Het deurtje is even gebogen gevormd als de spil zelf. Elke trapreden, in één stuk vervaardigd, met overstekende neus is samengesteld uit grijze granito.

Over alle niveaus is er een houten handgreep aan de buitenzijde (tegen de buitenmuur geplaatst). Deze volgt de vorm van de straal van de muren en is vervaardigd uit boogsegmenten in grenen hout. De leuning is door middel van doken in het metselwerk verankerd.

KELDER:

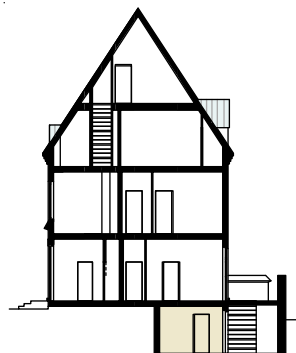
De kelder bestaat uit een betondek (onbekende dikte). De wanden zijn uit zichtbaar baksteenmetselwerk en geschilderd. Het plafond en de draagvloer is eveneens een betondek. Aan de onderzijde is het reliëf van de bekistingsplanken zichtbaar.

Omwille van vocht is er tot hoogte van 50 cm een waterdichte (wellicht niet dampdoorlatend) cementering geplaatst. Deze cementering kan men zowel terugvinden op de ondergrondse delen van de buitenmuren als op de binnenmuren.

Onder de trap is een kleinere deur die toegang geeft tot een wijnkelder. Tegen de wanden van de traptoren zijn bakstenen nissen gemetseld.

Via een buitentrapp krijgt men aan de zuidzijde van de pastorie rechtstreeks toegang tot de kelder. Om natuurlijke verlichting te verkrijgen is hier een raam aangebracht.

De overige lokalen doen dienst als opslag of als technische ruimte. Zo bevinden er zich 2 groten brandstoftanks/ stookolie die zijn ingekuipt en de bijhorende stookketels. Aan de westzijde is de kelder voorzien van een kleine pompput.

GELIJKVLOERS

Algemeen

Op het gelijkvloers zijn alle binnendeuren uitgevoerd als paneeldeuren (4 panelen per deur: de drie onderste verticaal en het bovenste horizontaal). De deuren zijn uitgevoerd in Pitchpine (alleszins uit een Europees naaldhout). Oorspronkelijk zouden deze enkel vernist zijn. In een latere fase zijn enkele ervan aan één of beide zijden geschilderd.

Inkom west

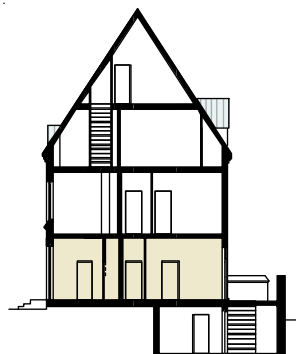
- Vloer bestaande uit roodbruine cementtegeltjes, vermoedelijk origineel.
- Wanden bepleisterd en geschilderd
- Plafond bepleisterd en geschilderd

Centrale hal

- Vloer bestaande uit rood-bruine cementtegeltjes, vermoedelijk origineel, vaak afgebakend met zwarte tegels langs de muren
- Wanden bepleisterd en geschilderd
- Plafond bepleisterd en geschilderd

Keuken en eetplaats

- Wanden gedeeltelijk bepleisterd. De binnenwanden zijn deels afgewerkt met een niet origineel verticaal geplaatste beplanking.(grenen)
- De originele vloer bestaat uit vierkante cementtegels Deze is afgedekt met een vinylvloer. (mogelijk als oorzaak van sleet)
- Plafond bepleisterd, centrale betonbalk is ook afgekast met niet originele beplanking conform vermelde beplanking.

Bergplaats

- Vloer bestaande uit originele rood-bruine cementtegeltjes.
- Wanden bepleisterd en geschilderd
- Plafond bepleisterd en geschilderd

Inkom noord

- Vloer bestaande uit originele rood-bruine cementtegeltjes.
- Wanden bepleisterd en geschilderd
- Plafond bepleisterd en geschilderd

Zaal

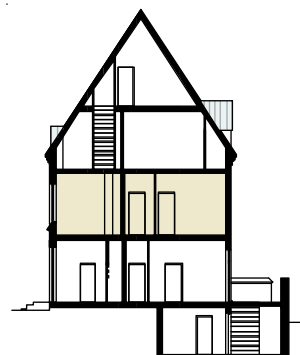
- Wanden zijn bepleisterd en (wellicht later) afgewerkt met glasvliesbehang en overschilderd
- Vloer bestaande uit rode cementtegeltjes. Vermoedelijk latere invulling aangezien vloer een tweetal centimeter hoger ligt dan de vloer in de aanpalende ruimtes zijnde het keukentje en de inkomhal.
- Het zichtbare plafond is niet origineel en is verlaagd. Het bestaat uit vierkante Donaconaplaten (kartonsamenstelling).

VERDIEPING 1 – WOONGEDEELTE PASTORIE

Algemeen:

Op dit niveau straalt het interieur een verfijnde soberheid uit. De status van de bewoner wordt hier vertolkt. Omwille van de grote ramen is er in iedere kamer een overvloed aan licht en ruimte.

In tegenstelling tot de deuren op het gelijkvloers zijn hier vlakke gefineerde deuren met een uitheemse houtsoort en voorzien van een massieve geprofileerde omlijsting. De profilering is zo ontworpen dat de scharnieren geïntegreerd zijn in de profilering. Er is eigenlijk geen enkele vorm van versiering aanwezig. Om het hout te accentueren zijn de deuromlijstingen donkerder geschilderd in tegenstelling tot de deurvlakken die enkel vernist zijn.

Tevens is er in de woonkamer een vlak wandbeschoot bijna op deurhoogte doorgetrokken. Het plafond is vlak gepleisterd en voorzien van een licht geprofileerde plafondlijst tegen de muur.

Inkom

- De wanden zijn bepleisterd en (wellicht later) afgewerkt met behang
- Originele vloer overlegd met vinyl omwille van sleet op de originele vloer
- Plafond afgewerkt met strakke geschilderde pleisterlaag

Centrale hal en hal west

- De wanden zijn bepleisterd en (wellicht later) afgewerkt met behang
- Vloer bestaat uit gekleurde cementtegeltjes geplaatst in een ruitpatroon in de kleuren rood, wit en zwart.
- Plafond gepleisterd en geschilderd eveneens voorzien van een plafondlijst.

Spreekkamer

- De wanden zijn bepleisterd en (wellicht later) afgewerkt met behang
- Vloer uitgevoerd in verniste eiken parket in visgraatmotief
- Plafond gepleisterd en geschilderd.

Bureau

- De wanden zijn bepleisterd en (wellicht later) afgewerkt met behang
- Vloer uitgevoerd in verniste eiken parket in visgraatmotief
- Het plafond is gepleisterd en geschilderd.

Woonkamer

- De wanden zijn bekleed met een vlakke houten lambrisering tot 205 cm. hoogte. Er wordt aangenomen dat deze door Lacoste werd geplaatst. Toch dient de opmerking gemaakt te worden dat de aanwezige profiellijst niet dezelfde vormgeving heeft als de verticale stijlen die verwerkt zitten in de lambrisering. Vermoedelijk werd de profiellijst op een later tijdstip toegevoegd of vervangen. De lambrisering sluit aan op de profilering van de deuromlijstingen. De architect heeft hier duidelijk gekozen om de deuren hoger door te laten lopen dan de lambrisering. Boven de lambrisering zijn de wanden bepleisterd en afgewerkt met een verflaag.
- Van de drie aanwezige toegangsdeuren tot deze ruimte is er eentje gesupprimeerd aan de achterzijde. Deze is door de herinrichting van de keuken niet meer bruikbaar, maar is omwille van het beeld wel behouden.

- Vloer uitgevoerd in (verniste?) eiken parket in visgraatmotief, de planken hebben een afmeting van 75 mm breedte op 250 mm lengte.
- Plafond gepleisterd en geschilderd.
- Centraal tegen de buitenmuur staat een in zichtbaar metselwerk geornamenteerde schouwmantel. De schouwmantel is gepositioneerd in het verlengde van de centrale gang Deze is opgebouwd in een boog-nisvorm tot 250cm.hoogte De nis wordt afgeboord door een geglazuurde halfronde tegel. We vermoeden dat deze nis eveneens door Lacoste is uitgewerkt aangezien de vormtaal die gebruikt wordt overeenkomt met deze die hij in de andere delen van de kerk (idem het metselwerk) herneemt.

Keuken/eetkamer

- De wanden zijn bepleisterd en afgewerkt met een vliesbehang. In het keukentje is er een spatboord voorzien in geglazuurde tegeltjes.
- De vloeren zijn bekleed met vinyl. Er is geen aanwijzing van het originele materiaalgebruik. Vermoedelijk bestond dit uit parket of cementtegeltjes conform de andere ruimten op deze verdieping.
- Het plafond is bepleisterd en geschilderd.
- Het lokaal werd in een latere fase opgedeeld in twee kleine kamertjes. Dit is zichtbaar aan de aansluiting tussen de wand en het plafond. In tegenstelling tot de andere wanden is er hier geen zichtbare afronding gemaakt tussen het pleisterwerk van de wand en het plafond.

Toilet

- De wanden zijn bepleisterd en afgewerkt met een overschilderd behang. Tot 120 cm. hoogte is een geglazuurde tegel tegen de muren geplaatst ter bescherming tegen vocht en water.
- De vloer werd afgedekt met een vinyltapijt. Vermoedelijk bevindt zich hieronder de originele cement tegel.
- Het plafond is gepleisterd en geschilderd.

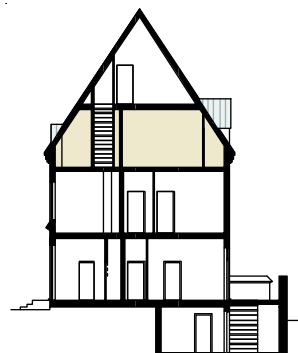
VERDIEPING 2 – SLAAPVERTREKKEN PASTORIE

Algemeen

Een ander type deur is hier aan de orde. Het zijn paneeldeuren en bestaan uit 4 boven elkaar liggende panelen. Op alle deuren is hetzelfde beslag terug te vinden dat correspondeert met de vormgeving van Lacoste in een soort van Art Deco stijl.

Nachthal

- Wanden afgewerkt met pleisterwerk en nadien geschilderd.
- De vloer is uitgevoerd in cementtegeltjes met een grijs-wit dambordmotief. Dit loopt over in de granito trap van de traptoren.
- Het plafond is gepleisterd en geschilderd.
- Omwille van brandveiligheid werd een dubbele branddeur voorzien tussen de nachthal en de traptoren.
- Centraal in de nachthal is een trap naar de zolder ingebracht.

Slaapkamer 1

- De wanden zijn afgewerkt met pleisterwerk en nadien behangen
- De vloer is bekleed met vinyl. Hieronder bevindt zich (wellicht) de originele houten vloer, zichtbaar door de aftekeningen van de voeglijnen doorheen deze vinyl.
- Het plafond is afgewerkt met pleisterwerk en nadien geschilderd
Ter hoogte van de dakkapellen is het plafond afgewerkt met een houten lambrisering. Slaapkamer 1 is de enige van de vier slaapkamers waar deze niet is overschilderd.

Slaapkamer 2

- De wanden zijn afgewerkt met pleisterwerk en nadien behangen
- De vloer is bekleed met vinyl. Hieronder bevindt zich (wellicht) de originele houten vloer, zichtbaar door de aftekeningen van de voeglijnen doorheen de vinyl.
- Het plafond is afgewerkt met pleisterwerk en nadien geschilderd
Ter hoogte van de dakkapellen is het plafond afgewerkt met een houten lambrisering. Deze is in een latere fase geschilderd.
- De kasten aan weerszijden van de dakkapellen zijn ingebouwd in de dakstructuur en zijn toegankelijk via een deur. Deze deur heeft dezelfde vormgeving als deze van de binnendeur. Er is echter geen deurklink voorzien.

Slaapkamer 3

- De wanden zijn afgewerkt met pleisterwerk en nadien behangen

- De vloer is bekleed met vinyl. Hieronder bevindt zich (wellicht) de originele houten vloer, zichtbaar door de aftekening van de voeglijnen doorheen de vinyl.
- Het plafond is afgewerkt met pleisterwerk en nadien geschilderd
Ter hoogte van de dakkapellen is het plafond afgewerkt met een houten lambrisering. Deze is in een latere fase geschilderd.
- De kasten aan weerszijden van de dakkapellen zijn ingebouwd in de dakstructuur en zijn toegankelijk via een deur. Deze deur heeft dezelfde vormgeving als deze van de binnendeur. Er is echter geen deurklink voorzien.

Slaapkamer 4

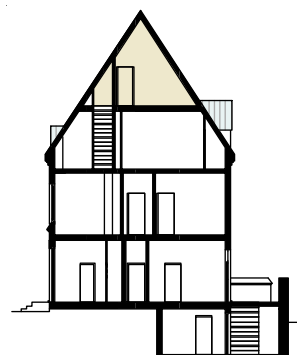
- Idem beschrijving als slaapvertrek 3

Badkamer

- Wanden afgewerkt met pleisterwerk en nadien geschilderd. Tot 200 cm. hoogte zijn de wanden voorzien van een (wellicht niet originele) geglazuurde tegel.
- Plafond afgewerkt met pleisterwerk en nadien geschilderd
- Vloer bekleed met vinyl ter bescherming van de onderliggende vloer tegen water en voor onderhoud.

ZOLDER

- De zolder bestaat uit twee kamertjes en een overloop. Beiden zijn identiek qua afwerking. De grote zolder wordt gebruikt als bergruimte. De kleine zolderkamer aan de oostzijde is ingericht als een kleine slaapkamer met twee eenpersoonsbedden.
- De wanden zijn afgewerkt met pleisterwerk en nadien behangen
- De vloer is bekleed met vinyl. Vermoedelijk bevindt zich onder deze vloer de originele plankenvloer. De afwerking hiervan is niet gekend daar er geen onderzoek is gebeurd.
- Het plafond is bepleisterd en nadien geschilderd. De houten dakstructuur is mee geschilderd met het plafond en de wanden. In een latere fase werden daklichten toegevoegd of vervangen door kantelbare dakvlakramen.

VI. RONDOM DE KERK EN DE PASTORIE

De buitentrede van de trappen rondom de kerk zijn uitgevoerd in baksteen, vol gevoegd.

De vloer van de galerij tussen de kerk en de pastorie is uitgevoerd in gewassen beton. De modulering van de vloer kan geïnspireerd zijn op een cirkelmotief van een teruggevonden vloer in Apamea. Dit soort van vloerbedekking bestond oorspronkelijk uit rolkeien ingelegd in een cementlaag. Dit type van vloer werd voornamelijk gebruikt bij openbare baden. Om een antislip vloer te krijgen, werd destijds deze vloer ruw gemaakt.

Het omgevingsplan dat indertijd door Lacoste werd opgesteld en voorgesteld aan de mijndirectie werd nooit uitgevoerd maar is terug te vinden in de archieven.

C. REEDS UITGEVOERDE HERSTELLINGS- EN/OF RESTAURATIEWERKEN

In onderstaande lijst vindt men een oplijsting van alle uitgevoerde (restauratieve) werken aan de Sint-Albertuskerk te Zwartberg.

I. EXTERIEURWERKEN

- Dak vernieuwing: gebakken leipannen
 - Periode: 1990-1995
 - Onder toezicht van architect E. Lambrechts.
 - Aannemingsbedrag: 6.908.752 BEF (171.263,49 €)
 - Uitgevoerd door firma Kempische dakwerken uit Wiekevorst
 - Vervangen van de volledig dakbedekking (2.675m²) omwille van de vele lekken die zijn vastgesteld. Lekken ontstaan door het grote aantal gebarsten pannen. Eveneens in de opdracht zat het herstellen van bepaalde betondelen aan de nok, de spuigaten en de galmgaten.
Het plaatsen van voorzetsbeglazing aan de glasramen werd niet aanbesteed of uitgevoerd.
- Herstelling van betonrot- en aantasting in de toren
 - Periode: 1995-2002
 - Onder toezicht van: Arch. Förster (1995-2002)
 - Ramingsbedrag: 15.259.673 BEF (± 378.277,41 €) (gezamenlijke raming)
 - Arch. Lambrechts & arch. Van Thoor: 5.1615.700 (± 139.209,57 €)

- Arch. Föster: 9.859.729 BEF (± 244.416,30 ü)
- Uitgevoerd door firma Jamar
- Uitgevoerde werken
 - Van Thoor: herstellen van betonrot en -aantastingen ter hoogte van de kopse gevels, nok, spuitgaten en galmgaten, hetgeen niet is uitgevoerd tijdens de dakwerken van de vorige dakrestauratie (zie dakvernieuwing)
 - Föster: bijkomende werken en herstellingen omwille van betonrot in de toren.
- Vervangen van buitenschrijnwerk
 - Periode: 1990
 - Uitgevoerd door firma Weldimo
 - Plaatsen van nieuw buitenschrijnwerk met dubbele beglazing. Dit omwille van slijtage van de ramen in de pastorie.
- Aankoop voorraad glas
 - Periode: juli 1997
 - Aankoop van een partij glasklompjes in uitverkoop bij Val Saint-Lambert met het oog op het gebruik voor een latere restauratie van de glas-in betonramen
- Plaatsen van bliksemafleiders
 - Periode: 1998
 - Uitgevoerd door firma Heliblit
 - Plaatsen van radioactieve bliksemafleiders op kerk en pastorie
- Herstelling winterkapel + verbetering klokkenluiken
 - Periode: maart 2001
 - 415.596 BEF (10.302,36 ü)
- Onderzoek naar waterinfiltratie in traptoren
 - Periode: april 2002
 - Onder leiding van arch. Föster
 - Het dossier is afgewerkt tot aan het lastenboek. De uitvoering hiervan is niet gebeurd, dit omwille van de klassering als monument van de kerk in 2003 is beslist dit werk uit te voeren met het globale restauratieproject van de kerk
- Projectrestauratie
 - Periode: maart 2006
 - Onder leiding van arch. Föster
 - Opstellen van algemeen restauratiedossier. Het dossier werd opgesplitst in 3 delen:
 - Betonrot en gevelbehandeling:
 - Periode: mei 2007
 - Uitgevoerd door MRT uit Deinze
 - Metsel- en rioleringswerken
 - Opgesplitst en uitgevoerd door verschillende aannemers
 - Rioleringswerken worden uitgevoerd in globale restauratiewerken
 - Dakwerken (ladder- en klimhaken en herstellingen)
 - Periode: september 2009 t/m voorjaar 2010
 - Uitgevoerd door firma Goiris
- Plaatsing van GSM-masten op de toren + alarminstallatie in toren
 - Operatoren:
 - Mobistar t/m 1997
 - KNP-Orange t/m 1999
 - Gecoördineerd door Monumenten- en Landschappen
 - Periode: december 2005
 - Installatie van alarminstallatie in de toren
- Controle door MoWa
 - Periode: maart 2010
 - Uitgevoerd door Monumentenwacht vzw
 - Controle van voegen en baksteenmetselwerk op afzaten van de toren. Melding tot opvolging van de aantasting. Geen verdere stappen ondernomen.
- Controle door MoWa
 - Periode: juni 2015
 - Uitgevoerd door Monumentenwacht vzw

- Controle van goten, afvoeren, voegen en baksteenmetselwerk van het gehele gebouw. Er zijn enkele regenwaterafvoeren ontstopt.

II. BETREFFENDE DE INTERIEURWERKEN

- Vervangen van aangetaste kaders van de kruisweg
 - Periode: maart 1990
 - Vervangen van - door houtworm aangetaste - kaders van de kruisweg in de kerk.
- Vervangen van de klokkenstoel
 - Periode: 1993-1994
 - Uitgevoerd door firma Clock-o-Matic
- Schilderwerken plafond in absis
 - Periode: januari 1996
 - Uitgevoerd door firma Darcis
 - Herstellen van schilderwerken door beschadigingen omwille van lekkende daken
- Onderzoek verwarming
 - Periode: januari 2002
 - Uitgevoerd door firma Universum
 - Onderzoek naar verbetering van de verwarming van de kerk door middel van gasstralers. Het project werd niet uitgevoerd omwille van de niet-bevredigende resultaten (onderzoek zonder kosten).
- Plaatsing alarmsysteem in de kerk
 - Periode: september 2010
 - Uitgevoerd door firma Domotica
 - Beveiliging van de kerk omwille van recente pogingen tot brandstichting en vandalisme.
- Restauratiewerken in functie van de verwarming: ruwbouw en afwerking
 - Periode: maart 2012 ñ dossier in behandeling bij bevoegde overheden (OE)
 - Verbeteren en aanpassen van de ruimten voor de verwarming en aanpassen van de gebouwen voor het plaatsen van HVAC. Gedeeltelijke herstelling van het koorgedeelte kerk
 - Opgesteld door SPECTRUM collectief bvba uit Hasselt
- Restauratiewerken in functie van de verwarming: HVAC
 - Periode: maart 2012 ñ dossier in behandeling bij bevoegde overheden (OE)
 - Plaatsen van HVAC-installaties ten behoeve van een verbeterd comfort in de kerk.
 - Opgesteld door SPECTRUM collectief bvba uit Hasselt

3. BESCHRIJVING EN INVENTARIS VAN DE ERFGOEDELEMENTEN VAN HET ONROEREND ERFGOED

A. BOUWKUNDIG ERFGOED

1. EXTERIEUR

ALGEMENE BESCHRIJVING

De kerk omvat drie bouwvolumes die gekoppeld zijn. Het grootste volume wordt ingenomen door de kerk. Deze bevat naast de kerk een lager gelegen verdieping waar een grote multifunctionele ruimte is ondergebracht. Ten zuiden van het schip bevindt zich de toren met op de gelijkvloerse verdieping de doopkapel. De toren staat in verbinding met een overdekte inkompartij. Oorspronkelijk had deze inkom aan de westzijde een open structuur, om links de kerk te betreden en rechts de (voormalige) doopkapel. Deze inkom is in een latere fase dicht gebouwd.

Ten noorden van het kerkvolume bevindt zich de pastorie. Deze is eveneens verbonden met het kerkvolume door middel van een gedeeltelijk gesloten maar lichte gaanderij.

De verschillende volumes zijn opgetrokken in baksteenmetselwerk met stenen van verschillende formaat en in verschillende patronen geplaatst. Toch blijkt de standaardmaat van de steen van het type waalformaat (210x10x55 mm) naast de verschillende metselwerkpatronen zit er ook verschil tussen de types van voegwerk. Algemeen is de verticale wand gevoegd met een specifieke terug liggende voeg ten opzichte van het metselwerk. De afzaten en de ezelsruggen zijn dan weer vol gevoegd omwille van de waterinfiltratie.

Het dak van de kerk, de gaanderij en de pastorie bestaat uit een gebakken leipannen dak dat reeds begin jaren 90 volledig is vernieuwd.

Het piramidale dak van de toren en het traptorentje zijn op hun beurt afgewerkt met schuinmetselwerk. Nu toegevoegd.

Omwille van waterdichting is in het verleden dit dakgedeelte reeds behandeld met een waterdichte coating. Deze voldoet vandaag niet meer aan de vereisten en dient tijdens de een komende gevelrestauratie verwijderd en vervangen te worden door een hedendaags gelijkaardig (kleurloos) product of door een koperen dakbedekking.

De Sint-Albertuskerk van Zwartberg wordt gekenmerkt door een massieve baksteenarchitectuur. Het materiaal is toegepast, vertrekkend van de trappartijen, over de gevels tot en met de bedekking van de torenspits. Naast baksteen heeft architect Lacoste slechts een beperkt aantal andere gevelmaterialen gebruikt: zichtbeton voor de dakspuwers, de galmborden en dragers van de balkons, brons voor de deuren, glas voor de ramen en, zeer beperkt, smeedwerk.

Ornamenten zijn voornamelijk in baksteen uitgevoerd door middel van vormstenen en sierverbanden. Het karakter wordt nog versterkt door de toepassing van de terug liggende voeg, soms afgewisseld met uitspringende stenen.

Door dit materiaalgebruik, dat samengaat met de vormgeving en architecturale articulatie, krijgt het geheel van kerk en pastorie een sterke eenheid en sprekend karakter.

De architectuur ondersteunt het beeld van een sterke, onwankelbare en betrouwbare kracht waarmee de kerk zich wou manifesteren in de context de jonge mijnstreek die zich volop aan het ontwikkelen was.

Wij gaan hier slechts in op de aspecten die rechtstreeks van belang zijn voor de gevels. Wat dit betreft is de architectuur van het gebouw gaaf gebleven. Wel zijn de baksteenvlakken van de torenspitsen voorzien van een effen bruine coating. Wat meer afbreuk doet aan het gebouw zijn de diverse invullingen die de oorspronkelijk open arcades in het basement in de loop van de jaren gekregen hebben. Naargelang het gebruik van de kelder-verdieping zijn deze verschillend ingevuld met rolluiken, raampartijen of metselwerk en dit zonder rekening te houden met de harmonische samenhang, op basis van het architecturale gegeven. De oorspronkelijke westelijke open inkompartij tussen de kerk en de toren, is eveneens gedicht om er een nieuwe sacristie in onder te brengen. Hoewel men pogingen ondernam om met dit invulmetselwerk zeer dicht aan te sluiten bij het oorspronkelijke parament, doet deze ingreep volledig onrecht aan het ontwerp van Lacoste.

INVENTARIS BOUWKUNDIG ERFGOED

Zie bijlage 3: fotoreportage onroerend erfgoed.

DIAGNOSENOTA

Door de samenhang van het exterieur van de verschillende gebouwen is men genoodzaakt dit als één geheel te beschouwen. Het exterieur zal besproken worden als een totaalproject. Het gebruik van dezelfde materialen in dezelfde periode noodzaken ons alle elementen als één geheel te beschouwen.

Omwille van de diverse aanpassingen en herstellingswerken is de gevel toe aan een algemene herstelling. De latere herstellingen hebben een grote invloed op het beeld dat de kerk bezit: de nieuwe voegen zijn veel vol opgevoegd en tonen grijzer dan de originele. Hierdoor ontstaan er verschillende, storende schakeringen in het metselwerk.

Daarnaast is het gebruik van een hoog cementhoudende voegmortel oorzaak van barstende gevelstenen. Deze voegwerken dienen in hun geheel verwijderd te worden en opnieuw hervoegd te worden met een zelfde samenstelling cfr. aan deze van Lacoste.

Zoals eerder aangegeven zijn de vele herstellingen een doorn in het oog betreffende de eenheid die Lacoste beoogde. Deze invullingen dienen te worden verwijderd en vervangen met een aangepaste professionele methode.

GEVELS EN DAK

Ondanks de beperkte visuele invloed van de bruine coating die in het verleden is aangebracht dient deze omwille van technische redenen (ontstaan van scheuren en barsten met lekken tot gevolg) vervangen te worden. Het nieuw toe te passen product deint dampdoorlatend te zijn. Daarnaast zal de coating transparant worden uitgevoerd waardoor het effect op de kleur van de gevelsteen tot een minimum beperkt blijft. Deze behandeling kan zo mogelijk worden toegepast op het spitse dak van de kleine traptoren (zuidzijde van de toren).

Het piramidaal centrale torendak is aangebracht op een rechthoekige basis met errond een open gaanderij. Het dak van de toren dient volledig vervangen te worden omwille van de lekken en de visuele impact die hij heeft op de toren. Mogelijk met een uitvoering in roodkoper. Het koper zal in de loop der jaren een patina krijgen die qua kleur zal aansluiten bij de rood-bruine gevelsteen.

Naast de gevelmetselwerken vertonen de goten eveneens grote gebreken. De vergaarbakgoten ter hoogte van de waterafvoeren en spuwers aan de noord- en zuidzijde van het schip dienen te worden aangepast aan de nieuwe regenwaterafvoeren. Dit is duidelijk merkbaar aan de binnenzijde van de kerk. Hier zijn duidelijke sporen van lekken die zich ter hoogte van de goten bevinden. Deze lekken, voornamelijk gesitueerd ter hoogte van de aansluitingen tussen goot en afvoer manifesteren zich ook aan de buitenzijde. Daarnaast is het gebruikte materiaal van de regenwaterafvoeren ook niet meer actueel, namelijk, de asbesthoudende materialen dienen met de nodige zorg te worden verwijderd en vervangen door een resistenter materiaal. Omwille van de beperkte toegang tot de regenwaterafvoeren dient dit best -als naadloze- te worden toegepast.

Gelijktijdig met de werken aan de waterhuishouding dient er een algemene controle te gebeuren van het dak en de dakaansluitingen. Het dak is een decennium geleden reeds vervangen en is in goede toestand. Toch dienen gebroken of beschadigde leipannen vervangen te worden. Dit geldt ook voor de dakaansluitingen ter hoogte van de muren. Deze kunnen gelijktijdig met de voegwerken worden gecontroleerd. Indien nodig kunnen de slabben vervangen of geherpositioneerd worden en mee ingewerkt met het voegwerk.

Aansluitend dient er een verbeterde toegang geboden te worden ter controle van de afvoeren. Dit gebeurt aan de binnenzijde van de galerij door middel van een aantal te openen luiken (controleluiken).

BUITENSCHRIJNWERK

Koperen deuren

De bestaande deuren zijn opgebouwd uit een houten draagstructuur dewelke aan één of aan beiden zijden is bekleed met geslagen (inmiddels geoxideerd) koper. De deuren zijn voorzien van verschillende liturgische ornamenten, en zijn vermoedelijk vervaardigd door het bedrijf Les Ateliers Lacoste uit Doornik, dat werd opgericht door zijn vader en zijn broer.

In het verleden zijn er reeds verschillende van deze kleine ornamenten verdwenen. Desondanks verkeren de deuren, qua constructieve structuur, in goede staat.

In functie van het beheersplan en de mogelijke herbestemming van de kerk is het noodzakelijk deze delen op te nemen in het algemeen beheersplan. Hoewel de deuren nog goed functioneren en geen al te grote beschadigingen hebben opgelopen zal omwille van het veelvuldig gebruik en het toenemend aantal bezoekers toch een herstelling nodig zijn.

Glas-in-beton

De glas-in-betonramen vertonen ernstige gebreken. Zo zijn er duidelijk lekken aanwezig tussen de betonnen cassettes en het metselwerk. Op diverse plaatsen begint zich een witte sluier af te tekenen van doorslaand vocht (afzetting van zouten).

Naast de vochtproblemen op de mortels tekent de corrosie van de wapening tussen de glasdallen zich op desastreuze wijze af. De eerste tekenen zijn het afspringen van betonschilfers. Door de uitzetting van het roestende metaal en de onvoldoende betondekking springen er op de zwakke zones betonstukjes los waardoor de wapening bloot komt te liggen. Naast het losspringen van de beton tekenen de interne spanningen in de cassette zich eveneens af in het glas. Door de spanning en de onvoldoende speling met het beton barsten de glasklompn niet als gevolg een interne vervuiling, die zich heden als een zwarte zone aftekent aan de binnenzijde van de glas-klomp.

Ter bescherming van het interieur en om de degradatie van de zuidelijke glasramen te beperken is er in het verleden reeds een voorlopige bescherming geplaatst in de vorm van transparante golfplaten. Deze hebben echter hun beste tijd gehad en dienen verwijderd te worden. Het doel van een toekomstige restauratie is uiteraard dat deze golfplaten of dergelijke beschermingsmaatregelen niet meer nodig zijn.

Glas, geïriseerd (kooromgang)

Het geïriseerd glas is geplaatst in gietijzeren/stalen raamprofielen. Omwille van de stabiliteit en het behoud van de ramen is het noodzakelijk alle ramen te herstellen: hiermee bedoelende dat de glaspanelen zorgvuldig verwijderd moeten worden en gekuist. Sommige glaspartijen dienen vervangen te worden omwille van breuk en schade. (vandalisme). De stalen raamstructuren dienen ontroest, hersteld en opnieuw geschilderd te worden. Dit met een roestwerende verf. Na herstel en terugplaatsing in de raamopeningen zullen de raampanelen terug geplaatst worden en met een hybride kit worden vastgezet ten behoeve van een goede, duurzame dichting. De restauratie dient te gebeuren in functie van het maximaal behoud van de bestaande, originele materialen en constructies.

UURWERK

Het bestaande uurwerk in de toren verkeert nog in goede staat. Ondanks de roestvorming die her en der aanwezig is, functioneert het uurwerk nog steeds. In de komende jaren zal een revisie zich echter opdringen. Door de locatie van het uurwerk en de externe weersinvloeden dient het mechanisme met regelmaat gecontroleerd te worden en hersteld. In een volgende restauratie ronde is het wellicht aan te raden een beschermend volume te voorzien rond het mechanisme (?) zodat de weersinvloeden minder vat hebben op de structuur en het metaal.

Aansluitend op het uurwerk is de wijzerplaat en de wijzers aan de buitenzijde van de toren. Deze verkeren in een minder goede staat dan het interne gegeven van het uurwerk.

Verschillende geglazuurde cijfers tonen beschadigingen of ontbreken. Deze dienen -als gelijkaardig- vervangen te worden en opnieuw verankerd in het metselwerk. In functie van de zichtbaarheid dienen de ronde verlichtings-elementjes vervangen te worden door een moderne LED-variante als referentie voor weinig onderhoud en efficiëntie. De wijzers dienen te worden hersteld en opnieuw te worden verguld.

II. KERKELIJK INTERIEUR

Om een duidelijk beeld te schetsen van de verschillende interieurelementen zullen de drie gebouwen apart beschreven worden en opgesplitst worden in twee autonome zones.

Een tweede reden voor het ontkoppelen van de gebouwen is het verschil in gebruik. Zo dient de kerk samen met de toren beschouwd te worden als publieke religieuze ruimte met een andere functie en problematiek als deze van de meer private gebouwen en opvatting van de pastorie en het bijhorende interieur.

ALGEMENE BESCHRIJVING KERKELIJK INTERIEUR

Het interieur bestaat nog steeds uit een vrij homogeen, architecturaal en origineel ruimtelijk beeld, zoals Lacoste dit ontwierp. (cfr. de vooraf ingediende historische studie)

Het hoofdaltaar is nochtans in vooruitgeschoven positie ook het gebruiksaltaar geworden. Oorspronkelijk stond het hoofdaltaar in het ciborium.

In de 60de jaren van vorige eeuw is het priesterkoor vergroot en overbouwd over de originele vloer. Deze toegevoegde constructie bestaat uit funderingsmetselwerk, welfsels met chape en een vast tapijt als afwerking. Na onderzoek is gebleken dat de originele vloer eronder grotendeels verdwenen of beschadigd is.

Vanuit het ciborium is het tabernakel verhuisd naar het noordelijk zijaltaar, terwijl een houten kruis deze plaats inneemt. Dit kruis, in bruikleen, hoort niet tot het patrimonium van de kerk. Het tabernakel zal terug geplaatst worden onder het ciborium, en kan opgenomen worden in een toekomstig dossier restauratiewerken (in functie van de verwarming)

We verwijzen hier naar het historisch onderzoek van de Sint-Albertuskerk te Zwartberg: 2. Het interieur van de Sint-Albertuskerk

INVENTARIS HISTORISCH KERKELIJK INTERIEUR

Zie bijlage 6: inventaris roerend erfgoed en fiches.

Een summier beschrijving van de stilistische kenmerken van het interieur is te vinden in de bouwhistorische nota die in bijlage is toegevoegd aan het dossier.

DIAGNOSENOTA INTERIEUR KERK

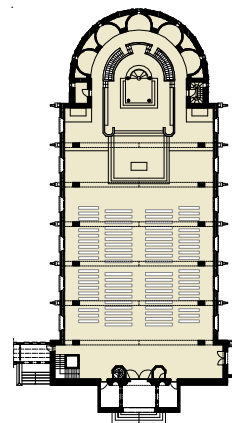
De diagnose voor het kerkelijk interieur, de roerende elementen, is beschreven in bijlage 6 en 7. Deze geeft een oplijsting van de aanwezige elementen en hun opbouw. Per element zal worden nagegaan in welke staat deze momenteel verkeert, of het element in de komende 20 jaar een restauratie, behandeling of herstelling dient te ondergaan, samengaande met een raming. Uiteraard zijn dit enkel aannames aangezien niet ieder delement volledig kan geïnspecteerd worden omwille van technische redenen en/of omwille van toegankelijkheid.

In volgende artikels worden de grootste interieurelementen opgenomen met bemerkingen als toekomstbeeld.

ZICHTBAAR METSELWERK IN KERKSCHIP EN KOOR

Het zichtbaar metselwerk van het interieur is ogenschijnlijk in een minder kwalitatieve baksteen. Doch deze vaststelling ontstaat omwille van de beschadiging en/of aantasting van lekken vanuit het dak welke duidelijk zichtbaar zijn op de spitsbogen. Zo kan men op verschillende bogen zoutuitbloeiingen vaststellen. Naast de zoutuitbloeiingen vertoont het dieperliggende voegwerk verschillende beschadigingen door het agressieve karakter van geactiveerde zouten. Op diverse plaatsen komen de voegen los en brokkelen deze langzaam af. Het is dus aangeraden bij een totale restauratie van het interieur de spitsbogen te controleren, (lekken in het dak te herstellen voor zover dit heden nog oorzakelijk is, omwille van reeds uitgevoerde dakherstelling) en een algemene zoutbehandeling uit te voeren op basis van analyses.

Het zichtbaar metselwerk in het schip en het koor bevindt zich zowel op het gelijkvloers als op de verdiepingsvloer de kooromgang en is eveneens gebruikt als bekleding van de betonen draagstructuur langs de binnenzijde.

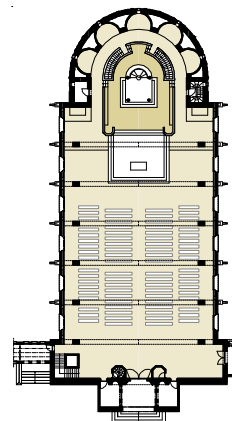
VLOER IN KERKSCHIP EN KOOR

De bestaande vloer in het schip is uitgevoerd in cementtegels. In het koor bestaat de vloer eveneens uit cementtegels maar dan afgewisseld met marmer, voorzien van tekeningen met symbolische motieven uit het oude en/of nieuwe testament. Voor meer informatie over de vloer dient verwezen naar de historische nota.

Door het jarenlange gebruik en interne spanningen (thermisch, mechanisch, ...) zijn een aantal zones los komen te liggen. Zo lang dit over enkele tegels gaat vormt dit geen probleem. Maar bij grote zones kan dit tot grotere schade en ongevallen van bezoekers leiden. Het is aangeraden om op regelmatige tijdstippen een rondgang te doen en de losliggende tegels te herstellen. Aangezien dit slechts tijdelijke oplossingen zijn dient er in een dossier voor de binnenrestauratie rekening mee gehouden te worden dat er een artikel wordt voorzien voor het opnemen en duurzaam terugplaatsen ervan.

Indien de kerk bijkomende functies krijgt waardoor de bezetting en de looproutes van de bezoekers wijzigen en/of verhogen bestaat de noodzaak dat er bijkomende onderhoudswerken moeten voorzien worden. Dit om de gehele vloer van het schip en het koor te herstellen. Oorzaak hiervan is tevens het kleine formaat van de tegel. Met andere woorden, een algehele restauratie/ herstelling van de bestaande vloertegels kan zich in de toekomst opdringen.

Conclusie: het historisch karakter van de vloer is dermate groot dat deze behouden dient te blijven.

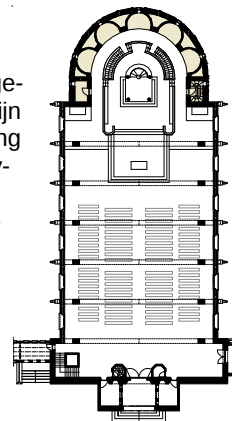
Zoals hoger reeds beschreven (algemeen) over de vloeren is het feit dat na het tweede Vaticaans concilie grote wijzigingen zijn uitgevoerd aan dit koor: namelijk een vergroting met een vooruitgeschoven gebruiksaltaar. Ten gevolge hiervan is een origineel gedeelte vernietigd. Hierdoor is de symboliek die Lacoste er aan gaf op brute wijze verwijderd.

Een herstel van vóór het Vaticaans concilie is aan te raden. Dankzij het grote aantal ontwerpplannen van Lacoste (nog aanwezig in het archief van de kerkfabriek) is een restauratie aangewezen.

VLOER VERDIEPING KOOROMGANG

De vloer op de verdieping boven de kranskapellen is gelukkig bewaard gebleven ondanks verbouwingen. Toch is er op plaatsen duidelijk merkbaar dat tijd én gebruik sleet heeft aangericht. Door veelvuldig gebruik ter hoogte van de toegangstrap is het beton losgekomen en zijn er gaten ontstaan. Deze dienen hersteld te worden. Vooraleer over te gaan tot een herstelling dient er preventief onderzoek te gebeuren naar de juiste samenstelling van het beton (analyses).

Naast het herstellen van de betonvloer dient ook de inkleuring/tekening van de vloer te worden gecontroleerd.

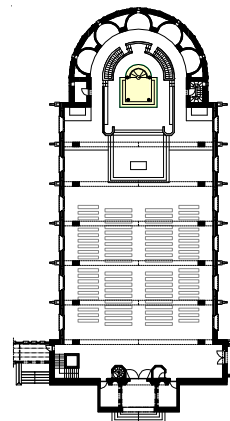

CIBORIUM, TABERNAKELTOREN, TABERNAKEL EN DOOPVONT

De tabernakeltoren, het bijhorende tabernakel en de kegelvorm als dakje voor de uitstalling van de monstrans, die deel uitmaken van het ciborium werden in het verleden ondeskundig en respectloos gedemonteerd en verbouwd. Zo zijn onderdelen gebruikt tot het maken van een aantal (nieuwe) lezenaars, een paaskandelaar, schrijfstandaard enz. Het idee van een maximaal behoud en het ongedaan maken van in het verleden ondeskundige ingrepen, dienen in hun essentiële samenhang hersteld te worden. Aansluitend hierop is het originele herstel van het doopvont even noodzakelijk (cfr. lager: de doopkapel).

Deze bevindt zich momenteel, deels verbouwd, in het koor maar stond oorspronkelijk in de doopkapel (de toren.)

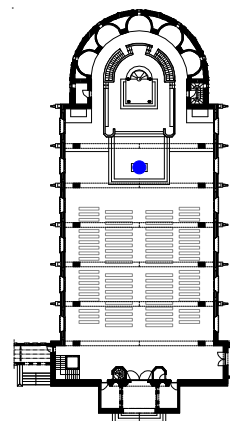
De verschillende ingrepen aan het doopvont en het tabernakel geven heden een vertekend beeld van Lacoste's ontwerpen en originele uitvoeringen.

HOOFDALTAAR

De verschillende altaren (het hoofdaltaar en de twee zijaltaren in de transepten) zijn ontworpen door Henri Lacoste en maken deel uit van het gesamt-kunstwerk dat hij creëerde. De drie altaren zijn geornamenteerd uit verguld koper versierd met ingelegde glaskristallen. De altaarbladen zijn uit zwarte marmer.

Op dit ogenblik vertonen de verschillende altaren geen gebreken. Toch sluit de toekomst en het gebruik van de kerk als open kerk niet uit dat er beschadigingen optreden en er herstellingswerken dienen uitgevoerd te worden. Zo zal op gepaste tijdstippen het koper gereinigd moeten worden, het marmer gepolierd, ... Het onderhoud, herstel en instandhouding van dit altaar is moeilijk op voorhand vast te leggen.

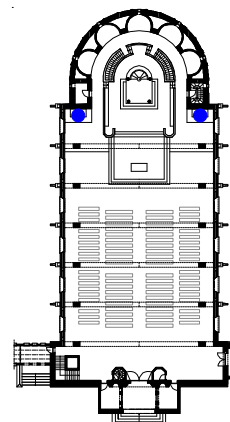

ZIJALTAAR NOORD EN ZUID INCLUSIEF TONDO'S

De twee zijaltaren zijn gelijkaardig aan het hoofdaltaar. Het verschil ligt in de afmetingen en de verhouding. Naast het aantal traveeën verschillen ook de plaasteren tondo's qua toegepast ornament.

Aan beide altaren zijn er tot op heden geen wijzigingen gebeurd. De altaren werden wel afwisselend voorzien van een tabernakel (cfr. hoger beschreven). Daar men het los plaatste op de altaartafel zijn er geen beschadigingen of sporen merkbaar.

Bij een algemene herstelling van het interieur dient er wel een onderzoek uitgevoerd te worden naar de structuur en stabiliteit ervan. Bijhorend dienen enkele kleine herstellingen en aanvullingen te gebeuren.

TABERNAKEL OP ZIJALTAAR

Uit onderzoek blijkt dat er oorspronkelijk een tweede tabernakel aanwezig was in de kerk. Dit stond opgesteld op het hoogaltaar vóór de tabernakeltoren tot de wijzigingen na het tweede Vaticaans concilie. Hierna is het verhuisd naar de doopkapel zoals op foto's is terug te vinden waarna het weer op het zuidelijk zijaltaar is teruggeplaatst.

Uit de ontwerpschetsen van Lacoste blijkt eveneens dat er verschillende aanpassingen zijn gebeurd aan het tabernakel. Volgens bijhorende tekeningen was het tabernakel voorzien van een eenvoudig verguld kruis met een lijdende Christus. Deze is echter niet meer aanwezig. Foto's van het KIK/IRPA tonen echter aan dat er een aanpassing is gebeurd van het kruis waardoor dit ook op zich kon staan. De juiste locatie van dit kruis is niet gekend. Het herstel van dit tabernakel ligt in het verlengde van de reeds geciteerde restauratiefilosofie. Verder onderzoek en eventuele herstelling of reconstructie van het geheel is aangewezen.

SOKKEL, BLOEMENVAAS EN BEELDEN IN KRANSKAPellen

Zoals alle interieurelementen in deze kerk werden ook de toegepaste kunstobjecten door Lacoste ontworpen. De aanwezige beeldsokkels maken hiervan deel uit, zo ook de bestaande beelden in de kranskapellen. Door de nagelvaste situatie maken de sokkels deel uit van het beschermde monument. In de toekomst kunnen de onderdelen opgenomen worden voor een restauratiedossier. Verschillende sokkels moeten lokaal hersteld worden en voorzien worden van een curatieve en preventieve behandeling. Ook summiere herstellingen in het metaal zijn te noteren.

SINT-BARBARATOREN

Deze toren in het noordportaal is een ontwerp van Lacoste en bestaat uit een houten draagstructuur bekleed met een geslagen koperen beplating. Langs de buitenzijde oogt de toren nog zeer goed omwille van de binnen opstelling. Toch dienen we er rekening mee te houden dat er hier bouwtechnische problemen kunnen optreden. Door het ontbreken van en toegang tot de kern van de toren is het niet mogelijk de houten binnenstructuur te controleren. Vermoedelijk is dit een dennenstructuur, hoofdzakelijk aanwezig in Genk en omstreken omwille van mijnbouw. Deze houtsoort is evenwel niet bestand tegen aantasting van houtborende insecten. Indien de structuur uit dennenhout bestaat is de kans reëel dat deze is aangetast en dient behandeld te worden. Dit dient nog verder onderzocht te worden. Indien blijkt dat de toestand van de houten structuur dermate slecht is, zullen er de nodige voorzorgen en herstellingen uitgevoerd worden tot het creëren van een stabiele basis voor het behoud van deze Sint-Barbaratoren.

ORGEL OP DOKSAAL

Voor het huidige orgel rijzen vragen. Het orgel is niet geconcipeerd, noch ontworpen door Lacoste. In 1940 is het huidige orgel aangekocht en door de firma Leyser en Verschueren uit Tongeren geplaatst.

Momenteel is het orgel aan restauratie toe omwille van ~~an~~ onbruikögeraakt. De restauratie van het elektro-pneumatisch mechanisme is haast onhaalbaar. Daarnaast is uit onderzoek gebleken dat het orgel geen historische, muzikale, noch architecturale waarde bezit. De vraag stelt zich of het noodzakelijk is dit orgel dan te behouden. Mag dit orgel verdwijnen om terug te keren naar de originele toestand van het doksaal zoals Lacoste dit voor ogen had?

Naast de niet historische benadering sluit de orgelkast ook het daglicht af en verbergt het uitzicht van de westerglasramen.

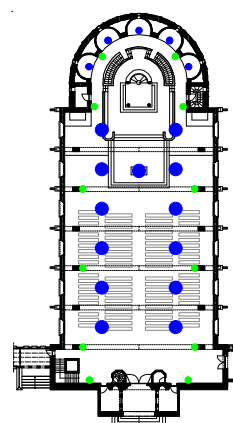
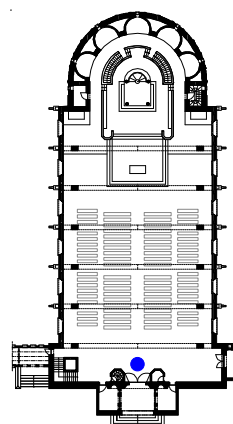
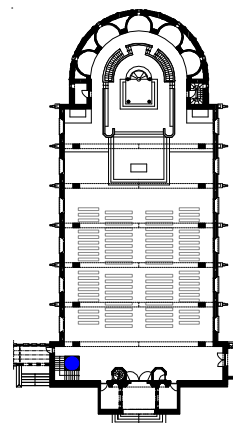
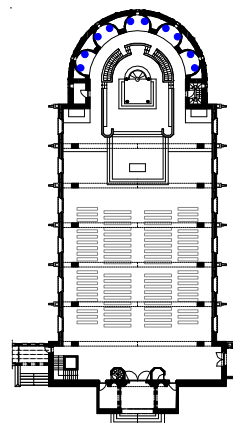
Uit het feit dat het orgel geen noemenswaardige meerwaarde is voor het interieur; noch voor de huidige liturgische uitoefening, alsook het ontbreken aan historische waarde kan men besluiten dat het orgel in zijn geheel mag verwijderd worden. Dit om het beoogde effect van het maximale daglicht langs de westerramen te optimaliseren.

VERLICHTING KERK

De verlichting kan opgesplitst worden in twee onderdelen: enerzijds zijn er de armaturen en anderzijds is er de lichtbron. De armaturen behoren onlosmakelijk tot de kerk, zijn een ontwerp van Lacoste en behoren hierdoor tot het totaalconcept van de kerk.

De lichtbron zelf is nu een spaarlamp. Dit type lamp is onvoldoende om de kerk te verlichten en bovendien is de vorm van de spaarlamp weinig elegant op het door Lacoste's ontworpen armatuur.

Een lichtstudie is aangewezen voor het functionele aspect doch de integratie van de lichtbron (liefst een LED lamp) met het armatuur is aan te raden, maw. naast de technische aspecten zoals lumen en rendabiliteit is de toepassing van de lamp met Lacoste's armatuur visueel heel belangrijk.

DIAGNOSENOTA INTERIEUR KELDERVOORMALIGE SACRISTIE KELDER KOOREINDEVloer

De vloer is aangetast omwille van andere noden van de verenigingen die er nu aanwezig zijn. De oorspronkelijke vloer en inrichting is hierdoor deels verstoord. De tegel als materiaal, als tekening en motief sluit nauw aan bij alle andere tegelvloeren in het gebouw.

Wanden

De buitenwanden vertonen duidelijke tekenen van vocht. Er zijn aftekeningen van opstuwende verflagen op het pleisterwerk. De binnenwanden hebben deze gebreken niet. We kunnen er dus van uit gaan dat het vermoedelijk doorslaand vocht is van de regen of een lekkage in de ringriolering die in de buurt van de muur is aangelegd. Naast de schade aan de buitenmuren door het vocht zijn er ook vele beschadigingen door het gebruik van de ruimte. (zoals hoger reeds beschreven door vandalisme)

Pleisterwerk is als wand-en plafondbewerking toegepast. (waarschijnlijk kalkpleister) Het pleisterwerk is beschadigd aanwezig. Betreffende de originele kleuren kan een sondering/onderzoek helderheid brengen. Tijdens dit onderzoek zal ook moeten blijken of de oorspronkelijke wand- en plafondbewerking in de sacristie nog aanwezig is. Verder onderzoek van de juiste afwerkingen en materiaalgebruik is noodzakelijk om een gefundeerd voorstel te doen voor hergebruik als sacristie, daar de huidige sacristie zich bevindt in de (verbouwde) ruimte tussen toren en kerk, welke oorspronkelijk open was.

VOORMALIGE FIETSENSTALLING – FEESTZAAL

Deze ruimte is tot feestzaal verbouwd met een verlaagd akoestisch plafond opgehangen dmv. metalstuds. De betonnen ribben van het schip werden zwart geschilderd. De vloeren en de opgezette wanden zijn niet origineel en zijn voorzien van afwerkingslagen in functie van de nieuwe feestzaal.

Een herstelling (sic renovatie) waarin getracht wordt tot het oorspronkelijke beeld terug te komen is afhankelijk van een toekomstige bestemming.

Er zijn omzeggens geen stabiliteits- of vochtproblemen.

De aanpak van de structuur dient verder onderzocht te worden maar is sterk afhankelijk zijn van de nieuwe invulling.

Ongeacht de nieuwe functie zal omwille van hygiënische en veiligheidsredenen alle toegevoegde materialen die afbreuk doen aan het originele karakter moeten verwijderd worden.

Indien een keuken en sanitaire voorzieningen deel gaan uitmaken van een herbestemmingsplan zullen deze volledig moeten vervangen worden. (cfr. hoger beschreven actuele regelgeving voor veiligheids- en hygiënenormen)

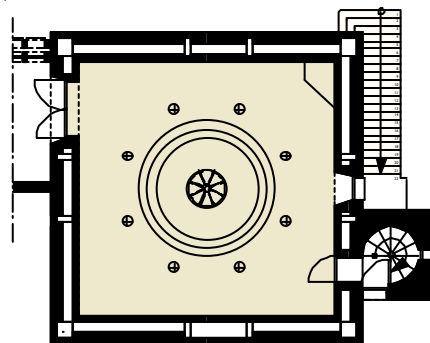
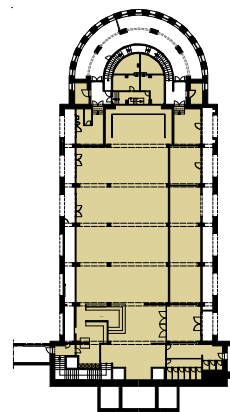
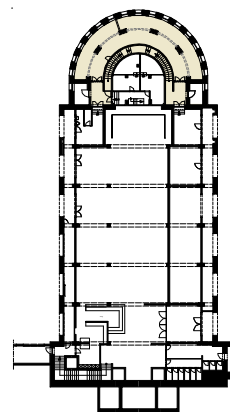
Verder onderzoek naar zowel stabiliteit, schade en historisch materiaalgebruik dient nog te gebeuren. Dit alvorens een restauratie, herbestemming of verbouwing wordt uitgevoerd.

III. TORENDIAGNOSENOTA INTERIEUR TOREN

Doopkapel in de toren: Dit interieur is op het gelijkvloers grotendeels bewaard gebleven met uitzondering van de centrale zone voor het doopvont en het bijhorende bovenlicht. Heden wordt deze ruimte gebruikt als dag/weekkapel. Hiervoor zijn er wijzigingen aangebracht in het originele ontwerp van Lacoste. De aanwezige vloerverlaging waarin het doopvont zich bevond is dicht gelegd met een houten vloer. Boven het doopvont bevond zich een open lichtschacht (soort duplex) die summier werd verlicht door de aanwezige glasramen op de eerste verdieping. Deze is omwille van warmteverlies en stookkosten dichtgemaakt door middel van platen met een thermische isolatie. Bedoeling is de oorspronkelijke toestand als (voormalige) doopkapel terug in ere te herstellen in een volgende restauratiefase.

VLOER EN PLAFOND IN DOOPKAPEL

De witte keien, gesitueerd in het centrum van de ronde en trapvormige dooplocatie, zijn geplaatst als symbool voor de Jordaan (water als/en doopsel). Door de verbouwingen in de jaren 60 en 70 van de vorige eeuw is dit element verwijderd of minstens overbouwd. In eerste instantie zijn de treden afgedekt met een houten vloer en vervolgens bekleed met vast tapijt.

De originele duplex is gedicht (met beplating, omwille van thermische omstandigheden). Hierdoor is de link met het glas-in-beton verloren, want de afbeelding van de H. Geest is symbooldrager en link van deze doopkapel. De verticaliteit van deze ruimte is de articulatie van de architecturale en symbolische waarde.

Hier is tevens de symboliek die Lacoste in de vloerafwerking bracht verloren gegaan. Aangezien de kerk en de toren beschermd zijn omwille van zijn architecturale waarde en de visie als gesamt-kunstwerk van Lacoste dient deze symboliek terug ontsloten te worden. Het binnenbeeld (interieur) dient met het exterieur (buitenbeeld) als een eenheid hersteld te worden, zij het in fazen. De versterking van de erfgoedwaarde is hier mee gebaat.

KLOKKEN IN KERKTOREN

De aanwezige klokken bevinden zich in relatief goede staat. Jaarlijks dient hier een controle op uitgevoerd te worden met als gevolg een conserverend onderhoud voor de toekomst. De klokken zijn allen geschonken door de toenmalig sterkhouders in Genk en Zwartberg, zoals de burgemeester en de verschillende directeurs van het mijnbedrijf in Zwartberg.

IV. PASTORIE

ALGEMENE BESCHRIJVING INTERIEUR PASTORIJ

Zie bijlage 6: inventaris roerend erfgoed en fiches.

Een bondige beschrijving van de stilistische kenmerken van het interieur vindt men in de bouwhistorische nota die in bijlage is toegevoegd aan het dossier.

DIAGNOSENOTA VAN HET INTERIEUR VAN DE PASTORIJ

WANDEN

Pleisterwerk

Over het algemeen is het pleisterwerk en plaatselijke voorzetwanden tegen de circa 30 cm. volle buitenmuren zwaar aangetast ten gevolge van regendoorslag (muurvocht) en capillair vocht in de kelder en gelijkvloerse verdieping. Betreft voornamelijk de zuid en westzijde.

Het herstellen van het pleisterwerk zijnde: decaperen, behandelen van de wanden dient dan ook prioritair te zijn voor de instandhouding van de pastorie.

De oorzaak van de aantasting: verbonden met het doorslaande vocht van de muren en de lekkende goten zal tijdens een volgende restauratieopdracht aangepakt moeten worden.

De buitenzijde wordt hersteld door het opnieuw invoegen en herstellen/vervangen van de goten en gelijkaardig (doorslaand vocht verhinderen om te migreren naar de binnenzijde). Algemeen dient de waterhuishouding gecontroleerd en aangepast te worden.

Aan de binnenzijde dient het aangetaste pleisterwerk vervangen te worden door een nader te onderzoeken restauratie of bufferpleister om nadien terug te schilderen. Er bestaat tevens de mogelijkheid om op de westzijde ñ zijde interieur- geventileerde voorzetwanden aan te brengen.

Het is aan te raden op kelderniveau een drainage toe te passen en op de juiste hoogten injecteringen uit te voeren tegen aanwezig capillair vocht.

Pleisterwerk met glasvlies

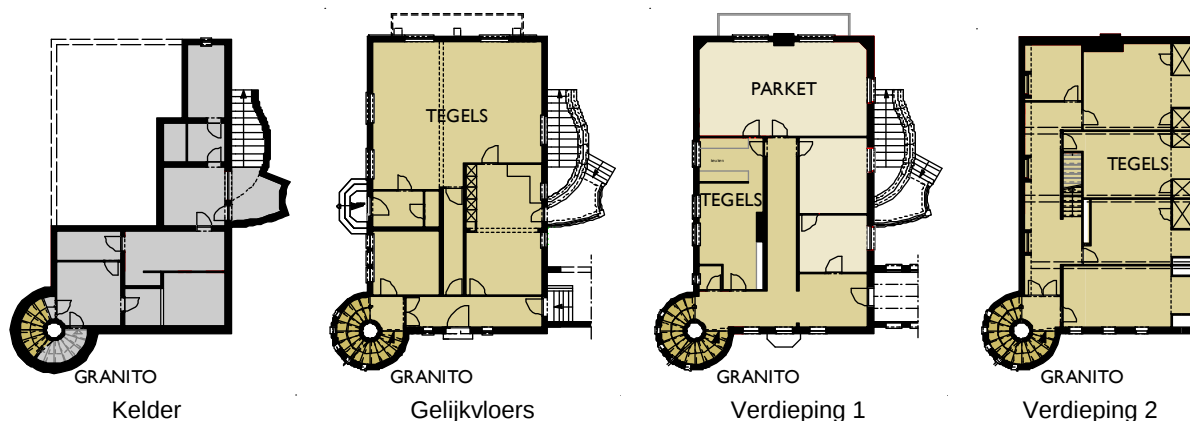
De zones van het pleisterwerk welke zijn bekleed met glasvlies dienen te worden hersteld. Verwijder van glasvlies (vaak niet dampdoorlatend) met wellicht een beschadiging van het achterliggend pleisterwerk. Na verwijderen/herstellen van pleisterwerk met identieke pleister als bestaand. Glad af te werken met een schilderslaag als afwerking.

Houten lambrisering

In de ontvangstkamer op het eerste verdiep aan de oostzijde van de pastorie is een houten lambrisering geplaatst tot een hoogte van ongeveer twee meter. Deze vertoont geen grote schade door vocht of andere aantastingen. Bij de restauratie dient de wand gedemonteerd te worden zodat andere problemen aan de achterzijde gedetecteerd kunnen worden en bijgevolg behandeld.

VLOEREN

Onderstaande aanduidingen van vloerafwerkingen zijn het resultaat van een visuele inspectie ter plaatse alsook een vermoedelijke afwerking gebruikt door Lacoste. De aannahme van enkele vloerafwerkingen is het gevolg van het gebruik van een vinylvloer op de tweede verdieping waardoor de exacte afwerking niet bepaald kon worden zonder schade toe te brengen aan de ondergrond.

Vinyl/synthetische vloeren

De aanwezigheid van vinylvloeren is duidelijk een latere invulling. Naar alle waarschijnlijkheid heeft de plaatsing hiervan te maken met het onderhoudsgemak dat deze vloeren bieden. Toch zal deze bekleding integraal verwijderd moeten worden om een duidelijk beeld te krijgen van de oorspronkelijke vloeren eronder. Daarnaast doen ze afbreuk aan de architectonische/historische waarde van het gebouw (cfr. lager beschreven: tegelvloeren).

Tegelvloeren

Het merendeel van de zichtbare tegelvloeren verkeert nog in goede staat, met uitzondering van enkele tegels die zijn losgekomen of gebarsen zijn. De toestand van de tegels, onder het vinyl, is niet gekend. De kans is reëel dat het vinyl omwille van beschadigingen is geplaatst en dat de onderliggende vloer integraal vervangen moet worden. Omwille van de niet dampdoorlaatbaarheid van de huidige synthetische vloerbekleding kan de schade inmiddels vergroot zijn. Bij aanpak van dit gedeelte van de pastorie is het aangewezen een volledig onderzoek te doen naar de toestand van de tegels, conform de beschrijving van Lacoste.

Een mogelijke andere oorzaak is het verzanden van de onderliggende chape of broos aangebracht mortelbed waarop de tegels zijn gelegd. Dit fenomeen is reeds gekend als oorzaak van loskomen van tegels in het kerkinterieur.

Parket in eiken visgraatpatroon

De zichtbare parketten verkeren eveneens in goede staat. Toch dient de onderliggende structuur van de vloeren nader onderzocht te worden. Aan de bovenzijde zijn er momenteel geen sporen van aantasting of vocht waarneembaar. De grootste risicozones bevinden zich ter hoogte van de buitenmuren, waar doorslaand vocht de structuur en het hout kan aantasten. Ook de onderliggende drager dient gecontroleerd.

PLAFOND IN PLEISTERWERK

De toestand van de verschillende plafonds is te vergelijken met deze van de gepleisterde wanden. Over het algemeen zijn de zones die niet aan de buitenmuren grenzen in zeer goede staat. Momenteel zijn er geen zware beschadigingen zichtbaar. Dit in tegenstelling tot de zones die aan de buitenmuren grenzen of zich ter hoogte van de goten bevinden. Het zijn duidelijk sporen van vocht en doorsijpelend water. Op verdieping 2 is de aftakeling sterk aanwezig waardoor het pleisterwerk en de verflaag is afgestoten met bijkomend ontstaan van schimmelvorming.

De aangrenzende delen van de binnenwanden op deze verdieping blijven echter ook niet gespaard. De toestand van de wanden is hier echter minder dramatisch.

Algemeen: loskomende en afbladderende verf is een duidelijke voorbode dat er een te hoog vochtgehalte en zouten aanwezig is.

V. HVAC

ALGEMEEN

Men kan stellen dat de verwarmingsinstallatie aan vervanging toe is. Niet alleen is het onverantwoord om dergelijke ketels te laten draaien voor enkele uren in de week om de volledige kerk op te warmen. Daarnaast zijn de stookkosten dermate hoog dat dit een grote hap uit het werkingsbudget van de kerkfabriek is. Hoewel de huidige ketels willens nillens in stand gehouden worden, is vervanging een prioritaire noodzaak zodat op een specifieke, efficiëntere en ecologische wijze verwarmd kan worden. Dit geldt zowel voor de kerk als voor de pastorie. In beide gebouwen bevinden zich twee of meerdere stookruimtes welke elk hun eigen functie hebben maar niet gestuurd worden in functie van de noodzaak.

DIAGNOSENOTA

Het interieur is in principe één grote zaalkerk welke niet is geïsoleerd. Er is evenwel een kelderverdieping aanwezig. De buitenmuren, dak, kelder en dergelijke ruimten zijn evenmin geïsoleerd.

Oorspronkelijk had Lacoste een warme luchtverwarming voorzien voor de kerkruimte. Dit systeem werd met steenkool gestookt en bevond zich in de kelder onder de toren. Hiervoor waren pulsieroosters voorzien in de vloer tussen de verschillende traveeën. De extractie bevond zich in het lager gelegen uiterste deel van het koor (abscis). Alle kanalisatie gebeurde in de kelderverdieping. De leidingaanleg van de pulsie en extractie waren destijds in cementvezelplaat (Eternit) en is asbesthoudend. Hiervan is nog een klein gedeelte aanwezig.

Na de sluiting van de mijnen in de tweede helft van de 20e eeuw liet de toenmalige kerkfabriek het systeem ombouwen op gas, doch bracht één grote pulsierooster op hoogte in de muur aan op de zuidwestkant van de kerk. Het drielobbighe vensterdeel werd hiervoor verbouwd. De extractierooster werd op dezelfde plaats in de vloer gebouwd. Een nieuwe kanalisatie in baksteen werd gebouwd in de kelder en in het - toen nog open - inkomgedeelte van het gelijkvloers, grenzend aan de toren.

Dit systeem werkt oncomfortabel, is niet efficiënt en is tevens zeer nefast voor de verdeling van de warme lucht, welke ook later is gebleken als men het gasverbruik evalueert, zelfs ten aanzien van een gebrek aan comfort bij lage buitentemperaturen.

De huidige verwarming (tweede generatie) is dus algemeen niet efficiënt, oneconomisch en dient vervangen te worden.

VI. VERDUIDELIJKENDE PLANNEN – OPMETINGEN

Zie bijlage.

B. INVENTARISATIE VAN DE ERFGOEDELEMENTEN

I. BESCHRIJVING

Zie bijlage 6.

II. FOTOREPORTAGE

Zie bijlage 3.

III. DIAGNOSENOTA

Bij het opstellen van de toekomstige restauratiedossiers dient rekening gehouden te worden met zeer ondeskundige ingrepen van de verschillende onderdelen van het doopvont. Deze niet fraaie verbouwingen werden na het tweede Vaticaans concilie uitgevoerd. Zo werd het deksel van het doopvont gedemonteerd, opgedeeld en verbouwd tot allerlei lezenaars, lampen en kaarsenhouders. Het kruis dat op het doopvont stond, werd verbouwd tot verlichtingsarmatuur en is nu boven het altaar gepositioneerd.

De verschillende elementen dienen opnieuw te worden gedemonteerd, bewerkt (hersteld) en opnieuw samengevoegd zodat het doopvont- in herstelde vorm- zijn oorspronkelijke staat terug verkrijgt.

Naast de verbouwing van het doopvont is ook het tabernakel omgevormd. Dit werd eveneens op onakkundige wijze gedemonteerd en opgedeeld in afzonderlijke componenten. Verschillende van deze componenten zijn verdwenen. Andere zijn gebruikt in het vormen van lezenaars en dergelijke. Zo is het kegelvormige afdakje van het tabernakel, waaronder het schrijn stond, gebruikt als lezenaar, in combinatie met delen van het doopvont. De kluis van het tabernakel is gebruikt als tabernakel op één van de zijaltaren doch is als deelaspect gelukkig nog in originele staat.

Al deze - onlogische en ondeskundige - ingrepen zullen in het kader van toekomstige restauratiedossiers hersteld moeten worden om het monumentale karakter van deze ontwerpen van Lacoste te herwinnen om alzo de erfgoedwaarde hun oorspronkelijke betekenis terug te geven.

ROERENDE ERFGOEDELEMENTEN - CULTUURGOEDEREN

Naar aanleiding van de vernieuwde wetgeving in verband met cultuurgoederen in monumenten (dd. 21.12.2015) zullen de verschillende elementen worden besproken aan de hand van de fiches die Onroerend Erfgoed ter beschikking stelt. De fiches worden per element opgesteld en voorzien van de nodige documentatie en kunnen worden teruggevonden in de bijlage 7: roerend erfgoed fiches.

C. LANDSCHAPPELIJK ERFGOED

I. BESCHRIJVING VAN HET LANDSCHAP

Niet van toepassing.

II. INVENTARISATIE VAN CULTUURHISTORISCHE GEGEVENS

Niet van toepassing.

III. VERDUIDELIJKENDE PLANNEN – OPMETINGEN

Niet van toepassing.

D. ARCHEOLOGISCH ERFGOED

I. FYSIEKE BESCHRIJVING SITE

Niet van toepassing.

II. GEOLOGIE, BODEM EN BODEMGEBRUIK

Niet van toepassing.

III. TOPOGRAFIE VAN DE SITE

Niet van toepassing. Zones kunnen beschreven worden met niveauverschil + functie: bijvoorbeeld de parkingzone op de zuidzijde

IV. WATERHUISHOUDING

Niet van toepassing.

V. INVENTARISATIE VAN KNELPUNTEN

Niet van toepassing.

VI. DIGITAAL HOOGTEMODEL, DEGRADATIEMETINGEN

Niet van toepassing.

4. BESCHRIJVING VAN DE ERFGOEDWAARDEN VAN HET ONROEREND ERFGOED

I. ARTISTIEKE WAARDE

Gemengd traditionalistisch en modernistisch kerkgebouw naar ontwerp van Henri Lacoste. Het gebouw is in eerste instantie en typische interbellum-combinatie van klare lijn en klassieke, antieke en vroegchristelijke inspiratiebronnen. Het gebouw combineert ideeën van zuiverheid op het vlak van volume, vlakken en lijn, uitgewerkt in een tegelijkertijd traditionele en vooruitstrevende materiaalkeuze, met een rijk afgewerkt en sterk symbool geladen interieur. De stijl is geïnspireerd op Berlage, de Hollandse en Delftse School, maar vertoont zeker een Art-Deco-toets onder de vorm van archeologische citaten.

De Sint-Albertuskerk is een van de 5 zogenoemde mijnkathedralen in Limburg, waarvan er twee van de hand van Henry Lacoste. De term mijnkathedraal is afkomstig van de zogenoemde bouw van de kerken voor de steenkoolmijnen die neerstreken in het begin van de twintigste eeuw. De verschillende mijnkathedralen dateren allen uit het interbellum. De titel van kathedraal is geen liturgische titel zoals deze van Hasselt of Antwerpen. De naam is afkomstig omwille van de monumentaliteit die de verschillende kerken hadden. Door de grote groep mensen die samen woonden waren er grote kerken nodig om samenkomsten te organiseren. Daarnaast zijn de mijnkathedralen voornamelijk opgetrokken uit baksteenmetselwerk en beton. Een relatief goedkoop en voor de mijn een algemeen bekend bouw materiaal.

II. HISTORISCHE WAARDE

De kerk van Zwartberg, zoals hoger geciteerd een mijnkathedraal genoemd werd gebouwd naar ontwerp van Lacoste naar aanleiding van de oprichting van de parochie Zwartberg. De parochie ontstond in 1926, 16 jaar na de opstart van de steenkoolmijn in de gelijknamige wijk in Genk.

De eerste voorontwerpen van de kerk dateren uit 1937 en werden door de bevoegde instanties goedgekeurd in 1938. De definitieve plannen kregen vorm in 1938. Reeds in 1939 werd gestart met de bouw van de kerk en de pastorie. De werken aan de kerk vlotten goed en in augustus van dat zelfde jaar werd reeds overgaan tot het plaatsen van de draagstructuur van het dak. Het dak wordt ondersteund door betonnen spanten, met baksteen omkleed en is een duidelijke link naar het gevelmetselwerk aan de buitenzijde. Het exterieur was reeds voor het uitbreken van de tweede wereldoorlog gerealiseerd. Het interieur werd pas tijdens de oorlog in 1941 afgerond. Het interieur is eveneens volledig van de hand van Lacoste.

Vanaf de jaren 1960, ten gevolge van de mijnsluiting en de Vaticaanse hervormingen werden verschillende aanpassingswerken uitgevoerd.

Niet enkel de kerk is van historisch belang. Eveneens het archief dat is bijgehouden over de kerk is van historisch waarde. Zo zijn nagenoeg alle voorontwerpen, ontwerpen en uitvoeringsplannen van de kerk en het interieur bewaard gebleven. In het archief vinden we de ontwerpen voor de glas-in-beton ramen terug. Deze zijn door de ontwerper-architect handmatig ingekleurd met aquarel om een juiste weerspiegeling te geven van het uiteindelijke ontwerp van de glasramen. Dit van de figuratieve apostelramen in de noord en zuidgevel van het schip. Eveneens zijn er plannen terug te vinden van de andere glas-in-loodramen van het westportaal en van de toren. Naast de ingekleurde uitvoeringsplannen beschikken we ook over verschillende uitvoeringsplannen van de doopvont en de kandelaars, idem van Lacoste.

Dankzij het uitgebreide archief dat bewaard is gebleven kunnen we de hele evolutie van de kerk reconstrueren. We beschikken dus over historisch belangrijk materiaal in functie van de bouw en zodoende ook over de geschiedenis van de Zwartbergse mijn.

Zwartberg was de eerste der Kempische steenkoolmijnen die werden gesloten in 1966 met de nodige sociale onlusten van dien. D te betreuren doden, volgend op de rellen omwille van de mijnsluiting, kregen hun laatste groet ook in deze kerk.

III. ARCHITECTUURHISTORISCHE WAARDE

De kerk omvat drie bouwvolumes, die door middel van galerijen met elkaar in verbinding staan: zaalkerk, toren met doopkapel en pastorie met conciërgewoning. De drie gebouwen zijn opgetrokken op een gedeeltelijk verhoogd terrein. Imposante baksteenarchitectuur; gevelvlakken geritmeerd door hoge, mijtervormige vensters; koorafsluiting met rondboogvensters, oculi her en der. De toren is geïnspireerd op West-Vlaamse baksteengotiek, maar met een sterk versoberd profiel. Concentratie van ornamentiek in het externe westportaal, waarin houten deuren met koperbeslag, hierop is alle decoratie uitgewerkt onder de vorm van medaillons (met vroegchristelijke motieven) en banden met Latijnse en Griekse opschriften.

Éénbeukig schip, overspannen door spitse gordelbogen onder een open dakstoel; halfronde kooromgang met vijf kranskapellen onder half koepels, bekroond door een galerij; interieur in baksteenmetselwerk, met dragende structuren in geschilderd beton, het betonnen skelet van de toren werd daarentegen met metselwerk bekleed. Interieurafwerking grotendeels volgens de richtlijnen van de architect: bevloering met keramische tegels, anti akoestisch beton en keien in antieke patronen; wanden van het schip afgewerkt met glas-in-betonaftbeeldingen van de twaalf apostelen, geometrische glasramen. Interieurontwerp gefocust op het hoofdaltaar, met een monumentaal ciborium en tabernakel; afwerking in (imitatie-) marmer, koper en smeedwerk. Verdere bemeubeling met

zijaltaren, banken, biechtstoelen, paaskandelaar, kroonluchters en dergelijk meer. Rijk sculpturaal patrimonium, met een vermeldenswaardige voorstelling van de Sint-Barbaratoren in de westbouw.

De architect stond niet enkel in voor het ontwerp van het exterieur. Gelijktijdig met het ontwerp van het gebouw heeft hij het interieur ontworpen. Lacoste maakte een gesamtkunstwerk, een geheelontwerp waar het gebouw, de inrichting en de verschillende ornamenten elkaar versterken. In het bijzonder spreken we over de doopvont die volledig uit geelkoper is vervaardigd en oorspronkelijk in de doopkapel, de gelijkvloerse verdieping van de toren stond opgesteld. In de loop der jaren zijn bepaalde objecten verbouwd voor andere doeleinden. De doopvont is in verschillende delen opgesplitst en herbruikt voor, onder andere, twee lezenaars. Het kruis ervan, versierd met kristal, is dan weer voorzien van een elektrische bekabeling en doet momenteel dienst als altaarverlichting ter hoogte van het ciborium.

Naast de doopvont behoren de drie aanwezige altaren (een hoofd- en twee zijaltaren) tot de realisatie van de architect. De altaren bestaan allen uit een koperen antependiumen afgewerkt met een natuurstenen altaarblad. De twee zijaltaren zijn voorzien van een koperen tabernakel. De achterwand is voorzien van een in gips gebouwde maagd Maria en Jezus Christus. De heilige maagd is opgesteld in het noordtransept, haar zoon in het zuidtransept.

Het hoofdtabernakel bevindt zich onder het ciborium. Het tabernakel is opgevat als een witte cilinder. Tijdens vorige verbouwingen is het tabernakel verhuisd naar het noordelijk zijaltaar. De sokkel van het tabernakel werd behouden en in dienst genomen als voet voor het huidige houten kruisbeeld (niet behorend bij het Lacoste patrimonium).

Tot slot kan men de volledige kerk zien als een gebouw vol spirituele en liturgische symboliek. Op verschillende manieren verwijst architect Lacoste naar de Bijbel en naar het mijnverleden.

Zo vinden we het cijfer twaalf verscheidene malen terug, een veel voorkomend getal in de Bijbel. Zo zijn er twaalf grote koperen kroonluchters voorzien in het schip. Naast de kroonluchters vinden we ook twaalf wandfakkels terug, verdeeld over het kerschip. Ook twaalf apostelen afgebeeld in de betonglasramen.

Eveneens is het cijfer 5 symbool van genade. Dit vinden we terug in het aantal kranskapellen. In deze kranskapellen staan 10 heiligen, verwijzend naar de zin voor verantwoordelijkheid van de mens tot God.

In de doopkapel, op de gelijkvloerse verdieping van de toren, staat dan weer het getal 8 centraal. Zo wordt de doopkapel ondersteund door 8 kolommen. In het plafond is een achthoekige vide voorzien waarlangs het ochtendlicht via glasramen binnenvalt op de doopvont. De ochtendzon staat samen met het getal 8 symbool voor een nieuwe start. De doopkapel symboliseert de start van een nieuw leven in teken van God, verdrijver van de duisternis. Naast dit getal vinden we ook een hertengewei terug boven de doopvont. Dit als symbool voor het verlangen naar het puur geluk en de wedergeboorte, de kringloop van het leven.

IV. VOLKSKUNDIGE EN SOCIO-CULTURELE WAARDE

De kerk, als mijnkathedraal, is opgericht op kosten van de mijnuitbater, gelegen op een centraal terrein in de oude tuinwijk. Het gebouw vervulde niet alleen de praktische behoefte aan een cultusruimte, maar moest ook bijdragen tot het positieve imago van het mijnbedrijf, dat zelfs in tijden van crisis op volle toeren bleef draaien. De kathedralen, vaak als (protserige) blikvangers, fungeerden zo als visitekaartje naar de buitenwereld toe en stimuleerden de werklust en het samenhangingsgevoel onder de arbeiders. Naast deze commerciële overwegingen hebben de kerken ook paternalistische, christelijke idealen gediend. Hun propagandistische waarde was derhalve op verschillende domeinen te situeren, wat het tot openbare interbellumgebouwen bij uitstek maakt.

Tijdens en na de sluiting van de mijnen was de kerk een blikvanger voor de omgeving. Vanaf de toegangswegen is de massieve toren duidelijk herkenbaar. Deze dient dan ook als landmark voor de omgeving. Daarnaast is het gebouw nog steeds een ontmoetingsplaats voor verschillende culturen. Naast de wekelijkse bijeenkomsten van de christenen (rooms-katholieken) worden de omliggende terreinen gebruikt door verschillende sportclubs. De onderliggende polyvalente zaal is vele jaren gebruikt als feestzaal voor verschillende geloofsgemeenschappen die een smeltkroes vormen in de tuinwijk van Zwartberg.

Vanaf de oprichting behoort de kerk tot het volkskundig en cultureel patrimonium van de omgeving. Zo zijn er verschillende schenkingen vanuit het mijnwezen. Er werden twee beelden geschonken door de toenmalige directeur van de mijn. Deze beelden bevindingen zich bijna achteraan in de noordelijke en zuidelijke zijbeuk. De beelden zijn beiden vervaardigd uit houten stutbalken afkomstig uit de diepe mijnschachten.

Naast de beelden hebben de aanwezige klokken in de toren ook de nodige peters en meters die onlosmakelijk verbonden zijn met Zwartberg, met Genk en de eigen mijn.

De duidelijkste verwijzing naar de mijnwerkersgemeenschap in Zwartberg is wel de aanwezigheid van de imposante Sint-Barbara toren in het noordelijke westportaal. Sint-Barbara is de patrones van de mijnwerkers en tunnelbouwers. In feite alle beroepen die in aanraking komen met de onverwachte dood. De toren waarin ze wordt afgebeeld verwijst naar de plaats waar ze door haar vader werd opgesloten om haar te beschermen of beter gezegd af te schermen. Desondanks bekeerde ze zich toch tot het christendom. De toren telt eveneens een raam met een driepasboog, verwijzend naar de heilige Drievuldigheid; de vader, de zoon en de heilige geest.

5. VISIE OP TOEKOMSTIG BEHEER

De toekomstvisie voor de Sint-Albertuskerk kan op verschillende manieren worden gezien. Toch dienen ze allen evenwaardig beschouwd te worden om tot een duidelijk en haalbaar beheersplan te komen. Met andere woorden, hoewel de kerkfabriek op dit ogenblik heeft gekozen de kerk als liturgisch gebouw te behouden laten ze de deur open voor de maatschappelijke veranderingen overeenkomstig de huidige tijdsgeest. Zo is het niet uitgesloten om gedeeltelijk de kerk om te vormen tot een ontmoetingsplaats (achterzijde van het schip) versus de (kleinere) geconcipeerde kerk. Met dien verstande om een open serene ruimte te creëren binnen de grote sacrale ruimte. Niet specifiek duidend voor religieuze diensten maar stimulerend tot culturele evenementen zoals tentoonstellingen of concerten.

Ondanks de gelaagdheid van de maatschappelijke relevantie van de Sint-Albertuskerk en de bijhorende pastorie zal er altijd van uitgegaan worden van een basisvisie, een richtlijn als het ware. Bij het opstellen van een masterplan, herbestemmings- of restauratiedossier zal er steeds van hetzelfde standpunt vertrokken worden. De Sint-Albertuskerk, de pastorie en de toren dienen een centrale rol te spelen in het maatschappelijke gebeuren. Hierbij dient rekening gehouden te worden met het maximale behoud en het versterken van het erfgoed op architecturaal, sociaal- en economisch, maatschappelijk en historisch vlak. Alle functies die in de toekomst worden toegevoegd als nevenfunctie of bijkomende bestemmingen zullen steeds ondergeschikt zijn aan de bestaande context van de monumentale gebouwen.

In het volgende hoofdstuk zijn deze verschillende facetten van de toekomstvisie naast elkaar geplaatst. Ze geven een beeld van de verschillende lagen die er zijn opgebouwd. Iedere laag is een denkpiste die de andere versterkt en een toekomstbeeld weergeeft met als doel het behoud van dit onroerend erfgoed.

De visie op het toekomstig beheer zal door verschillende factoren bepaald worden. Zo vormt de bestaande context de basis voor dit alles. Hierop zullen verschillende aspecten zoals het kerkenplan, toekomstvisie, dorps- en stadsontwikkeling, maatschappij, hun invloed op hebben. Een aantal vaste elementen trachten we in de volgende punten nader toe te lichten en hun invloed op de visie te bespreken. Dit zijn geen vaste richtlijnen of oriëntatiepunten, ze dienen enkel als inhoudelijke kapstok (visie en aanpak) voor de toekomstige kerkgebouwen.

A KERKENPLAN

Een kerkenbeleidsplan is niet verplicht op te nemen in het beheersplan: niet van toepassing.

B TOEKOMSTVISIE VOOR DE SINT-ALBERTUSKERK TE ZWARTBERG

Toekomst van de kerk blijft een plaats van samenkomst van gemeenschappen en groepen. Dit in de vorm van geloof, cultuur en maatschappij. Hiervoor verwijzen we naar het goedgekeurde kerkenplan (zie bijlage 10). De volledige visie voor de kerk van Zwartberg bestaat enerzijds uit een instandhouding, opwaardering en restauratie van de gebouwen versus creatieve en economische herbestemmingen of nevenfuncties. Hoe creatiever de ingreep des te interessanter de evoluerende (her- of neven-) bestemming. Voor de toekomst dienen we de kerk in zijn ruime omgeving te bekijken. Het is onmogelijk om een gefundeerde herbestemming en/of visie te vormen van dit gebouwencomplex en zijn onmiddellijke omgeving (gronden van de kerkfabriek) indien we geen ruimere context bepalen.

Er dienen zich twee verschillende pistes aan: betreffende het kerkgebouw, kelder/ polyvalente ruimte, de toren en tenslotte de pastorie:

- De kerk als locatie zo mogelijk met inbegrip van de polyvalente ruimte als meerwaarde en bijkomende functie.
- De pastorie, idem met inbegrip van de polyvalente ruimte: om het gebruik van deze ruimte te stimuleren tot multifunctioneel aspect, zo mogelijk aansluitend en toegevoegde meerwaarde op hoger vermelde kerkgebouwen.
- De Toren (nieuwe toekomstperspectieven)

Ondanks een eigen inbreng van deze 3 gebouwen zijn ze architecturaal onlosmakelijk verbonden, inclusief de aanhorige gronden die eigendom zijn van de kerkfabriek.

Deze visie geldt niet enkel voor het aspect op lokaal vlak, maar ook als visie op de ruimere mijnstructuur/site van Zwartbergen omgeving. Hierin zal het stadsbestuur van Genk een cruciale rol spelen.

1. ALGEMENE VISIE

Om een gefundeerde visie uit te werken start het onderzoek, zoals hoger geciteerd, in een bredere context. Hieruit blijkt dat het herbestemmen van de kerk met uitsluitend een afgebakend cultuurgegeven geen doordachte keuze zou zijn, noch logisch volgens de huidige ontwikkeling van Genk. De kerk zou een zoveelste cultuur- of concerthuis zijn naast de C-mine in Winterslag én het Casino in Waterschei. De Sint-Albertuskerk dient zich meer toe te spitsen op zijn lokale bevolking zelf, zoals dit eertijds bij de ontwikkeling van de tuinvijkgedachte van

Zwartberg het geval was. De kerk dient centraal in de gemeenschap te staan en zo ook te worden ontwikkeld. En dit niet enkel in de katholieke gemeenschap, maar als binding tussen de verschillende geloven en bevolkingsgroepen.

DE KERK ALS RELIGIEUS EN LITURGISCH CENTRUM VAN ZWARTBERG

1. KERK

Uit het kerkenplan blijkt dat de doelstellingen van de Sint-Albertuskerk het behoud nastreeft van een open kerk. Bij deze visie komt voornamelijk het schip, de onderliggende polyvalente ruimte in het vizier ten behoeve van de geloofsgemeenschap (pen) van Zwartberg. De kerk heeft naast religieuze uitoefening ook de wil en de taak om het gemeenschapsleven te bevorderen.

Zodoende is de kerk met de onderliggende polyvalente ruimte en de niet te onderschatten mogelijkheid tot gebruik van de toren een bijkomend surplus.

Tot op heden zijn kerktorens eerder als signaalfunctie gebouwd, doch deze toren bezit heel wat oppervlakten (cfr. inclusief de verbouwing van de vides) aan gebruiksruimten of tenminste om te verbouwen met dit doel. (zie bijlage 8: oppervlakteberekening)

2. PASTORIJ

Algemeen:

Voor de pastorie kan men uitgaan van bijkomende of aanvullende functies naast de huidige als pastoorswoning. Uit de opmeting van dit (deel) gebouw blijkt dat de huidige pastorie bestaat uit 5 verdiepingen waarvan 1 kelder en 1 zolderruimte. De totale oppervlakte van deze woning bedraagt ca. 510 m², waarvan het merendeel gebruiksruimten zijn.

Specifiek:

Het valt niet te ontkennen dat de gemiddelde leeftijd van de pastoors verhoogt en dat de nood bestaat een thuis/onderkomen te zoeken voor deze op rust gestelde priesters.

- Seniorie uit te bouwen voor priesters waar ze in een kleine gemeenschap kunnen samenleven.
- Mits aanpassingen van het interieur en verbeteringen van technische installaties is het mogelijk een aantal personen onder te brengen met privéruimten, naast gemeenschappelijke delen zoals een keuken/eetkamer, woonkamer enz.
- Idem seniorie voor de burgerbevolking (cfr. de vergrijzing van de maatschappij)
- Dit gegeven kan geleidelijk evolueren naar burgerpersonen al dan niet alleenstaanden die vanuit een sociale bewogenheid een gemeenschapsleven opzoeken en hierin zich kunnen vinden.
- Verbouwen tot woningen voor gezinnen of assistentiewoningen
- Het aantal niveaus kan ingericht worden als afzonderlijke woning, specifiek gericht op jonge gezinnen (5 etages)

Voor hoger geciteerde mogelijkheden zijn enerzijds de omliggende tuin en anderzijds de aanwezige accommodaties zeer interessant.

Deze kunnen als ideale ontspanningsruimte en/of ontmoetingsruimte ingevuld worden. Door de locatie zijn er verschillende opties haalbaar, doch de tuin zal hierin blijvend een centrale rol spelen.

De polyvalente zaal onder de kerk kan zowel voor de onmiddellijke kerkgebruikers als voor toekomstige pastoriegebruikers dienst doen. Een wisselwerking van gemeenschappelijk gebruik is op sociaal vlak zeer aan te bevelen.

De Toren - in een nieuwe functie - kan een apart verhaal worden.

DE KERK ALS NIEUW CENTRUM VOOR ZWARTBERG

Vanuit een totaalbeeld bieden verschillende mogelijkheden zich aan tot een geslaagde herbestemming. Ook hier blijft de boodschap het gebouwencomplex in een groter geheel te kaderen.

Vanuit een inhoudelijk en maatschappelijke functie krijgt dit vorm door het kerkschip te ontkoppelen van de toren en beide als alleenstaand te beschouwen met ieder zijn eigen identiteit.

Om dit duidelijk te maken zullen we de verschillende entiteiten apart bespreken waardoor het totaalbeeld gehandhaafd blijft.

1. PASTORIJ: WOONVORMEN

Verwijzend naar hoger beschreven deel: het creëren van een seniorie of woningen rondom de kerktuin.

Het kan de basis vormen voor verdere uitbreiding van woningen naar het achtergelegen gebied (huidige voetbalvelden). Door een opbouw, schakeling van woningen rondom de kerktuin ontstaat er een binnenplein ten behoeve van een nieuwe gemeenschap. (zie bijlage 9)

Trekken we het gebied van de woningen verder door achter het kerkkoor tot aan de straat dan is dit een uitgangspunt om de dorpskerk (dorpskern) van Zwartberg stedenbouwkundig terug in balans te brengen. Met andere woorden door het plaatsen van woningen achter de kerk ontstaat er een evenwicht met de voorliggende tuinvijk van vorige eeuw.

De kerk wordt heden, qua locatie, niet of te weinig betrokken bij het gebeuren van en met de tuinvijk van Zwartberg. Tevens wordt deze kerk door een drukke weg volledig afgesloten van de noorderwijk. De zuiderwijk ligt

verder weg en is doorsneden van de spoorweg (zie bijgevoegd plan). De naastgelegen school bezit structureel en qua afstand een relatieve betere binding.

Conclusie: Door uitbreiding van deze nieuwe oostelijke kern, gelegen op de vrijliggende gronden, verbetert de samenhang tot een voldragen urbanistisch geheel. Het centrale kerkplein wordt alzo terug ontmoetingsplaats conform het inhoudelijke aspect tijdens het begin van de 20^e eeuw.

Bij dit voorstel van uitbreiding - zijnde woonvormen - kan de pastorij zelf nochtans verder evolueren naar andere bestaansvormen zoals bijvoorbeeld een B&B, hotelaccommodatie, studentenflats of sociale woonkernen.

Een zachte integratie van andere, niet vreemde functies, stimuleert een positieve wisselwerking tussen gemeenschappen en de gebruiker.

2. TOREN

De herbestemming van de toren:

In tegenstelling tot de overgrote meerderheid van kerktorens is de beschikbare oppervlakte van deze toren erg hoog: met 7 verdiepingen kan men over ruim 750 m² of een volume van 3.400 m³ beschikken.

Daarnaast beschikt de toren over een bijkomende troef. De verschillende verdiepingen zijn bereikbaar via de trap-toren, rechtstreekse gesitueerd naar de straat. dwz. dat de bezoeker niet door de doopkapel of ander religieus gedeelte moet gaan om bovenliggende verdiepingen te bereiken.

Toch is het aangewezen ook een verticale connectie te maken om de toegankelijkheid te optimaliseren (lift).

De herbestemmingen voor dit verticale bouwwerk zijn legio.

Een vergelijking met een kunsthuis; bijv. Wiels in Brussel, dit is een voormalige brouwerij.

De koele betonstructuur met het invulparamentwerk, samen met de hoge plafonds en vides, is een ideaal decor om moderne kunst- of alles wat met kunsten kan gedeeld worden- te huisvesten.

De link met C-Mine (Winterslag), Casino (Waterschei) en het toekomstige project van Koen Vanmechelen kan juist de meerwaarde vormen om de verschillende locaties met elkaar te verbinden (afstandsverbintenis als inhoudelijke verbinding).

De retailsector, bij wijze van ander voorbeeld, kan zich hierin ook verankeren. De oppervlaktes zijn dermate dat ze al dan niet gecombineerd over verschillende verdiepingen een aantal winkels kan herbergen: denk bijvoorbeeld aan detailshops, pop-upstores, en dergelijke meer. De modewereld als ontwikkelingslabo kan hier aarden (cfr. hoger beschreven entiteit en affiniteit met de kunstwereld).

Zelfs kantoorruimten of startende bedrijven kunnen hier een plek ontdekken en uitbouwen.

Om dit waar te maken zal een grondige studie dienen te gebeuren in overleg met Onroerend Erfgoed.

Om dergelijke functies te kunnen onderbrengen is het wellicht interessant om bijkomende lichtopeningen te voorzien. Dit dient volgens de regels van de kunst te gebeuren met oog op het behoud van de historische waarde van deze toren.

3. KERKGEBOUW

Dit omvat het schip en de onderliggende polyvalente ruimte. De feitelijke kerk kan aangeboden worden als een stille ruimte eventueel op te splitsen in diverse zones bestemd voor diverse activiteiten.

Een stille ruimte kan op zich nog steeds een kleine kapel in zich dragen doch het doel is een ruimte te bieden waar onthaasting en spirituele bezinning onmiddellijk de toon zet.

De onderliggende polyvalente ruimte kan worden herbruikt waarvoor ze oorspronkelijk door Lacoste was bedacht en kan zich binnen de visie van woonuitbreiding oriënteren naar beide pleinen. Door het opentrekken van de onderliggende zones ontstaat er automatisch een sociale controle, waar heden mee gekampt wordt. Hiermee verdwijnt een oud zeer van marginale criminaliteit en vandalisme op bewuste locaties (vooral de zuidelijke parking).

II. CONCLUSIE

Deze voorstellen steunen op een inhoudelijk en stedenbouwkundig fundament en zullen de kerk in staat stellen haar maatschappelijke plaats terug te winnen, al dan niet in zijn huidige vorm als religieus centrum. De voorgestelde vormen kunnen tevens onderling gecombineerd worden. Niemand kan als dogma bepalen dat de pastorij zus of zo een woonfunctie dient te worden voor priesters of voor gezinnen. Een herbestemming dient te worden bepaald naar normen van behoeften of eigentijdse verlangens die een samenleving kan boeien. Zo heeft het immers geen nut bijvoorbeeld een hotel op te starten als er geen evenwichtige visie ontstaat die de drager is van een sociaal en stedenbouwkundig schema.

Een juiste visie tot herbestemming ligt niet alleen in het uitvoeren van een suggestieve en theoretische benadering van een beheersplan.

Hoger beschreven visie(s) is een drager doch kan zich niet ontwikkelen zonder het aspect mobiliteit bijvoorbeeld. Zoals al eerder is aangehaald wordt Zwartberg (Noorder- en Zuiderwijk) door een spoorlijn en een gevaarlijke verkeersbaan van elkaar gescheiden. De mogelijkheid bestaat om de weg ondergronds te corrigeren en de vrijgekomen ruimte in te richten als verkeersarme groene zone. Hierdoor kan het zuid-oostelijke uitbreidingsgebied opnieuw een stedenbouwkundige en ruimtelijke binding herwinnen.

Bij de herbestemmingen dient het mijnverleden in het achterhoofd gehouden te worden. De gebouwen stonden in het centrum van de gemeenschap met verschillende gelaagdheden. Niet enkel religieus maar ook cultureel, sociaal en economisch. De toekomstige plannenmakers kunnen enkel betrachten dit waardevolle stuk geschiedenis te liëren met een nieuwe; complementaire gelaagtheid waarin alle hoger beschreven aspecten zinvol en evenwichtig aan bod komen.

C ECONOMISCH EN MAATSCHAPPELIJKE RELEVANTE OPBOUW VAN DOSSIERS

Gedurende de voorbije decennia heeft de kerkfabriek in de gebouwen en in het interieur geïnvesteerd om het mijnverleden en de oorsprong ervan, zeg maar de geschiedenis, met haar gemeenschap te conserveren.

De kerkfabriek wil de kerk blijven promoten als centrum van de tuinwijk Zwartberg. De kerk stond dus centraal, maar stond tevens symbool voor (spirituele) rijkdom en eenheid. We mogen echter niet een al te idealistisch beeld ophangen, want ook hier deden zich sociale misstanden voor.

In de huidige maatschappij staat het geloof niet meer zo centraal want wij zijn gegroeid naar een seculiere omgangsvorm. De Sint-Albertuskerk zal niet enkel meer dienen als plaats voor de samenkomst van katholieken maar als ontmoetingsplaats voor elk geloof of geloofsovertuiging.

Naast de lokale doelstelling van de kerkfabriek ontstaat de idee om hoger vermelde ontwikkeling ook te onderzoeken dit in functie van een opkomende vorm van toerisme.

De hoger beschreven nieuw constellatie van wonen werken en winkelen, eigen aan een sociale en economische onderlegger dient banden te houden met het Zwartbergse mijnverleden.

De kerkfabriek zal best de ontwikkeling van dit gebouwencomplex niet uit handen geven. Een samenwerking met het Genkse stadsbestuur is wel aangewezen.

De reeds voorgestelde restauratiedossiers, ofwel reeds ontvankelijk verklaard (2 dossiers) of de in opbouw zijnde dossiers voor restauratie (gevels en glasramen) zijn reeds de basis van het nieuwe, sociale verhaal en kunnen hiervoor geen obstakel vormen.

De toekomstige ontwikkeling van het aparte bouwdeel (pastorij, kerk, toren) zal met elk initiatief zinvol bestudeerd dienen te worden zodat op termijn de puzzel een volwaardige afdruk is van het gestelde doel. De kerkfabriek kan deze toekomst afdichten waarin het economisch aspect zijn rol kan spelen. Hiermee wordt bedoeld dat elk genomen initiatief zichzelf economisch onderhoud welke ook de neven- of herbestemmingen zullen worden.

De Kerkfabriek kan dan groeien naar een opdracht die uitsluitend een toezichhoudende taak heeft op zijn/haar eigendommen waardoor zij enkel nog dat deeltje van spirituele verantwoordelijkheid, zeg maar dat deel van de kerk, op zich moet nemen en letterlijk dit deelgebouw moet onderhouden. De overige delen (toren, pastorij, polyvalente ruimte) dienen naar uitbating zelfbedruipend te zijn.

De economische realiteit mag wel de ideale vorm van herbestemmingen zoals hoger voorgesteld niet overschaduwen.

Heden ten dage is de Kerkfabriek gebonden aan financiële verplichtingen van onderhoud van zijn gebouwen doch zonder enig inkomen. Zij dient tevens borg te staan voor nieuwe initiatieven welke zonder materiële inkomsten niet haalbaar zijn. Dit is en blijft een vorm van anachronisme.

Ons maatschappelijk denken dient op dat vlak te wijzigen, zodat premies vanwege Onroerend Erfgoed enkel toegerekend moeten worden als noodzakelijke structurele ondersteuning van de in stand te houden beschermde bouwdelen.

De maatschappelijke werking van het beschermd gebouw ligt in het beheer ervan.

D TOEKOMSTIGE RESTAURATIEVISIE

In oktober 2010 gaf de kerkfabriek van de Sint-Albertuskerk groen licht voor de start van de restauratie van de Sint-Albertuskerk. Omwille van de omvang van de kerk en zijn aanhorigheden is het noodzakelijk de restauratie van de kerk op te splitsen in verschillende fasen. Deze zullen kort worden toegelicht. De hierna volgende opsplitsing is slechts indicatief en kan in functie van noodzaak of beschikbare budgetten gewijzigd worden.

Ondanks de opsplitsing van de restauratie in verschillende fases zal er steeds worden uitgegaan van een correcte restauratieve aanpak voor de verschillende gebouwen. Hiermee doelend op het maximaal behoud van het aanwezige erfgoed, zowel roerend als onroerend. Het nodige respect voor de geschiedenis en de betekenis ervan voor de omwonenden en gebruikers. Er zal naast deze elementaire normen ook rekening gehouden moeten worden met de noden van de maatschappelijke evolutie met als gevolg opties te vormen voor neven-of herbestemmingen van één of meerdere zones, gebouwdelen of voor het hele gebouw.

I. FASE 1: COMFORT OP KORTE TERMIJN

Eén van de belangrijkste eisen van een hedendaags kerkgebouw is het comfort voor de gelovige/gebruiker tijdens de vieringen/bijeenkomsten. Betreft de verwarming van het kerkgebouw.

Welke tijdens de bouw in 1940 voor Lacoste als basiscomfort aanvaard werd, is dat heden niet meer.

Daarenboven is de huidige installatie verouderd, zijnde stookkosten torenhoog en is het huidig systeem inefficiënt om de ruimte voldoende te verwarmen.

Voor de nieuwe installatie is gekozen voor een combinatie van twee systemen:

- Een gedeelte wordt uitgevoerd met vloerverwarming,
- Een tweede met luchtverwarming

Waarbij beide onafhankelijk van elkaar kunnen opereren.

De keuze voor de combinatie vloeit voort uit het huidige gebruik van de kerk. Bij diensten of bij een lage bezetting van de kerk is het niet noodzakelijk de volledige kerk op te warmen tot een aanvaardbare temperatuur (cfr. nieuw verhoogde gebruiksoppervlakte/ deel aansluitend tegen het koor met vloerverwarming).

Bij grote diensten of in de toekomst voor andere bestemmingen kan de kerk naar een volumeverwarming overgaan (luchtverwarming volgens het oorspronkelijk concept van Lacoste).

De combinatie en de toepassing van beide verwarmingssystemen kan te allen tijde reeds dienst doen voor een mogelijke herbestemmingsvisie.

II. FASE 2: RESTAURATIE VAN HET EXTERIEUR

Naast de werken die onmiddellijk dienen te gebeuren met betrekking tot het comfort van de bezoekers zijn er uiteraard ook restauratieve werken die naast het esthetisch oogpunt vooral een technisch doel hebben. Zo dient er een algehele restauratie van het exterieur te gebeuren. Deze restauratieve fasen kunnen opgesplitst worden in mogelijk meerdere percelen.

PERCEEL 1: GEVELRESTAURATIE EN WATERHUISHOUDING

In deze fase wordt het geheel van de kerk, pastorie en gaanderij -conserverend - gerestaureerd. Door de jarenlange blootstelling aan weersinvloeden heeft dit een grote impact gehad op de gevelwerken. De degradatie van het gevelmetselwerk, de aftandse waterhuishouding en verstopte regenwaterafvoeren wordt in deze fase behandeld.

Vervuiling en uitstoot als negatief milieueffect is kortom de oorzaak die de degradatie op de getaande mortels onverminderd doet toenemen. Er is een vorm van evolutieve carbonatatie opgetreden, waardoor de voegmortel stelselmatig aan het verzanden is. Op diverse plaatsen is de legmortel reeds zichtbaar.

Daarnaast is de gootbekleding en de bijhorende regenwaterafvoer verweerd of verstopt en dient deze integraal te worden vervangen.

De gevels zullen in hun totaliteit behandeld worden. Dit wil zeggen het volledig opnieuw invoegen van het gebouw. Dit zowel voor de pastorie, de gaanderij, de kerk en de toren. Bestaande voegen worden verwijderd en opnieuw ingevoegd met een karakteristieke mortel die compatibel is met de karakteristiek van de baksteen, cfr. een op maat gemaakte mortel. Naast het opvoegen van de gevels zullen beschadigde delen worden hersteld door het integreren van nieuw baksteenmetselwerk voor zover nodig.

Gelijktijdig met de gevelwerken zullen ook de betonnen ornamenten aan de buitenzijde van de kerk worden gecontroleerd. Deze omvatten de betonnen kruisen op het dak van het koor en het schip en de zijdelingse spuwers. Zo zal er worden nagegaan in hoeverre deze zijn aangetast door betonrot, of met andere woorden vooronderzoek is aangeraden naar de stabiliteit van de elementen.

De waterhuishouding wordt voor het gehele gebouwencomplex verbeterd door het plaatsen van nieuwe zinken gootbekledingen en het vervangen van de inwendige eternieten afvoerbuizen (asbest houdend) in PE. Deze worden op hun beurt aangesloten op het bestaande rioleringsnet. Deze werken hebben hoofdzakelijk betrekking op het schip, de pastorie en de gaanderij.

Voor de toren dienen er wijzigingen aangebracht te worden in functie van de waterdichting van de toren. Deze zal in eerste fase volledig ontdaan worden van de coatings (op de daken) waarna een definitieve waterdichting zal worden aangebracht. Er zijn verschillende (barst)vormige scheuren in de romp van de toren door uitzetting van vrijgekomen wapening (op de zuid- en westzijde). Restauratieve ingrepen zijn hiervoor noodzakelijk.

Rondom de kerk zullen de nodige aanpassingswerken worden uitgevoerd om de waterhuishouding op het terrein te verbeteren.

PERCEEL 2: GLASRAMEN IN BETON EN ANDER BUITENSCHRIJNWERK

Aansluitend op de voorgaande gevelwerken zal het bestaande buitenschrijnwerk en de glasramen aangepakt moeten worden. Omwille van de unieke glas-in-beton ramen en de grote degradatie ervan dringt zich hier een grondige restauratie op. Alle betonglasramen vertonen zware gebreken, in de vorm van barsten en scheuren in het glas met als gevolg vervuiling in de degradatiezones. Tevens zijn door expansie glasklumpen of delen verdwenen, terwijl het beton steeds verdere degradatie van betonrot vertoont. Verdere waterinsijpeling in de glasklumpen en de vrijgekomen betonwapening doen het glas verder expanderen en barsten.

In deze fase zullen de verschillende aantastingen worden aangepakt. Naast de slechte toestand van de glasdelen dient ook de waterdichting van de betonnen raamkaders te worden opgelost.

Een volledige demontage van de raampartijen, is aan te raden. Gevolgd door het herstellen (van restauratie tot vervanging) in een atelier onder gecontroleerde omstandigheden. Bij het terugplaatsen zal de nodige zorg worden besteed aan het waterdicht aansluiten van de ramenpanelen tegen het gevelmetselwerk.

Hieronder ressorteert een oplistijng van de op dit moment meest noodzakelijke werken aan het buitenschrijnwerk/glasramen. Deze oplistijng is slechts indicatief. Indien er in de toekomst blijkt dat er andere of betere methoden zich aan bieden kan deze werkmethode worden bijgestuurd.

- Restauratie van glas-in-beton ramen
 - Demonteren van betonnen glas-in-lood panelen
 - Transporteren naar een werkplaats waar er onder gecontroleerde omstandigheden gewerkt kan worden aan de panelen met het oog op een goede en kwalitatieve restauratie
 - Herstellen en vervangen van glasdelen
 - Herstellen en vervangen van aangetaste betondelen door betonrot
 - Hermonteren van glas-in-betonpanelen met aandacht voor de waterdichting
 - Waterdichting van de glas-in-betonramen
- Restauratie van stalen buitenschrijnwerk
 - Demonteren van geïriseerd en ander glas, inclusief ingewerkte kader
 - Vervangen van gebroken glasdelen in metalen buitenschrijnwerk
 - Ontroesten, herstellen en roestwerend behandelen van stalen raamkaders
 - Vervangen van bestaande stopverf
 - Hermonteren van stalen buitenschrijnwerk in raamopeningen
- Houten buitenschrijnwerk
 - Herstellen, vervangen, schilderen van bestaand houten buitenschrijnwerk
 - Plaatsen nieuw houten buitenschrijnwerk
- Aluminium buitenschrijnwerk
 - Controleren op waterdichting en indien nodig bijwerken

III. FASE 3: ALGEMENE RESTAURATIE VAN HET INTERIEUR:

Na het restaureren, herstellen en verbeteren van de waterhuishouding komt het interieur aan bod. Dit heeft doorweersinvloeden en jarenlange lekkages van de daken op verscheidene plaatsen schade opgelopen. Vooral op de baksteen constructie (zouten).

Als alle invloeden van buitenaf geëlimineerd zijn kan een totaalrestauratie van het interieur, inzonder het meubilair, ornamenten, beelden enzovoort gepland worden

Ook in deze fase kan men de werken opsplitsen in enkele deelopdrachten, dewelke niet bindend zijn voor de uitvoering, maar een beeld geven welke werken dienen uitgevoerd te worden om tot een kwalitatieve aanpak te komen.

PERCEEL 1: RUWBOUW EN AFWERKING

ZICHTBAAR BAKSTEEN METSELWERK

Door jarenlange insijpeling van regenwater via het dak (in vorige fasen reeds hersteld) zijn er op de bakstenen steun- en spitsbogen witte uitbloeiingen ontstaan. Hoogstwaarschijnlijk handelt het hier om zoutafzettingen die migreren naar de binnenzijde van het interieur. Bij de restauratie ervan is het dan ook aangewezen een algemene reiniging te doen van alle zichtbaar baksteenmetselwerk van de kerk, gaanderij en toren waarna een doorgedreven zoutbehandeling wordt toegepast. Deze heeft tot doel om verdere uitbloeiingen te neutraliseren.

Mogelijk dient er een baksteenvervanging toegepast te worden.

Ter hoogte van de uitbloeiingen en ter hoogte van de raamopeningen met doorslaand vocht dient dezelfde behandeling van het voegwerk te gebeuren zoals deze van de buitenzijde.

Om een definitief resultaat te verkrijgen dient er vooralsnog bemonsterd te worden (cfr.idem methode van de buitenzijde).

PLEISTERWERK EN ANDERE WANDAFWERKINGEN

Betreft voornamelijk het interieur van de Pastorij

Op diverse plaatsen is de schade door lekken duidelijk aanwezig en zijn er afstotingsverschijnselen vooral ter hoogte van de dakaansluitingen en de keelgoten. Op de westzijde is muurvocht op de kelder-, eerste- en tweede verdieping zelfs ernstig aangerot (met schimmels als gevolg) en dient integraal verwijderd te worden.

Hierop dient een nieuwe behandeling te gebeuren:

- Met kalkpleister
- Met een vorm van bufferpleister / zogenaamde restauratiepleister
- Geventileerde voorzetwanden

VLOEREN

De vloerpatronen die ontworpen zijn door Henri Lacoste dienen met de nodige zorg gerestaureerd te worden.

Betreft originele cementtegels in diverse kleuren en maatpatronen

Kerk en nevenliggende ruimten

In het koorgedeelte is er in de jaren 60 een verbouwing doorgevoerd: de tegels zijn verdwenen

In het schip komen de tegels op zeer vele plaatsen los omwille van verzanding van de legmortel/onderliggende chape

Omwille van kleine tegels is er vaak ook breuk.

In de voormalige sacristie (gelijkvloers oost) hebben heel wat andere activiteiten plaatsgegrepen waardoor de tegels ofwel ernstig beschadigd zijn, breuk is ontstaan of overschilderd werden.

-recuperatie dient beoogd te worden

-alle tegeltjes zorgvuldig opnemen en kuisen

-nazicht op de ondervloer, zo nodig te vervangen van de ondervloer om de tegels te kleven.

Pastorij

- Tegelvloer: idem tegels zoals boven beschreven: Hier zijn verschillende ruimten met synthetische vloeren overdekt (vinylvloer)
- Parketvloer: hiervoor dient er een legplan gemaakt te worden met aanduiding van de schade
Vocht vanuit aangetast pleisterwerk geeft lokaal ook aantasting aan parketvloeren. Aangetaste planken dienen verwijderd en vervangen te worden.

Mogelijke voorziening van thermische isolatie. Dit geeft een verhoogde comfortwaarde.

BARBARATOREN

Uiterlijk is de hoge Barbaratoren vrij stabiel. Doch omwille van de ontoegankelijkheid van de toren is dit niet te verifiëren voor de binnenzijde. Er kan aangenomen worden dat de toren bestaat uit een binnenstructuur van hout. (cfr. archivalisch onderzoek)

Deze structuur dient nog verder onderzocht te worden. Nazicht van de plannen van Lacoste geeft geen duidelijk beeld van de structuur.

Aan de buitenzijde (tot groen geoxideerd koper) ontbreken er elementen, doch deze tekorten zijn erg summier. Verder onderzoek is noodzakelijk voor een toekomstige behandelingsaanpak.

ORGEL

Zoals beschreven in art. 3.A.II ñ diagnosenota interieur kerk ñ orgel op doksaal (p. 24) heeft het orgel volgens diverse bronnen (o.a. overleg met M. Lemmens, erfgoedconsulent) geen historische of beschermenswaardige vatbaarheid.

Het werd enkele jaren na de inhuldiging van de kerk geplaatst door E. Verschueren uit Tongeren. Dit orgel is reeds enkele decennia niet meer bespeelbaar.

Daarnaast ontleemt het orgel het zicht van de glas-in-betonramen aan de westzijde.

In de toekomst kan het orgel verwijderd worden naargelang de noodzaak van restauratie van het doksaal.

PERCEEL 2: VERLICHTING EN ELEKTRICITEIT

VERLICHTING

Door de huidige technische evolutie in verlichtingsarmaturen is het belangrijk om in de toekomst een nieuwe aanpak uit te werken voor de verlichting van het kerkinterieur. Lacoste had reeds de mogelijkheid om met moderne middelen de kerk in te richten en te voorzien van een passende verlichting.

Destijds gebeurde dit met een gloeilamp, heden is het aangewezen een wijziging in het armatuur te doen en te voorzien van een LED lamp.

Een lichtstudie is aangewezen waardoor de juiste LED lamp met de nodige Lumen/Lux waarde geïntegreerd wordt in het bestaande armatuur. De huidige lichttechnologie zal dus toegepast worden met inachtnahme van de visie van Lacoste betreffende zijn ontworpen armatuur.

Verder onderzoek inzake de elektrische bedrading is aangeraden.

ELEKTRICITEIT

Aansluitend op de verlichting dient het elektriciteitsnet geoptimaliseerd en gemoderniseerd te worden. Deze dateert uit de periode van de bouw van de kerk.

PERCEEL 3: SCHILDERWERKEN

Betreft: specifiek schilderwerk als onderdeel van het ornamenteel werk van Lacoste.

KERKGEDEELTE

De onderdelen van de plafondstructuur zijn beschilderd (alles in beton)

- Gordingen/kepers in beton
- Bebordingselementen in beton

GAANDERIJ

Dit gegeven komt ook terug in de gaanderij zij het in hout: vakwerkdeel met spantjes en dakdeel (gordingen/ kepers en bebording).

OVERGANGSGEBIEDEN

- o.a. in de doorgang inkom tussen doopkapel en zuidinkom is het ribbenplafond en de brede plafondlijst polychroom beschilderd.

Blauw, oranje, grijs, wit en zwart zijn de kleuren die structureel vanuit een bepaalde symboliek zijn ontstaan. De aangebrachte verf met zijn specifieke kleuren als ondersteuning van de architectuur is heden nog aanwezig doch verweerd. Verftechnisch is niet geweten welke verf is aangebracht.

- In de kerk is dit werk door vocht aangetast.
- In de huidige sacristie (voormalige inkom naar doopkapel en kerk) is naar aanleiding van het aanbrengen van een verticale schacht voor HVAC de lijst ingemetseld. (wellicht beschadigd)
- In de doopkapel, ter hoogte van de achthoekige duplex, is er tevens een symboliek naar tekst en kleur aangebracht.

Voorts zijn er monochrome kleuren aangebracht op de overloop boven de kooromgang en alle ruimten van de voormalige sacristie (kelderverdieping oostzijde).

Er dient nagenoeg een volledig technisch onderzoek te gebeuren van het aangebrachte verfsysteem (kalkverf met pigmenten? of op basis van waterverf (aquarel) met de nodige pigmenten? Tevens dient er een technisch onderzoek te gebeuren op de verschillende schilderslagen.

Ook hier dient het ganse schilderwerk in kaart gebracht te worden naar de technische staat van de verf op de drager (per locatie naar graad van verwerking of aantasting) met inbegrip van het opstellen van een kleurenwaaier betreffende de gebruikte kleuren.

Op basis van deze gegevens kan een restauratiedossier starten.

PERCEEL 4: ROEREND ERFGOED- CULTUURGOEDEREN

Het interieur van deze kerk en van de pastorie bestaat niet enkel uit meubilair, er zijn verschillende objecten, beelden, schilderijen en andere gebruiksvoorwerpen die onlosmakelijk verbonden zijn met de geloofsbeleving waarvoor het object is gemaakt. De meeste van deze objecten zijn als gesamt-kunstontworpen door H. Lacoste en behoren specifiek tot de Sint-Albertuskerk.

Vele hiervan zijn ook nagelvast of reeds opgenomen in het beschermingsbesluit waardoor ze rechtstreeks vallen onder het premiestelsel. De andere cultuurgoederen zijn opgenomen in bijlage 6 en 7 en opgelijst in de fiches voor cultuurgoederen zoals gevraagd door Onroerend Erfgoed.

Veel van de cultuurgoederen zijn vervaardigd uit glas(kristal), koper, brons, staal, smeedijzer of hout. De juiste restauratiewijze dient specifiek per object te worden gekozen, maar zulke studie behoort niet tot een restauratie-opdracht en is niet vervat in de aanmaak/afwerking van een beheersplan of behoort niet tot de essentie van het beheersplan. Men kan stellen dat er per object een grondige studie dient te gebeuren voor het bepalen van de juiste behandeling en/of aanpak.

IV FASE 4: BUITENAANLEG

In het totaalontwerp van Lacoste was eveneens de buitenaanleg van de parking en de omliggende gronden voorzien. Deze plannen werden echter nooit uitgevoerd. De huidige toestand is niet het meest representatieve beeld voor deze mijnkathedraal. Bij een verdere ontwikkeling van het buitengebied, al dan niet in het kader van een her- of nevenbestemming kan een nieuwe studie ontstaan met een aangepaste invulling.

Hiermee doelend op de toevoeging van nieuwe wegeaanleg, groenzones, verkeersvrije zones, noodzakelijke parkings, duidelijk gebaseerd op doelstellingen van een nieuwe omgeving.

Daarnaast dient ook de toegang tot de kerk en de aanhorige panden verbeterd te worden. Dit kan geënt worden op het plan dat door Lacoste indertijd werd ontworpen. Wellicht moet het geen letterlijke kopie worden. Een toegepaste interpretatie conform de denkbeelden van Lacoste kan een versterkend en hedendaagser landschapsarchitectuur mogelijk maken.

V FASE 5: TECHNIEKEN

VERWARMING

Naast een technisch dossier, zoals de HVAC van het kerkinterieur, dient ook de verwarming van de pastorie vernieuwd te worden. Dit dient in functie van een nieuwe en zo mogelijk een gekende en goed omkaderde (her)bestemming. Bedoeling dient te zijn dat de digitale sturing van het verwarmingssysteem multifunctioneel kan toegepast worden voor de betreffende ruimten.

Sanitaire toepassingen dienen op het vlak van leidingaanleg bestudeerd te worden om de structuur van het gebouw gerespecteerd te houden.

SANITAIR EN VENTILATIE

Niet enkel de verwarming behoort tot dit aspect van restauratie. Ook andere technieken waaronder sanitaire inrichting en verluchtingen dienen met de nodige zorg behandeld te worden. Dit is conform de verwarming sterk afhankelijk van de toekomstige bestemming en zal verder onderzocht moeten worden.

Sanitaire toepassingen dienen op het vlak van leidingaanleg bestudeerd te worden om de structuur van het gebouw met respect te behouden.

BRANDBEVEILIGING

In de kerk zelf, pastorie of toren en onderliggende ruimten is heden geen brandbeveiliging aanwezig. Omwille van de veiligheid van de aanwezige personen en het monumentale aspect van de gebouwen, tevens in het kader van herbestemming in het algemeen, dient hiervoor een dossier te worden voorzien.

SPECIEFIEKE TECHNIEKEN

Tot slot zijn er ook van bij de aanvang aanwezige technieken in het kerkgebouw, met name de uurwerken en de klokken in de toren. Deze maken integraal deel uit van de huidige bestemming van de kerk en staan symbool voor de uitstraling van de christelijke gemeenschap in deze site van Zwartberg.

De restauratie van de verschillende onderdelen is noodzakelijk voor het behoud en het karakter van de kerk en de herkomst ervan.

VI FASE 6: ALGEMEEN ONDERHOUD

Naast grote in te plannen restauratiewerken en /of instandhoudingswerken blijft er altijd het algemeen onderhoud. Hieronder wordt verstaan het onderhoud van de daken en goten (de waterhuishouding). Onderhoud op de glasramen en buitenschrijnwerk, op gevels en glasramen enz. Naast deze repetitieve onderhoudsbeurten dienen kleine preventieve herstellingen of noodzakelijke handelingen zoals onderhoud van schilderwerken e.d. aan bod te komen.

Op termijn behoren deze dossiers indien deze zorgzaam en overwogen worden aangepakt, de grote restauratiedossiers te vervangen.

VII FASE 7: BESTEMMINGSWIJZIGINGEN

Aangezien het hier om een meerjarenproject gaat met een visie van 20 jaar is het niet uitgesloten dat in de loop van de lopende periode wijzigingen kunnen of zullen gebeuren betreffende de bestemming van de kerk, de toren en/of het schip. Bovenstaande restauratiewerken hebben echter een niet onmiddellijke invloed op de mogelijke bestemming van het gebouw of deelgebouwen. Desondanks is het niet uit te sluiten dat er in de toekomst wijzigingen dienen aangebracht te worden omtrent het gebruik. De keuze en oplossingen van nieuwe visies komen dan opnieuw en mogelijk gefundeerder aan bod.

Bovenstaande fases zijn dan ook slechts indicatief en niet limitatief.

Indien er dusdanige grote wijzigingen gebeuren naar gebruik zal een (her) aanpassing vereist zijn, volgens occasionele wijziging of urgentie.

E CONCLUSIE

Door de reeds uitgevoerde en in de toekomst geplande restauratiefases vanaf heden tot het goedgekeurde beheersplan is het geheel van de pastorie, gaanderij, kerk, polyvalente zaal onder de kerk en toren klaar voor een nieuwe toekomst. Dit met in het achterhoofd de mogelijkheden om de nodige herbestemmingen door te voeren. De uitgevoerde restauratiewerken hebben tot gevolg dat er sporadische onderhoudswerken dienen te worden uitgevoerd, vooral op het gebied van de waterhuishouding zoals onderhoud van goten, riolering. Bij reiniging van de ramen dient er controle te worden uitgevoerd op de toestand van de dichtingen. Met andere woorden de gebruikelijke werken om gebouwen te onderhouden. Hiervoor zullen jaarlijks begrotingen worden opgesteld voor het onderhoud van zowel het interieur en het exterieur.

Deze zal worden aangevuld met regelmatige prospecties van MOWA. De verslagen zullen deels de leidraad vormen voor het behoud van kerkgebouw met gaanderij en aangelegen pastorie uit het begin van de 20^e eeuw.

Naast de geringe economische inspanningen die dienen te worden gedaan beschikt de locatie over een nog steeds belangrijke maatschappelijke functie in de gemeenschap. Naast de kerk (religieus/sacraal) en de sociale functie door de polyvalente zaal zal de naastgelegen pastorie door een goede herbestemming de gemeenschap ten goede komen.

Er is dus voldoende potentieel om de Sint-Albertuskerk in de toekomst te behouden als monument, al dan niet in zijn huidige vorm als kerk al dan niet in een andere functie die aansluit bij de noden van de Zwartbergse gemeenschap. De uitgevoerde en geplande werken zorgen voor een goede basis en geven vorm aan diverse mogelijkheden.

De gebouwen zijn na de voorgestelde werken weer in staat ten dienste te staan voor een volgende generatie.

6. OPSOMMING EN VERANTWOORDING VAN DE BEHEERSMAATREGELEN

A OPLIJSTING VAN BEHEERSMAATREGELEN

De werken die als premiegerechtigd staan staan aangekruist in onderstaande tabel worden bij een concreet premiedossier nog afgetoetst aan de wetgeving hieromtrent in het Onroerend Erfgoedbesluit aan art. 11.2.4.

Art. 11.2.4. De volgende beheersmaatregelen, werkzaamheden of diensten komen niet in aanmerking voor een erfgoedpremie:

- 1° niet-erfgoedgebonden onderhoud;
- 2° comforten isolatiewerkzaamheden, beveiligingswerkzaamheden, of werkzaamheden of diensten die opgelegd zijn door andere regelgevingen, tenzij ze essentieel zijn voor het behoud van de erfgoedkenmerken en –elementen;
- 3° het opnieuw aanbrengen van niet meer aanwezige waardevolle elementen, behalve als er voldoende materiële gegevens of iconografisch materiaal aanwezig zijn om een verantwoorde reconstructie mogelijk te maken en als de reconstructie vereist is om een storende lacune aan te vullen;
- 4° ontsluitingswerken, behalve als ze opgenomen zijn in een goedgekeurd beheersplan voor open erfgoed. In het eerste lid, 1°, wordt verstaan onder niet-erfgoedgebonden onderhoud: de preventieve en periodieke onderhoudswerken zonder impact op de erfgoedkenmerken of –elementen van het onroerende goed, die elke eigenaar of beheerder van een onroerend goed verondersteld wordt uit te voeren en die niet zijn opgenomen in de vastgestelde lijst met forfaitaire werkzaamheden.

<u>Aard der werken</u>	<u>Eenmalig</u>	<u>Terugkerend</u>	<u>Vrijstelling toelating</u>	<u>Premie-gerechtigd</u>	<u>Forfaitair verrekend</u>
EXTERIEUR					
GEVELS					
Restaureren & herstellen van gevelmetselwerk	x			x	
Onderhoud en lokale herstellingen gevelmetselwerk		x		x	x
Restaureren & herstellen van voegwerk	x	x		x	
Onderhoud en lokale herstellingen van voegwerk		x		x	x
Restaureren betonnen elementen buitenzijde (spuwers, kruisen, ...)	x			x	
Onderhoud en lokale herstellingen van betonaantastingen		x		x	x
Reinigen van gevel (ontmossen, verwijderen graffiti, ...)	x			x	
Verwijderen van graffiti (regelmatige controle)		x	x	x	
Aanbrengen van anti-graffitielaag op gevels		x			
Verwijderen van gevelbegroeiing		Jaarlijks	x		
Bijwerken buitenschilderwerken (o.a. houten ramen, dievenijzers, ...)		Jaarlijks	x	x	x
Vochthuishouding (injecteren tegen opstijgend vocht)		Om de 10 jaar Cfr. richtlijnen fabrikant		x	x
Behandeling tegen doorslaand vocht (structurele herstellingen n geen hydrofuge)		Om de 10 jaar Cfr. richtlijnen fabrikant		x	
Openen van dichtgemetselde bogen	x			x	
Herstellen van restauratieve ingrepen/correcties uit het verleden	x			x	
Aanpassen van trappen en hellingen eigen aan het gebouw (ontwerp van Lacoste)	x			x	
BUITENSCHRIJNWERK					
Koperen buitendeuren voorzien van koperen elementen	x	x		x	x
Restaureren & herstellen van glas-in-beton	x	x		x	
Herstellen van glas-in-betonramen		x			

<u>Aard der werken</u>	<u>Eenmalig</u>	<u>Terugkerend</u>	<u>Vrijstelling toelating</u>	<u>Premie- gerechtigd</u>	<u>Forfaitair verrekenend</u>
Onderhoud van glas-in-betonramen		Jaarlijks	x		
Restaureren & herstellen van glas-in-staalramen (geïriseerd glas)	x			x	
Onderhoud van glas-in-staalramen		Jaarlijks	x		
Restaureren & herstellen van houten buitenschrijnwerk	x			x	
Onderhoud van houten buitenschrijnwerk		Jaarlijks	x	x	x
Restaureren & herstellen stalen buitenschrijnwerk	x	x		x	
Onderhoud van stalen buitenschrijnwerk		Jaarlijks	x	x	x
Vervangen van buitenschrijnwerk in PVC	x	x		x	
Herstellen van restauratieve ingrepen/correcties uit het verleden	x			x	
Reinigen van glas		x	x		
<u>WATERHUISHOUDING & DAKEN</u>					
Herstellen/lokaal vernieuwen van dakbedekking		Bij lekken/inspectie MoWa		x	x
Vernieuwen van regenwaterafvoer (inwendig en uitwendig)	x			x	
Onderhoud van regenwaterafvoeren (inwendig en uitwendig)		Jaarlijks	x		x
Onderhoud en herstellen van waterdichte aansluitingen tussen dak en gevelmetselwerk		Bij lekken/inspectie MoWa	x		x
Verbeteren waterhuishouding rondom gebouwen	x				
Onderhoud en herstelling riolering		Jaarlijks	x		
Onderhoud en herstellingen aan riolering		Jaarlijks	x		
Plaatsen nieuwe beveiligingsmiddelen (klimhaken, valbescherming, ...)	x			x	
Onderhoud beveiligingsmiddelen (klimhaken, valbescherming, ...)		Inspectie MOWA	x		x
Vernieuwen van goten (hang-, bakgoten, ...)	x			x	
Onderhoud en herstelling goten (hang- en bakgoten, ...)		jaarlijks	x		
Restauratie houten dakstructuren (herstellen, restauratie, behandeling, ...)	x			x	x
Onderhoud/herstelling houten dakstructuren		Inspectie MoWa	Kleine herstellingen	x	x
Restauratie betonnen dakstructuren	x			x	
Onderhoud/herstelling betonnen dakstructuren		Inspectie MoWa	Kleine herstellingen	x	x
<u>OMGEVINGSWERKEN</u>					
Aanleg omgeving, herstellen van bestaande en niet uitgevoerde trappen conform plannen Lacoste	x			x	
Aanleg omgeving in functie van herbestemmingen of functiewijziging	x				
Onderhoud en herstelling van elementen ontworpen door Lacoste en uitgevoerd cfr. plannen		x		x	
Onderhoud en herstelling van parking		x	x		
Snoeien van hagen en onderhoud tuin		x	x		x
Onkruidbestrijding rondom kerk, pastorie, toren, tuin, ...		Jaarlijks/meerdere keren per jaar	x		x

<i>Aard der werken</i>	<i>Eenmalig</i>	<i>Terugkerend</i>	<i>Vrijstelling toelating</i>	<i>Premie- gerechtigd</i>	<i>Forfaitair verreken</i>
<i>INTERIEUR</i>					
<i>RUWBOUW</i>					
Herstellen van kleine gebreken in tegel- vloeren		x		x	
Isoleren van vloeren	x				
Herstellen van restauratieve ingre- pen/correcties uit het verleden	x			x	
Restaureren van binnentrappen	x			x	
Restaureren van vloeren (parket, tegels, ...)	x			x	
Onderhoud en herstellingen van vloeren (parket, tegels, beton, ...)		x	x		
Restaureren van wanden	x			x	
Onderhoud en herstellingen van wandaf- werkingen		x	x		
Restaureren van plafonds	x			x	
Restaureren van vaste interieurelementen	x			x	
Vernieuwen elektriciteit	x				
Restauratie verlichtingsarmaturen (ontwerp Lacoste) (cultuurgoederen)	x			x	
Onderhoud van beschermde verlichtings- armaturen (cultuurgoederen)		x			x
Vernieuwen verlichting	x				
Onderhoud verlichting/vervangen lam- pen/kuisen armaturen		x	x		
<i>BESCHERMD ROEREND ERFGOED & CULTUURGOEDEREN</i>					
Restauratie van cultuurgoederen opgeno- men in het beheersplan	x			x	
Onderhoud (reinen) van cultuurgoederen opgenomen in het beheersplan		x	x		
Herstellingen aan cultuurgoederen opge- nomen in het beheersplan		x		x	
<i>AFWERKING</i>					
Reinigen van baksteenmetselwerk interieur (zoutuitbloeiingen, waterinsijpeling, ...)	x			x	
Restauratie en herstellen van baksteen- metselwerk interieur (herstelling, vervanging, behandeling, ...)	x			x	
Herstellen van lokale beschadigingen bak- steenmetselwerk interieur		x	x		x
Schilderwerken	x			x	
Onderhoud van de kerk (kuisen, afstoffen, ...)		Wekelijks	x		
Onderhoud van de pastorie (kuisen, afstof- fen, ...)		Wekelijks	x		
Onderhoud van de andere gebouwdelen behorende tot het beschermd erfgoed (to- ren, kelder, gaanderijen, ...)		Wekelijks	x		
Restauratie en herstellingen binnenschrijn- werk	x			x	
Onderhoud en herstellen binnenschrijnwerk		x	x		
Schilderwerken (restauratief/onderhoud)	x	x		x	
Schilderwerken op beton (restauratief)	x			x	
Onderhoud schilderwerken op beton		x	x		x
Koperherstellingen (cultuurgoederen)	x	Bij beschadig- ing		x	

<u>Aard der werken</u>	<u>Eenmalig</u>	<u>Terugkerend</u>	<u>Vrijstelling toelating</u>	<u>Premie- gerechtigd</u>	<u>Forfaitair verrekenend</u>
Restauratie van verlichtingsarmaturen (cultuurgooederen)	x			x	
<u>TECHNIEKEN & VEILIGHEID</u>					
Vernieuwen van technische installatie	x				
Aanpassen technieken aan hedendaagse eisen ñ vloerverwarming/ verbeterde verwarming	x				
Onderhoud van technische installatie		Cfr. voorschriften fabrikant/wetgeving	x		
Tweejaarlijks onderhoud van verwarmingsinstallatie		Tweejaarlijks / cfr. wetgeving	x		
Reinigen van schoorsteen verwarming		Tweejaarlijks / cfr. wetgeving	x		
Plaatsen nieuwe bliksembeveiliging	x				
Onderhoud van bliksembeveiliging		Cfr. wetgeving / voorschriften fabrikant			
Plaatsen van brandbeveiliging	x				
Onderhoud van brandbeveiliging (elektronisch)		Cfr. wetgeving / voorschriften fabrikant			
Plaatsen inbraakbeveiliging (mechanisch, elektronisch)	x		x		
Onderhoud van inbraakbeveiliging		Cfr. voorschriften fabrikant	x		
Restaureren klokken, klokkenstoel en luidinstallatie	x			x	
Onderhoud klokken		Inspectie Mo-Wa			x
Restauratie torenuurwerk	x			x	
Onderhoud torenuurwerk		x	x		

In bovenstaande tabel zijn verschillende werken opgenomen, zowel de restauratieve éénmalige werken als de wederkerende onderhoudswerken.

Naast de grote restauratiewerken is er eveneens een oplijsting gemaakt van de jaarlijkse onderhoudswerken die dienen te worden uitgevoerd. Hieronder verstaan we het onderhoud zoals een goede huisvader betreft uit te voeren voor de instandhouding van het monument.

7. VOORSTEL VAN OPVOLGING EN EVALUATIE

A INSTANDHOUDINGSWERKEN VOOR AANVANG RESTAURATIEWERKEN

Gedurende de wachtperiodes tussen indiening en uitvoering van de restauratieve werken zullen de nodige onderhoudswerken moeten plaatsvinden. Dit om verdere of het vergroten van de schade tegen te gaan. De werken zullen tot een minimum beperkt blijven om de kosten te drukken. Toch zal er altijd rekening gehouden moeten worden met de eisen die onroerend erfgoed oplegt. Zo zullen werken aan de beschermde gebouwen steeds worden uitgevoerd met goedkeuring van de betrokken instanties.

Momenteel heeft de gemeente een hekwerk rond de toren geplaatst. Dit omwille van de slechte toestand van de toren. De afgelopen maanden zijn hier enkele stenen en brokstukken naar beneden gevallen. Dit dient op regelmatige basis te worden gecontroleerd door de kerkfabriek of door een extern aangestelde firma. Loszittende stenen dienen verwijderd te worden alvorens ze naar beneden vallen en schade kunnen veroorzaken.

Naast de slechte toestand van de toren bevinden ook de toegangstrappen naar de kerk zich in een slechte staat. Loszittende stenen maken de traptreden onveilig voor de bezoekers. Deze gebreken dienen tijdelijk te worden hersteld tot de werkzaamheden van fase 2 zich aanmelden. Tevens is er vastgesteld dat de traptoren zeer veel water doorlaat. Een voorlopige afdekking is hiervoor aangegeven.

Er kan onderzocht en aangeraden worden of een éénmalige onderhoudspremie (na goedkeuring van het beheersplan) wordt toegepast als dringende maatregelen teneinde verder verval tegen te gaan.

B RESTAURATIEWERKEN TIJDENS PERIODE BEHEERSPLAN

Tijdens de periode van het beheersplan zijn momenteel drie grote restauratiefases ingepland. Deze hebben betrekking op het interieur en het exterieur, zoals eerder aangegeven. In volgend overzicht vindt men een oplistings van de momenteel voorziene restauratiefase en hun status met betrekking tot de uitvoering ervan.

- Fase 1: deelopdracht 1: interieurwerken in functie van HVAC ñ ruwbouw & afwerking
 - Inhoud:
 - Werken in functie van verwarming
 - Opbreken/vernieuwen van de vloeren
 - Isoleren van de vloeren
 - Maken/dichten van doorvoeren
 - Restauratieve werken aan het interieur van de kerk
 - Restauratie van alle koperwerken (interieur)
 - Plaatsen verhoogd podium aansluitend op het priesterkoor
 - Herinrichting van de doopkapel
 - Restauratieve werken aan het interieur van de pastorie
 - Pleisterwerken
 - Plaatsen van scheidingswanden (gedeeltelijk aan de binnenzijde van de voorgevel)
 - Schilderwerken (idem gedeeltelijk interieur)
 - Vochtbestrijding (idem gedeeltelijk interieur)
- Fase 1: deelopdracht 2: HVAC
 - Inhoud:
 - Vloerverwarming op het verhoogde podium
 - Luchtverwarming voor het overige gedeelte van de kerk
 - Plaatsen van leidingen
 - Plaatsen van verwarmingsketels
 - Isoleren van leidingen
 - Luchtbehandelingskasten
 - Ventilatiekanalen en roosters
 - Isoleren van ventilatiekanalen
 - Schilderwerken
 - Leidingen van de verwarming
 - Herstellen van beschadigd pleisterwerk
 - Brandbeveiliging van ventilatiekanalen
- Fase 2: perceel 1: gevelrestauratie en waterhuishouding
 - Inhoud:
 - Gevelwerken

- Herstellen van aangetast baksteenmetselwerk
 - Individuele vervanging van baksteen
 - Vervanging in groep van baksteenmetselwerk
- Herstellen van bestaand voegwerk
 - Verwijderen bestaand voegwerk
 - Opnieuw opvoegen met aangepaste voegmortel
- Reinigen van de gevel
 - Ontdoen van mos en uitbloeiingen
 - Behandeling tegen doorslaand vocht
- Nieuw buitenschrijnwerk
 - Plaatsen metalen poorten ter hoogte van polyvalente zaal op verdieping -1 ter preventie van vandalisme
 - Plaatsen van nieuwe toegangsdeur tussen doopkapel en de kerk
- Waterhuishouding
 - Vernieuwen van regenwaterafvoeren
 - Controle van waterdichte aansluiting tussen dak en gevelmetselwerk
 - Omgevingswerken rondom de toren en het schip
 - Aanpassen van trappen, hellingen,... voor een verbeterde toegang en volgens de geldende normen inzake toegankelijkheid
 - Verbeteren van de waterhuishouding van de omliggend gronden
 - Vernieuwen van buitenaanleg ter hoogte van de toren en het westportaal
 - Gedeeltelijk vernieuwen van de asfaltverhardingen op de parking
 - Omboorden van de kerk en de verschillend annexen met een betonsteen voor het vormen van een functioneel pad rondom de gebouwen.
- Fase 2: perceel 2: glasramen in beton
 - Inhoud
 - Restauratie van glas-in-beton ramen
 - Herstellen en vervangen van glasdelen
 - Herstellen en vervangen van aangetaste betondelen door betonrot
 - Waterdichting van de glas-in-betonramen
 - Restauratie van stalen buitenschrijnwerk met geïriseerd glas in het koor
 - Vervangen van gebroken glasdelen in metalen buitenschrijnwerk
 - Vervangen van bestaande stopverf
 - Restauratie/vernieuwen van metalen buitenschrijnwerk in toren
 - Herstellen, vervangen en schilderen van bestaande metalen profielen
- Fase 3: perceel 1: interieurwerken in de kerk, pastorie en toren
 - Inhoud
 - Restauratie van het interieur in de visie van Lacoste
 - Herstellen van vloeren
 - Cementtegels
 - Parketten
 - Uitgewassen beton
 - Granito
 - ...
 - Ordenen van interieurelementen conform de positie op plan van H. Lacoste
 - Verplaatsen doopvont
 - Herstellen/vervolledigen kruisweg
 - Herplaatsen biechtstoelen
 - Behandeling van zichtbaar metselwerk aan de binnenzijde
 - Zoutbehandeling
 - Herstellen van voegwerken
 - Herstellen van pleisterwerken op wanden en plafond
 - Verwijderen van behang en schilderwerken
 - Restaureren van wandbekledingen
 - Herstellen van plafonds
 - Op beton
 - Op pleisterwerk
 - Op hout
 - ...
 - Binnenschrijnwerk
 - Binnendeuren

- Lambriserings
 - Kasten
 - ...
- Verwijderen van later ingebracht orgel
 - Verwijderen van orgel op doksaal aan westzijde kerk
- Fase 3: perceel 2: verlichting en elektriciteit
 - Inhoud:
 - Vernieuwing en renovatie van elektriciteit
 - Vervangen van lampen en introduceren van LED
 - Controle van bestaande systeem en bekabeling
 - Brand- en diefstalbeveiliging
 - ...
- Fase 3: perceel 3: schilderwerken
 - Inhoud:
 - Schilderwerken in kerk
 - Op beton
 - Op hout
 - Op pleisterwerk/baksteen
 - Schilderwerken pastorie
 - Wanden
 - Plafonds
 - Meubilair
 - ...
 - Schilderwerk in toren
 - Wanden
 - Plafonds
 - ...
- Fase 3: perceel 4: Cultuurgoeederen
 - Inhoud:
 - Restauratie van roerend erfgoed conform de lijst van beschermde cultuurgoeederen
 - Reinigen
 - Herstellen van beschadigingen
 - Reconstructie van elementen die verbouwd zijn in het verleden
 - Deksel doopvont ñ lezenaar ñ paaskandelaar
 - Restauratie en behandeling van de Sint-Barbaratoren
 - ...
- Fase 4: buitenaanleg
 - Inhoud:
 - Aanleg van de omgeving in functie van het gebruik van de gebouwen
 - Aanleg van de achterliggende tuin van de pastorie
 - Onderhoud van de aangelegde zones
 - Integreren van ontwerp van architect H. Lacoste of aansluitend ontwerp
 - Verder onderzoek naar ontwerp is noodzakelijk
- Fase 5: technieken
 - Inhoud
 - Vernieuwen van technieken in pastorie
 - Verwarming
 - Elektriciteit
 - Ventilatie
 - Vernieuwen van technieken in kerk (gedeelte niet uitgevoerd in fase 1)
 - Verwarming
 - Elektriciteit
 - Ventilatie
 - Vernieuwen van technieken in toren
 - Elektriciteit
 - Beveiliging
 - ...
- Fase 6: herbestemming van de gebouwen met goedkeuring van Onroerend Erfgoed

- Aanpassen van de gebouwen aan de eisen gesteld op dat moment met behoud van de erfgoedwaarde van het gebouw en het interieur.

Eindrapport na de werken:

Na het beëindigen van de restauratiewerken (na de voorlopige oplevering) wordt een as-built dossier en een onderhoudshandboek aan de opdrachtgevende overheid overhandigd: Opdrachtgever en Onroerend Erfgoed. Het dossier zal volgende elementen bevatten:

- Fotoreportage (voor, tijdens en na de werken)
- Werfverslagen, pv en oplevering en nota over verloop van de werken
- Motivatie wijzigingen ten over staan van de plannen
- Coördinaten van de uitvoerders en ontwerpers
- Verslagen met de resultaten van de (voor-)onderzoeken
- Technische fiches van de gebruikte materialen
- Onderhoudsrichtlijnen met betrekking tot de gebruikte materialen
- As-built plannen en attesten

Naast de wekelijkse controle door de uitvoerder zal dit dossier eveneens worden opgenomen in de evaluatie van het voorgestelde beheersplan. Samen met de werfverslagen, bijkomende onderzoeken en de fotoreportage van de werken ontstaat een duidelijk en overzichtelijk beeld van de toestand van de Sint-Albertuskerk. Van uit dit verslag kan een eventuele bijsturing van het beheersplan ontstaan.

Tijdens deze werken zal er uiteraard ook gekeken worden naar de algehele toestand van het onroerend erfgoed. Indien er gebreken worden vastgesteld die nefast zijn voor de toestand van het gebouw dienen deze te worden hersteld om verdere degradatie van de het erfgoed te vermijden.

Fase 3 zal het eindpunt zijn van een aantal grote restauratiewerken. Na deze werken zal de volledige kerk geres-taureerd zijn. De werken met betrekking tot het gebouw en de omgeving zullen louter berusten op het onderhoud van de gebouwen en kleine herstellingen.

Dit is echter wel met uitzondering van de mogelijke toekomstige wijzigingen met betrekking tot de herbestemming van de pastorie, kerkgebouw, gebruiksruidtes onder de kerk enz.

Met andere woorden: de neven- of de te bepalen herbestemming zal een nieuw gegeven zijn.

- Zo mogelijk komen er ingrepen op het vlak van de structurele constellatie van het gebouw of gebouwen-complex: het beheersplan zal dan herzien of gecorrigeerd dienen te worden teneinde aanspraak te maken op een restauratiepremie
- Zo mogelijk komen er ingrepen die enkel aanvullingen zijn (niet structurele werken). Dit zullen vooral in-richtingsvoorstellen zijn. In wezen zijn deze werken niet premiegerechtigd.

C ONDERHOUDSWERKEN NA DE RESTAURATIEWERKEN

De jaarlijkse onderhoudswerken hebben betrekking tot het onderhoud van het patrimonium zoals dit geldt voor de eigen woning. Dit wil zeggen dat er jaarlijks een controle dient te gebeuren van de daken, de goten, de regenwa-terafvoeren en de riolering. Dit om mogelijke verstoppingen en lekken preventief tegen te gaan.

Met daken worden alle afdekkingen bedoeld (torendelen, traptoren, alle binnen ñen keelgoten e.d.).

Onderhoud heeft tevens betrekking op ontstaan van groenaantasting op de muren, keermuren en-of afsaten.

Daarnaast dient het onderhoud van de omliggende gronden te worden uitgevoerd. Dit al dan niet in samenspraak met de desbetreffende gemeente, stad Genk. Betreft het onderhoud van de groenzones: het maaien van gras, scheren van hagen, verwijderen van bladeren en afval, enz. Daarnaast komt hierbij ook nog eens het onderhoud van de omliggende verhardingen. Parkeerterrein aan voorzijde en achterzijde van de kerk e.d.

Nazicht op vandalisme (aan de zuidzijde erg voorkomend).

D CONTROLEMOMENTEN MET BETREKKING TOT ERFGOED

I. PERMANENTE CONTROLE

Bij het onderhoud van de gebouwen is het noodzakelijk op te treden als een goede huisvader. Zo dienen alle kleine herstellingen die grote schade tot gevolg kunnen hebben onmiddellijk hersteld worden. Hiermee doelend op het herstellen van afvoeren, lekken in sanitaire pijpen of aan dakgoten. Het wekelijks onderhoud van de kerk en dergelijke. Het is niet de bedoeling dat er wekelijks of maandelijks een grondige inspectie dient te gebeuren van alle technische leidingen of dat er een grondige inspectie dient te gebeuren van het patrimonium. Maar door tijdens het kuisen van de gebouwen een visuele controle uit te voeren kan grote schade aan het patrimonium vermeden worden.

II. WEDERKERENDE CONTROLE-MOMENTEN

JAARLIJKS ONDERHOUD

Om het erfgoed in goede toestand te houden voor en na de grote restauratiewerken dient de kerkfabriek de nodige onderhoudswerken uit te voeren. Dit houdt in het onderhoud van het gebouw zoals het dit een goede huisvader beaamt. De onderhoudswerken houden onder meer het reinigen van de goten in. Daarnaast dient een regelmatige controle van de riolering te gebeuren om verstoppingen te vermijden. De controle van de goten en de riolering dient ongeveer minstens jaarlijks te worden uitgevoerd om een goede werking van het systeem te garanderen.

Naast het onderhoud van de hemelwaterafvoer dient het omliggende terrein te worden onderhouden. Dit met betrekking tot de groenzone rondom de kerk en de aangrenzende parking. Dit kan eventueel in samenwerking met de betreffende stadsdiensten van de stad Genk gebeuren, naargelang de geldende overeenkomst tussen kerk en stad.

Tijdens deze momenten is het mogelijk een kleine visuele inspectie te doen van de desbetreffende elementen waaronder de toestand van de goten, de toestand van de onderste lagen van het gevelmetselwerk. Indien er gebreken worden vastgesteld dient dit te worden gemeld en kan dit worden opgenomen in het eerstvolgende premiedossier. Dit in het geval de werken niet hoogdringend zijn en de gebreken geen destructieve werking hebben op het gehele monument.

INSPECTIES VAN MoWA

De inspecties door MoWA geven op regelmatige tijdsperiodes (om de 2 à 3 jaar) een goed overzicht van de toestand van het monument. Door de aanduiding van eventuele gebreken kan de kerkfabriek de nodige stappen ondernemen om verdere schade aan het monument tot een minimum te beperken. De inspecties laten de kerkfabriek toe de moeilijk bereikbare plaatsen rond, in of op het gebouw op regelmatige basis te controleren.

Daarnaast worden ook kleine herstellingen uitgevoerd zodat vergroting van schade wordt vermeden.

III. OCCASIONELE CONTROLE-MOMENTEN

Indien er tijdens de periode van het beheersplan onvoorziene aanpassingswerken of andere werken worden uitgevoerd zal dit eveneens een moment zijn waarop het gebouw nogmaals wordt gecontroleerd op eventuele gebreken. Hierbij kan dan een schadebeeld worden opgemaakt zodat de bijkomende werken mee voorzien worden.

Deze werken hebben eveneens betrekking tot het uitvoeren van het beheersplan zoals het in de vorige hoofdstukken is voorgesteld. De evolutie van- nieuwe- bestemmingen op basis van een maatschappelijk gegeven, blijft een onduidelijk gegeven. Dit zal in de toekomst een bepalende factor spelen in de verdere uitwerking van het beheersplan. Naargelang de evaluatie zal een mogelijke herbestemming zich opdringen en zal deze worden voorzien in de (meer-) jarenbegroting van de kerkfabriek.

E. EVALUATIE EN BIJSTURING BEHEERSPLAN

I. BUDGETTERING – JAARREKENINGEN

Bij de jaarlijkse begrotingsopstelling zal worden gecontroleerd of de vooropgestelde doelen zijn bereikt. Eveneens zal een evaluatie plaatsvinden van toekomstige doelstellingen van het volgend werkjaar. Indien nodig worden deze bijgestuurd en aangepast. Dit steeds met in het achterhoofd het vooropgestelde beheersplan en het voorziene eisenpakket.

II. MEERJARENBEGROTING EN EVALUATIE BUDGETTERING EN BEHEERSDOELSTELLINGEN

De kerkraad is om de 6 jaren onderworpen om een meerjarenbegroting op te stellen. Dit gebeuren zal een controle zijn op de voorgaande jaren, alsook dienst doen voor een nieuwe planningsronde waarop er budgettaire bijstellingen van het beheersplan kunnen ontstaan.

III. EVALUATIE RESTAURATIEWERKEN

Aangezien er na de uitvoeringsfase 1 een korte periode dient te worden overbrugd tot de volgende restauratiefase zal het onderhoud zich beperken tot de meest noodzakelijke herstellingen van het gebouw. Na de tweede en derde fase is het volledige gebouw gerestaureerd en kan er worden uitgegaan van een patrimonium dat zich in goede staat bevindt. De eerste evaluatie zal eveneens plaatsvinden binnen de 6 maanden na afronden van de werf. Waarna het een eerstvolgende evaluatie ondergaat 6 jaar na oplevering van fase 2 en 3. Het agentschap Onroerend Erfgoed wordt per schrijven voor deze evaluatie uitgenodigd.

Het opdrachtgevend bestuur, Kerkfabriek Sint-Albertuskerk Zwartberg, maakt een verslag van het plaatsbezoek op. Dit verslag wordt aangevuld met een fotoreportage en omvat de evaluatie van de beheersdoelstellingen.

De evaluatie van het beheersplan valt samen met de budgettering van de komende meerjarenbegroting. Hierdoor kan kort op de bal worden gespeeld inzake mogelijke herbestemmingen en de budgettering van de werken. Voor kleinere werken kan dit worden opgevangen in de eigen jaarbudgetten.

De evaluatiemomenten worden momenteel voorzien (afhankelijk van goedkeuring beheersplan):

- 1^e evaluatie: binnen 6 maanden na voorlopige oplevering van fase 1: interieurwerken in functie van HVAC
- 2^e evaluatie: eerstvolgende meerjarenbegroting
- 3^e evaluatie: 6 jaar na 2^e evaluatie
- 4^e evaluatie: 6 jaar na 3^e evaluatie
- 5^e evaluatie: 6 jaar na 4^e evaluatie

Tijdens de meerjaren-evaluatie zullen de grote lijnen van het vooropgestelde beheersplan worden besproken. Deze kunnen tijdens de jaarlijkse evacuatie worden bijgestuurd. Bij grote wijzigingen of noden aan een andere herbestemming kan deze worden aangepast/bijgestuurd zodat de noden worden aangevuld. Zo zal de mogelijke herbestemming van de kerk en de onderliggende zaal dienen te worden aangepast naargelang de noden die er in Zwartberg heersen (cfr. hoger beschreven toekomstige visie).

IV. WIJZIGING LEIDINGGEVEND BESTUUR

Door het teruglopende priesterspotentieel in Vlaanderen kan de vraag gesteld worden of de pastorie nog uitsluitend dienst moet doen als woning voor de aanwezige pastoor. Aangezien er op regelmatige basis een wissel plaatsheeft en niet alle pastorieën in gebruik blijven, dient er dan een beslissing genomen te worden of de pastorie als woning behouden blijft. Indien dit niet het geval is zal een verdere evaluatie en herbestemming besproken worden. Dit in het kader van huidig vooropgesteld beheersplan.

Het wijzigen van de functie van de pastorie is heden moeilijk te voorspellen. Dit is afhankelijk van de verdere evolutie van de kerk en haar gemeenschap. In voorgaande delen is er reeds verder ingegaan op de mogelijke herbestemmingen van dit gebouw en zijn hiervoor verschillende pistes aangegeven inzake de toekomst. We kunnen stellen dat de toekomst van de pastorie op een gefundeerde wijze kan opgenomen worden in dit algemeen beheersplan.

8. BIJLAGEN

Kruis hieronder aan welke bijlagen je toevoegt. Indien ze reeds in het beheersplan zelf worden opgelijst, dan herhaalt u de oplijsting zonder bijkomende duiding (bvb. ZEN-erfgoed). Bezorg de bijlagen digitaal aan de buitendienst van het agentschap.

Bijlagen	Niet van toepassing (en dus niet bijgevoegd)	Bijgevoegd (nummering!)
Perimeter van gebied waarvoor beheersplan wordt opgemaakt (met schaal en N-pijl)		Bijlage 1
Plannen (grondplannen, gevels, ...)		Bijlage 2
Fotoreportage van het onroerend erfgoed		Bijlage 3
Historisch onderzoek in functie van beheersplan en restauratie		Bijlage 4
Lijst van premiegerechtigde werken		Bijlage 5
Lijst van handelingen waarvan de uitvoering vrijgesteld zal zijn van toelating	x	.
Lijst van ZEN-erfgoed met aanduiding op kaart	x	
Lijst van open erfgoed met aanduiding op kaart	x	
Lijst van ontsluitingswerken voor open erfgoed die in aanmerking komen voor een premie met aanduiding op kaart	x	.
Lijst van werken aan bomen en struiken waarvoor toelating nodig is	x	
Lijst van roerende erfgoedelementen in bezit van de kerkfabriek		Bijlage 6
Lijst van cultuurgooderen die in aanmerking komen voor een premie		Bijlage 7
Lijst van premiegerechtigde werken aan een orgel dat dateert van na WOI	x	
Lijst van handelingen waarvoor CBS niet kan oordelen dat ze van die aard zijn om wezenlijke eigenschappen van een DG/SG te verstoren	x	
Potentiele oppervlakte berekening in functie van een herbestemming		Bijlage 8
Visualisatie/omgevingsschetsen van omgeving in functie van mogelijke herbestemmingen		Bijlage 9